

I AM GREEK
AND I WANT TO GO
HOME

21

ISSUE

KYTHERA

Summer Edition 2014

FOUNDER/ΙΔΡΥΤΗΣ: ©METAXIA POULOS • **PUBLISHER:** DIMITRIS KYRIAKOPOULOS • **EDITOR:** DEBORAH PARSONS • **WRITERS:** ELIAS ANAGNOSTOU, DIMITRIS BALTZIS, MICHAEL BREET, ANNA COMINOS, MARIA DEFTEREVOS, ANNA GIABANIDIS, FRED HILLIER, KATHY KEPREOTIS, GEORGE LAMPOGLOU, MELINA MALLOS, MARKOS MEGALOIKONOMOS, PIA PANARETOS, APOSTOLIA PAPADAMAKI, IPPOLYTOS PREKAS, TINA SAMIOS, JOHN STATHATOS, ARIS TSARAVOPOULOS, PHOEBUS TSARAVOPOULOS, HELEN TZORTZOPOULOS, GEORGE VARDAS, KALIE ZERVOS • **ARTWORK:** MARIA MARKOUIZOU, ASPASIA PATTY • **PHOTOGRAPHY:** PHOEBUS TSARAVOPOULOS, VAGELIS TSIGARIDAS • **PROOF READING:** JOY TATARAKI, PAULA CASSIMATIS • **LAYOUT & DESIGN:** MYRTO BOLOTA • **EDITORIAL/ADVERTISING-ΣΥΝΤΑΞΗ/ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ:** 6944-551720, e-mail: kse.1993@yahoo.gr
FREE COMMUNITY PAPER • ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

George & Viola Haros and family wish everyone a Happy Summer in Kythera

Distributors of quality smallgoods, cheeses, poultry, fresh meats, frozen, grocery, cleaning, beverage & packaging products

www.stgeorgefoodservice.com.au

All the right ingredients

With a view of the Mediterranean that would make the gods jealous

Nowhere but Porto Delfino

KAPSALI, t. +30 27360 31940, +30 210.6645304, email: info@portodelfino.gr, www.portodelfino.gr

Ο γάτος... του βιβλίου πάει στην παραλία με τα καλύτερα βιβλία!

Panos N. Kalligeros
Livadi and Chora, Kythera, tel. 27360 37077

Friendly service
Island wide service • Airport pick-up

John Defterevos & Σια
tel.-fax: 2736-0-31363, 31030
Mobile: 6946-710342/6944-770161
www.greektourism.gr

ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

HEATING INSTALLATIONS
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΛΟΡΙΦΕΡ

GAS SUPPLY & GAS RESERVOIRS
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΓΡΑΕΡΙΟΥ & ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ

THANASIS STRATIGOS

Mylopotamos, t.: 27360-31554, f.: 27360-34106
6936 64 14 14, e-mail: tstratigos@yahoo.gr

photo by DIMITRIS BALTZIS

καλωσορίσατε! welcome!

Welcome to our beautiful island! Let the Summer Edition be your personal guide to a treasure trove of sights, sounds and experiences as well as providing information about current events affecting our island. Immerse yourself in our history and explore the silent witnesses of the past. Enjoy stress-free days on our sun-drenched beaches. Indulge in the famed Greek cuisine at any of the island's tavernas. If your needs are more spiritual, Kythera has a number of quaint churches, that have paid homage to thousands of parishioners for generations. So the choice is yours; enjoy the adventure. Kythera awaits. Kythera Summer Edition wishes all our readers a thoroughly enjoyable holiday.

ΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

Ο Έρωτας, είπε ο αρχαίος Δάσκαλος στο Συμπόσιό του, είναι γιος του Πόρον και της Πενίας. Φνιτρώνει, όπως η ελιά στην πέτρα και το κλήμα στη σχισματιά του βράχου. Η ελιά της Αθηνάς με το νου και τη σοφία για την καθημερινή τρομακτική βιοπάλη και το κλήμα του Διόνυσου για τη στιγμή της ξεγνοιασιάς και της χαράς της ζωής. Απαραίτητη προϋπόθεση, βέβαια, η παρουσία του άλλου Θεού, του Φωτεινού Απόλλωνα. Οι δυο όψεις του κλασικού Ανθρώπου ταυτισμένες με τις όψεις του τοπίου. Ένα λιοστάσι κι ένας αμπελώνας είναι τούτος ο μυθικός τόπος. Το Απολλώνιο και το Διονυσιακό στοιχείο είναι που σμίλεψε τους Εφήβους και τις Καρνάτιδες τους Διθυράμβους και τα Χορικά. Δε χρειάζεσαι, αναγνώστη μου, παρά λίγες ελίτσες να πορευτείς και λίγο κρασάκι να ονειρευτείς. (Ηλ. Αν.)

ENGLISH PAGES 2-20 • ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ 21-31

GOLD CASTLE JEWELLERY

Unbeatable prices for gold and silver
A large selection of jewellery in 22K, 18K & 14K gold
Traditional hand-made Byzantine icons

Αναλαμβάνουμε ειδικές παραγγελίες κατασκευής κοσμημάτων και εικόνων

CHORA Kythera: 2736-0-31954, 6945-014857

Enjoy resting in an idyllic environment

Νιώστε στιγμές πολύτιμης ξεκούρασης σε ένα ειδυλλιακό περιβάλλον

AGIA PELAGIA
t: +30 27360-39150, 39170, f.: +30 27360-39180
e-mail: info@kythearesort.gr, www.kythearesort.gr

και όλα μέλι-γάλα

pure Kytherian thyme honey
θυμαρίσιο μέλι Κυθήρων

ΜΗΤΑΤΑ, Κύθηρα
τηλ.: 2736-0-33010, 6978-350952, 6977-692745

Ανοικτά από τις 9.00 π.μ.
έως αργά το βράδυ
για καφέ,
μεζέ και φαγητό

ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ
Καλλιόπη Καρύδη
τηλ.: 2736-0-33397

RESTAURANT
ZERVOS - MAGOS
KAPSALI

Our restaurant is popular with
yacht owners and fishermen alike
Seafood & Greek dishes

Antonis Zervos Tel.: 2736-0-31407/8

LETTERS TO THE EDITOR

THANK YOU - EYXAPIΣTHPIO ANDREAS M. KALOKERINOS

Local identity, Mr Andreas Kalokerinos of Alexandrades, recently returned from a three-month Australian sojourn. He covered thousands of kilometres travelling from Sydney to country New South Wales and Queensland enjoying several celebrations of his 88th birthday along the way. One of the highlights was watching his name-sake grandson win a gold medal as Age champion at the Northern District Zone Athletics Carnival in Sydney. A post-war migrant, Andreas Kalokerinos took 40 days to travel from Pireaus to Sydney in 1950. He then returned to Kythera in 1977 after an illustrious career in fine dining. He visits Australia regularly, marvelling that his recent return journey from Sydney to Alexandrades, Kythera, took a mere 25 hours! Mr Kalokerinos was overwhelmed by the welcome and hospitality that he and his carer received in Australia and sent Kythera Summer Edition the following letter of appreciation.

Returning from a three month visit to the faraway but hospitable continent of Australia, I feel the need to extend my thanks not only for the wonderful hospitality but also for the acclamation I received from family, relatives and friends wherever I went. I do not attribute this welcome to my personal worth but rather to their infinite kindness and unlimited courtesy and consideration.

I extend my sincere thanks to all of those who made my stay in Australia such a memorable experience.

Επιστρέφοντας ύστερα από τριμηνιαία επίσκεψη στη μακρινή ήπειρο της Αυστραλίας νοιώθω την επιθυμία να ευχαριστήσω όχι μόνο για τη φιλοξενία αλλά και την αποθέωση που μου επεφύλαξαν οι πλείστοι των συγγενών και φίλων όπου και αν πήγα. Και που ειδικά δεν την αποδίδω τόσο στην προσωπική μου αξία αλλά στη δική τους απέραντη καλοσύνη και ευγένεια.

Τους ευχαριστώ θερμά όλους.

Ανδρέας Μ. Καλοκαιρινός

OUR ETERNAL THANKS IS NOT ENOUGH

KYTHERA SUMMER EDITION is indebted to the Nicholas Anthony Aroney Trust, Peter & Chryssa Vlandis, Victor & Kathy Kepreotis, Minas & Jenny Souris (M & J Chickens) and George & Viola Haros & family (St George Foodservice) for their generous support. Without their support you would not be reading this 2014 Kythera Summer Edition.

In times of crisis it is good to know there are still people and organisations willing to help the community.

MANOLIS KALLIGEROS

There are earth-shaking days in Kythera where the hearts of all are suddenly ripped in half. When all eyes are constantly filled with tears and the absolute-ness of a split-second changes everything forever. The untimely and tragic passing of Manolis (Kourmoulis) Kalligeros, aged 43 is one of these soul branding moments. Born in 1971, Manolis was the island's auto-electrician. To say that island life is poorer for the passing of Manolis is an understatement. His landmark auto-electrical business stands just before you enter Livadi and reminds us to be kind to those we love and to 'Enjoy the Ride'. Manolis' deep raspy voice will be missed by many. We are poorer for the absence of his electric joyousness.

Our condolences to his daughter Elessa, wife Saskia, his

parents Kostantinos and Regina and his sisters Aggeliki and Grigoria. Rest In Peace Manolis.

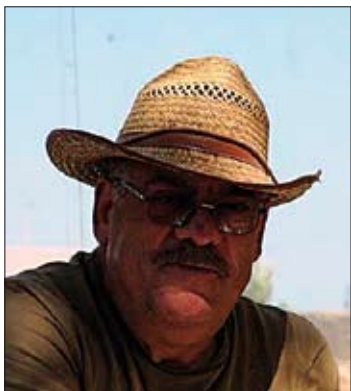

PANAYIOTIS MAGONEZOS

Sometimes the clouds and stars silently know more than us mortals. The sudden passing of Panayiotis (Peter) Magonezos seems surreal to all, both on Kythera and in Australia. Born on Kythera on the 23rd April 1957, he was the eldest of three children to George and Vassiliki. Panayioti's passion was the restoration and renovation of old buildings. As you drive through the winding roads of Aroniadika you can admire some of his remarkable work.

Panayioti met his beloved Australian-born Susan while she was holidaying in 1981. In 1983 he moved to Australia and they were married at St David's in Boggabilla. Sydney's Lugarno was home for five years before Panayioti, Susan and family, which by then included George and Mario, returned to Kythera where their youngest son Alan was born. Due to the parlous state of the Greek economy building work began to dry up and so Panayiotis moved into hospitality. It was a great fit as Panayioti was a real

people person. In 2012 the family returned to Australia, eventually moving to Sydney where only several months ago Panayioti, Susan and family purchased a business at Avalon. An avid fisherman, Panayioti who played the harmonica was equally passionate about music and backgammon. Panayioti was a friend to all. He was enormously popular with a great sense of humour. The team from Kythera Summer Edition send their condolences to his wife Susan and sons George, Marios and Alan.

KYTHERA AIRPORT RENAMED

THE OFFICIAL renaming of Kythera Airport has finally been approved and published in the Government Gazette. The airport's official name is now 'Alexandros Aristotle Onassis'.

The Mayor of Kythera, Theodore Koukoulis, wrote to the Alexandros Onassis Foundation asking if they had any objection to this proposed name for the airport. The Foundation's reply paved the way for negotiations between the Kythera Council and the Department of Civil Aviation with Air Force Commander Dimitrios Koukis playing a vital role in the negotiations.

By naming the airport after Alexandros Onassis, Kythera recognizes his valuable contribution to the island. In the autumn of 1971 it was Alexandros Onassis, in his own private aircraft, who was the first to land on the yet to be developed runway. Alexandros Onassis wanted his father's Olympic airline to connect Greece's islands with the mainland. He subsequently maintained an interest in the completion of the airport.

Surely the name 'Alexandros Aristotle Onassis' will ensure Kythera a place on international air maps!

ABOUT US

Founding Publisher - Metaxia (Sia) Poulos is a big-picture person. Having worked in Australia as a Press Secretary and Advisor to Government ministers and parliamentarians, her return to her parental homeland gave birth to Kythera Summer Edition. With a passion for justice and enormous experience in community politics both in Australia and Greece, Sia is the powerhouse that brings Kythera Summer Edition to annual fruition. Sia is married to Dimitris Kyriakopoulos and they have a fourteen year old son, Alexandros.

Editor - Deborah Parsons lives most of the year in Melbourne, Australia; the rest she spends on Kythera. After dropping out of numerous university courses, she discovered a passion for Greek music and joined a band. Then she started doodling and became a graphic artist. Then she started writing and it all made sense. Deborah writes scripts for film and television. She loves DIY.

Feature Writer - Anna Cominos is a seasoned Festival Organiser. She has worked for the Sydney Comedy Festival, the Greek Festival of Sydney and the Antipodes Festival in Melbourne as well as the iconic Enmore Theatre. Anna studied dramatic art and has performed in television and theatre productions in Australia and Greece. Anna's Kytherian ancestry has inspired her writings for KSE for the last twenty one years.

Writer - Anna Giabanidis is a happily elusive Greek/English hybrid who finds profound comfort in Kythera's natural beauty and isolation. A graduate of British and European Laws, Anna has shunned life as a lawyer and is now a freelance academic writer of law, politics and philosophy. Yet she is unable to shun her restless nature and artistic flair and also indulges in art as well as her flower, fruit and vegetable gardens. Inspired by its natural beauty, Anna constantly seeks new ways to spread the beauty of Kythera.

Writer - Melina Mallos draws much of her inspiration from the Kytherian landscape. Her professional interests focus on examining children's engagement with art. Melina has been employed by the Queensland Art Gallery since 2001.

Artist - Aspasia Patty was born in Australia and studied art in Brisbane where she teaches and paints full-time. She has taken part in workshops and tutorials under several master painters and has participated in solo and joint exhibitions both in Australia and internationally. Her commissioned portrait of the much loved Kytherian identity, the late Father Efthimio, hangs in the monastery of Agia Moni. Kythera has profoundly influenced her artistic journey and continues to do so. It remains forever her favourite painting subject.

Tina Samios is a language teacher trainer who was born in Perth, Western Australia. She has spent much of life travelling the world, teaching, writing and consuming vast quantities of chocolate. She now lives outside of New York City, in the northern New Jersey woods, with her family and brood of chickens, ducks, turkeys and geese.

Writer- photographer John Stathatos first became a regular visitor to Kythera in the early 1970s, and has been living here full-time since 2001. He is the founder and artistic director of the Kythera Photographic Encounters, and a founder member of Kytherian Initiative (Kythiraiki Protovoulia), a reform-minded coalition active in local political, environmental and cultural issues.

Acclaimed choreographer Apostolia Papadamaki is a director and performance artist. After graduating from the Physical Education University and the State School of Dance, she studied new dance techniques in New York with scholarships from the Onassis and Goulondris Foundations. Apostolia has choreographed numerous productions for the National Theatre of Greece. She has also directed Opera and Musicals and worked as a choreographer for cinema productions. A keen diver, she first came to Kythera in 2012 and was blown away by the underwater landscape. As she says, she has now "become one" with the island's history and nature.

Author & ceramic artist Fred Hillier was born in Sydney, Australia in 1941. He is a storyteller and draws content from his travel experiences both at home and abroad. Fred left school when not yet 15 and secured a job as a toolmaker then progressed to production engineering and surveying. He has freelanced for ABC radio, guided people through the Australian outback with his own tour company and has worked as a ceramic artist. Fred drove from Sri Lanka to London in 1970 and motorbiked through central Africa. He returned to Australia where he met his wife Bev. They set off for Munich in 1972 driving as far as Damascus, Syria. On the way through they spent time in Greece. Fred and Bev built a mud-brick house in Moonbi, NSW. Their two boys, Tim and Toby, have given them five grandchildren. Since retiring, Bev and Fred have spent considerable time working with indigenous people in northern Australia. At present Fred and Bev are retracing their 1970s travels through Greece and Europe (www.tbeartravels.com).

kse.1993@yahoo.gr

Corte O. SUITES

CHORA KYTHIRA
801 00 HELLAS
tel.: + 30 27360 39139
tel.-fax:
+30 27360 39130
e-mail: info@corteo.gr
www.corteo.gr

EDITORIAL

IN 2004 GREECE HOSTED the Olympic Games. The seven billion euro cost to the Greek taxpayer led us to believe we had a strong economy and that a generation of children would inherit world-class sporting facilities. Our place on the world stage was assured. Optimism and fiscal good times prevailed as one billion people across the planet watched the 2004 Welcome Home Opening Ceremony guide them through a visually awe inspiring journey of the history of Greece from ancient through to modern times.

TEN YEARS LATER Greece's Olympic legacy has been abandoned. Olympic venues, stadiums, infrastructure and facilities have fallen into disuse and the booming economic growth of the previous decade has been transformed into economic depression. The bailout reforms demanded by the European Commission, International Monetary Fund and the European Central Bank have left the Greek people suffering the worst economic crisis since WWII with almost 3.9 million people on the poverty line. According to Eurostat, Greece has the highest unemployment rate (27.8%) and the highest youth unemployment rate in Europe. Now in its sixth year of recession, the crisis has changed the lives of its people. Families are being torn apart as once again Greece experiences yet another mass exodus with its people seeking new lives in other countries. Unemployment, repossessions and debt have triggered depression, anxiety and pushed almost 4000 people to suicide; 50% of workers live on 800 euro a month. Heating fuel is now so expensive people have resorted to burning anything they can find to keep themselves warm; as a result this past winter Athens was covered in a cloud of nefos (smog pollution). Hospitals lack basic medical supplies while close to three million people, now unable to pay their insurance fees, have been left with neither medical insurance nor access to the medical system. Moreover, a recent global education comparison shows Greece is now the lowest ranking of European countries.

OVER THE YEARS we Kytherians have been offered opportunities that we have let slip through our fingers. Projects which could potentially have changed the face of Kythera, projects which our public officials neglected to pursue. Unable or unwilling to see the bigger picture, their visions have always been restricted to whatever fiefdom they personally controlled. Imagine a Kythera if some of these projects had come to fruition - a self sufficient island where young people could make a good living. But to achieve this we must think beyond our front door.

NOT ONLY DO WE HAVE to contend with the economic crisis, we are faced with an environmental crisis of potential epic proportion. The 'international waters' of the Mediterranean Sea are to become the site for destroying and decommissioning Syrian chemical weapons using the method of hydrolysis. Scientists have expressed serious concern over the effectiveness of this method to neutralise chemicals such as sarin and nerve gas while the residue from this process is toxic waste. This impending ecological catastrophe is taking place right here at Greece's backdoor and there hasn't been a word about it in the mainstream media. It has been totally papered over. The powers that be want us to think it doesn't exist!

JUST NINE NAUTICAL MILES from Agia Pelagia, Elafonisos has been included in the Government's Portfolio for the Development and Privatization of Public Lands (ΤΑΙΠΕΔ). Forty one acres of Elafonisos, including Simos and Sarakinikos beaches, are being sold to private investors despite being classified under the NATURA 2000 Network. Nothing has been able to save Elafonisos from privatization - not the protected state and internationally characterized protected sand-dunes, nor the endemic species of fauna which appear exclusively on Elafonisos; not even the outright and unanimous opposition of the Municipal Council, associations, community groups and local population. Short of a political miracle, people will no longer be allowed the joy of swimming in these crystal clear blue-green waters.

GREECE IS BEING SOLD OFF bit by bit. She is being stripped of her earth and history to raise funds to pay off the country's debt. According to the Ministry of Finance almost 13,800 square metres of land at Paliopolis, Kythera, has been deemed public land and, as a result, included in the Government's privatization portfolio. Let us hope that legal refuge found in a law will keep Paliopolis free and open to the community of Kythera and her visitors.

THE ISSUES ARE SERIOUS and complex requiring everyone to work together to create a safe environment for ourselves and future generations. Only by working together as a community can we make a difference. The media blackout on issues of such national importance makes it crystal clear that we, as a community, are on our own. This is not a time for passivity or indifference. Let us learn from our past mistakes.

IN 1959 WHEN JURGEN KOKSMA delivered a report on ways to improve the living conditions on Kythera to the World Council of Churches, he emphasised that this was not a short term plan, rather one that would take at least 10 to 15 years to complete. Now in 2014 Kythera needs a further community development plan to take us to 2030, a detailed plan to help bring economic independence and prosperity to the island.

BEACHES BELONG TO THE PEOPLE

by Anna Giabanidis

AS GREECE STRUGGLES to pay off its debts, attentions have turned to the selling of over one hundred of its beaches, under the feigned ideal of 'development'. Two of these beaches are idyllic, white sanded Sarakiniko and Simos of Elafonisos which could be riddled with hotels and holiday resorts in the near future. While some may dismiss these new events as merely an inevitable consequence of Greece's financial demise, they rather represent what could potentially happen to Kythera's beaches. While there exist certain regulations which restrict developments on Elafonisos it is perhaps here that the discrepancy between legal theory and legal reality most clearly emerges. For example Article 14 of Law 3986/2011 theoretically limits the sale of beach property, yet the sale of the Elafonisos beaches are presented by the government as a 50 year lease. This lease however allows the leaseholder to exclusive use of the beach and sea, enabling the complete exclusion of public use.

Elafonisos is a protected natural site, and with its rare and important underwater natural wealth, is definable as an ecological treasure which will potentially be eradicated by the sale of its beaches.

Could the same happen in Kythera? Theoretically, no. In reality, yes; anything is possible in debt-ridden Greece. Any of Kythera's beaches could be 'sold' and converted into businesses. Paliopolis was initially included in the government's privatisation plans although law implemented during the British occupation between 1809 and 1864 upholds the principle that Kytherian land does not belong to the state of Greece but rather to the Kytherians. While this may thus far have proven successful in the attempt to protect Kythera's land from privatisation, whether it will be subjected to repeal or derogations remains an open question.

Elafonisos, along with many other Greek areas, are the new bearers of the brunt of Greece's financial turmoil. In the attempt to fund Greece's debt Greek locals are once again silenced and Greece's beautiful environment is threatened by capitalist development and an EU that simply does not care for anything more than Greece's wallet. One has little option but to ask where this will end.

I AM GREEK
AND I WANT TO GO
HOME

ΓΕΝΝΗΘΗΚΑ ΣΤΗΝ
ΑΘΗΝΑ

ΟΙ ΑΔΕΛΦΕΣ ΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΕΚΕΙ

INDEPENDENT MOVEMENT
FOR THE REPATRIATION
OF LOOTED GREEK ANTIQUITIES

www.iamgreek.gr

escape the crowds

KYTHERA

the summer of your life

www.visitkythera.com

ΛΙΤΡΙΒΙΔΕΙΟ
1885

ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟ
ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΚΥΘΗΡΩΝ
GREEK MEZE & SNACKS
KYTHERIAN LOCAL PRODUCTS

LET THE EVENING SLIP INTO NIGHT AT LITRIVIDEIO
A TRANQUIL OASIS IN MYLOPOTAMOS.
WHERE BETTER TO ENJOY DELICIOUS MEZETHES
(APPETIZERS) ACCOMPANIED BY KYTHERIAN
TSIPOURO FROM THE WINERY OF NIKOS STRATIGOS.

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΣΙΠΟΥΡΙΤΙΚΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ ΚΑΙ ΚΡΑΣΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ "ΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΙΓΟΣ".

MYLOPOTAMOS - TEL: 27360.39093

HIKING PATHS / ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

text & photos by Phoebus Tsaravopoulos

M1 CHORA - KAPSALI Starting point: At the entrance to the Castle in Chora (alternatively, at the beginning of Kapsali bay).

3 km 2h +/- 221m Easy

Main Sights: Chora, Castle of Chora, Churches of Mesa Vourgo, British stone bridge, Kapsali.

Σημείο εκκίνησης: Μπροστά από την είσοδο του Κάστρου της Χώρας (εναλλακτικά στο Υδραγωγείο στο Καψάλη)

Κύρια αξιοθέατα: Χώρα, Κάστρο Χώρας, Πέτρινο αγγλικό γεφύρι, Καψάλη.

M19 AVLEMONAS - AGIOS GIORGIS CHURCH Starting point: The promenade of Avlemonas.

3 km 1h30' +/- 320m Easy

Main Sights: Avlemonas, Fossils, Agios Giorgis church, Minoan Peak Sanctuary excavations.

Σημείο εκκίνησης: Το λιμανάκι του Αβδήμονα.

Κύρια αξιοθέατα: Αβδήμονας, Απολιθώματα, Εκκλησία Αγ. Γιώργη στο Βουνό, Ανασκαφές Μινωικού Ιερού Κορυφής.

M31 POTAMOS - PALIOCHORA Starting point: The old hospital building of Potamos.

3,4 km 1h30' +/- 30m/-170m Easy

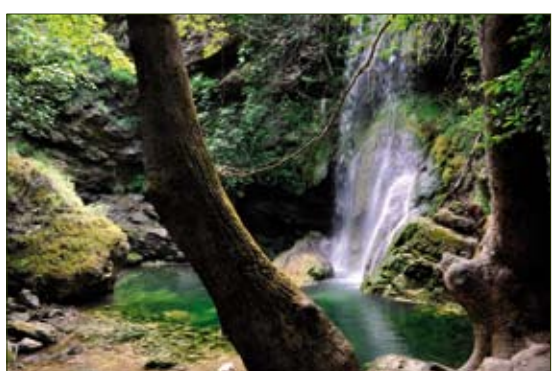
Main Sights: Potamos, Trifylianika, Paliochora, Kakia Lagada Gorge.

Σημείο εκκίνησης: Το παλιό νοσοκομείο του Ποταμού.

Κύρια αξιοθέατα: Ποταμός, Τριφυλιάνικα, Αγ. Βαρβάρα, Παλιόχωρα, Κακιά Λαγκάδα.

M41 MYLOPOTAMOS WATERMILLS Starting point: The central square of Mylopotamos.

2,6 km 2h +/- 180m Easy

Main Sights: Neraida waterfall, Watermills, Filippi's watermill, Old stone bridges.

Σημείο εκκίνησης: Η κεντρική πλατεία του Μυλοποτάμου.

Κύρια αξιοθέατα: Καταράκτης της Νεράιδας, Νερόμυλοι, Νερόμυλος Φιλίππη, Παλιά πέτρινα γεφύρια.

M11 KAPSALI - LIVADI Starting point: The Kapsali pier / The Hotel Eleni in Livadi.

6,2 km 3h +/- 500m/-230m Easy

Main Sights: Kapsali, Old cobble stone path, Agia Sofia cave, Agios Yiannis (of Agriolies).

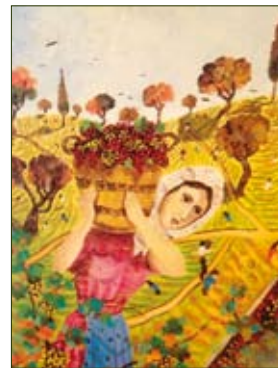
THIS PATH IS PARTIALLY OPEN. ONLY THE PART BETWEEN KAPSALI AND THE CAVE OF AGIA SOFIA IN KALAMOS IS ACCESSIBLE.

Σημείο εκκίνησης: Ο μώλος του Καψαλίου / Το ξενοδοχείο "Ελένη" στο Λιβάδι.

Κύρια αξιοθέατα: Καψάλη, πέτρινο μονοπάτι της Κάποινας, Σπήλαιο Αγίας Σοφίας Καλήμου, Αι-Γιάννης στις Αγριολιές.

ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΛΙΒΑΔΙ ΚΑΙ ΤΗ ΣΠΗΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΟΥ. ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΑΨΑΛΙ ΚΑΙ ΤΗ ΣΠΗΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

DANCES & FESTIVALS

Cultural festivals and dances take place throughout late July, all of August and some of September. Keep an eye out for notices posted on shop windows, street poles and trees around the island. Most will be written in Greek so ask the locals to translate them for you.

Early August – Mitata Wine Festival. The date changes each year. Check the back page of this paper for details or look out for posters placed around the island.

3rd Weekend in August – Fratsia Agricultural exhibition and dance. Again check with back page of this newspaper and ask locals as the date changes from year to year.

Potamos. Potamos is the place to be on Sunday mornings.

Locals and tourists alike come here to meet up with friends over a coffee or to buy fresh local produce, arts, crafts and jewellery from the bazaar. Parking is available in the free council parking lot.

KYTHIRA ISLAND TRAVEL GUIDE GREECE

Tourist information in four languages

www.information.kythira.info

ΦΟΥΡΝΟΣ BAKERY

home-made bread
kytherian rusks, pies
sweets, cookies

Livadi.

γνήσια κυθηναϊκά
ποξιμάδια

Open 7 days, all day

Vasilis & Eirene Kassimatis
27360.31698

HOW TO ENJOY A PERFECT KYTHERIAN SUMMER

by Kalie Zervos

WELCOME TO KYTHERA. We hope you enjoy your summer vacation on our beautiful island. Here are some tips designed to assist you in making the most of what our island has to offer.

GETTING AROUND: • Best way to get around is by car. Kythera's road network is good, however to access many places and beaches be prepared to drive on dirt tracks. Some car rental companies have 4WDs for rent. • A bus service is available from Agia Pelagia to Kapsali during summer, check with store owners for timetables as it is not a frequent service.

Mobile phone reception and Internet Cafes and Wireless hotspots: • International mobile phones will operate on roaming networks in most parts of the island. For cheaper phone calls to Greek numbers you can purchase a Greek SIM from the Goelectric store in Potamos or at the Germanos (selling Cosmote) or Vodafone stores in Livadi. Take your passport with you as all Greek mobile phone numbers are required by law to be registered. If you have an existing Greek number that was not registered before the 31st July 2010, it will no longer work. Recharge cards for the Cosmote, Wind and Vodafone networks may be purchased at the Kiosk (Periptero) in Potamos, post offices and selected souvenir shops around the island. • Internet Cafes are found in the main towns (ask locals for specific shops offering the service). • The majority of villages on the island are serviced with broadband internet cabling, • For your own laptop, iPad or smartphone there are several towns around Kythera, such as Potamos, Agia Pelagia and Hora that are Wi Fi hotspots.

BEACHES • The bulk of Kythera's beaches are located along the east coast, with various coves and inlets sprawled around the island. Accessing most beaches is easy, however be prepared to rough it on dirt tracks to reach the most spectacular ones. • More and more beaches around the island have kiosks selling light snacks with umbrellas and chairs for hire. At some beaches these are free if you buy something from the kiosks. You will however notice an absence of public toilets on the beaches. • Please remember to take any rubbish with you when you leave. • The best beach for children is Diakofti with white sandy shores and clear blue shallow water. Agia Pelagia, Kapsali, Limiona and Platea Amos are also suitable for families as there are food outlets located on or near the beach.

WEATHER TIPS • Kythera is known for being windy. If you prefer to swim in still waters here is a list of beaches that are best depending upon which way the wind is blowing: ☉ Northerly wind (Vorgias) – Kapsali, Halkos, Melidoni, Likodimou and Limiona ☉ Southerly wind (Notias) - Limiona, Likodimou and all east coast beaches except Paleopoli. ☉ Westerly wind – all beaches except Likodimou and Limiona ☉ Easterly Wind - Halkos, Melidoni, Kapsali, Liomiona and Likodimou • Nights can get quite cool and damp. Always carry a jacket and your mosquito cream if you are prone to getting bitten.

EXPLORING KYTHERA Some of the best sights are only reached on foot. Wear comfortable walking shoes, sensible clothes, sunscreen and a hat and always carry water. Here are some sights not to be missed: • Venetian castles – Hora, Kato Hora (great to watch the sunset) and Avlemona • Caves – Agia Sophia Miliopotamos which are opened most mornings in August and Agia Sophia Kalamos open all the time. • Paleohora - The deserted town of Agios Demetrios ransacked in 1537 by Barbarossa and once the capital of Kythera. Best time to visit is late in the afternoon. In 2012 the restoration works were completed to the unstable remains caused by the 2006 earthquake. • Waterfall known as Neraida located below Miliopotamos. • Natural Springs – Karava, Viaradika, Mitata and Galani. • Monasteries – Mirtidiotissa, Agios Theodoros, Agia Eles, Agia Moni. (Wear modest clothing when visiting monasteries). • Archaeological digs at Paleokastro have temporarily ceased; however visitors can still go to see the site and the church of Agios Kosmas.

With a map and a copy of Kythera Summer Edition at your side we encourage you to explore the enchanting isle that is Kythera. Enjoy!

TeoGi Fitness gym

AQUA TRAINING
KICK BOXING
FITNESS

Livadi Kythira | Mob.: 6981 180 333 | e-mail: theo.hol.g@gmail.com

BEAUTY LIES IN THE EYES OF THE BEHOLDER (PLATO)

PERCEPTION - CONSCIOUSNESS - VIBRATION - HARMONY - UNIFICATION - HAPPINESS

by Apostolia Papadamaki

OUR PERCEPTION OF THE WORLD depends on our choices. Our balance too. When I started scuba diving I could never imagine that in addition to fun and adventure, I would also experience a philosophical journey about the beauty of humanity and nature!

First. Scuba diving is not for loners and so I had to let go of my Ego. You always dive with a buddy, a fellow Scuba Diver. You may never have met your buddy before and yet you have to trust him. So first great lesson, trust humans immediately! Im-

photo by VACELIS TSIGRIDAS

agine if this applied to life –just think what might happen in our societies, if trust was our first movement towards others ...

Second. Breathe continuously. Conscious breathing helped me appreciate the gift of life. Who pays attention to their breathing besides yogis? We all take breath for granted. But in Scuba diving breathing in and breathing out, that most essential of actions, almost brings you to a state of meditation as you float underwater.

Third - and this is exciting. No gravity! I always wanted to travel in space but I gathered it was really expensive, so now I go Scuba diving. Floating underwater, there's nothing like it. No matter how young or old, how strong or weak you are, the color of your skin, your weight, your abilities or disabilities, every human is equal under water. Here, underwater, there is a world of harmony, equanimity, peace and beauty.

Fourth – and most important: Don't harm anything underwater. Don't disturb the sea life. Unite instead with the underwater world and just listen to the sound of your breath!

Diving is also about discovering new places around the world and so, after diving in many amazing places, here I am diving in Kythera for the first time!

When you see the nature of the island with its mountains, rivers,

valleys, rocky seashores and sunny sandy beaches, you can only imagine what is happening under the water! The myriad of landscapes you see underwater competes with the beauty of the landscapes overwater. It's a contest without any winner, just a respectful nod to the god that created this island. Was it Aphrodite? It could well be her creation since it's clearly a masterpiece!

The visibility in the crystal clear waters of Kythera is beyond expectation. There are wonderful collections of nudibranchs, invertebrates, crabs, shrimp, eels, seahorses and other easily overlookable stealth critters. Dolphins and sea turtles love the Kytherian waters. A ring of sites and outstanding water clarity makes the Kytherian underwater scene a playground for divers and one of the best diving sites in all of Greece. The caverns and canyons provide exceptional photo opportunities. With stunning rock formations and caverns glittering with glassfish, the vibrant blue hue of the water makes me feel like I am floating in an aquarium with incredible colors. So I go slow, relax and enjoy a leisurely exploration.

When I scuba dive in Kythera, I float in waters steeped in history and culture, I can feel the strategic location of the island. This island had been a crossroad for merchants, sailors, and conquerors since ancient times. If we consider water is a living element then water has memory, more memory than we mere mortals could dream of. So you can imagine the energy contained in this island's underwater world.

If you decide to give night diving a try, then prepare to be amazed because that's when the cuttlefish, conger eels and octopi venture out of their daytime lairs. And then there's the added bonus - the absence of daylight together with the absence of gravity creates the intense illusion of floating in outer space, just like an astronaut.

"Become One" is what I say! When I dive into Kythera's blue waters I feel at one with history and with nature. I am in harmony with every living creature that lives underwater. My heart beats with the rhythm of happiness. I smile behind my mask thinking how lucky I am to be living this moment.

CARETTA - CARETTA

by Dimitris Baltzis

It was some time round 10 at night on the 18th July 2013 when a dark moving shadow emerged from the sea and made its way ashore. I realised then that it was a Caretta Caretta. By the time I reached it, the turtle had already begun to dig a sand cave to where it could deposit its eggs. A large crowd gathered close by almost immediately, keen to watch the proceedings. The Port Police soon moved them away allowing the turtle the privacy she needed to lay her eggs.

Keeping well back and trying to be as discreet as I could, I stayed to witness the course of nature. Over twenty minutes eggs were endlessly falling onto the sand. And then the turtle left, returning to its natural habitat. I promptly fenced off the area with wooden posts and immediately next day got in touch with Katerina Stathatou, the island's vet, and the Sea Turtle Protection Society of Greece, the Archelon Organisation. After gathering all the necessary information, I and a few friends began to make the protective construction you can see in the photo. The construction was designed to protect the hatchlings from any artificial light which would inadvertently direct them inland, away from the protective waters. If this happened they would die.

I was so anxious. I knew I had to wait 50 days before I would see the pups crawling across the sand to the sea. In the meantime, the sand cave had become an attraction to sunbathers and visitors. Everyone was interested in the progress of the turtle eggs, all eagerly reading the information we put up. It was September 2 when young Kallimahos came running into Chrysopsaro excitedly telling me he had just seen a pup running on the beach. The eggs had finally hatched! Unfortunately, despite all our best efforts, the pups were confused by the artificial street lighting and started heading in the wrong direction. I used my mobile's flashlight to carefully redirect them into the water where their journey to the unknown would begin.

It's worth noting that another Caretta Caretta gave birth on the island that summer. While we never saw where she laid the eggs, we did see the unprotected pups one day and helped them make their way to the sea. In addition a third Caretta Caretta came to Kapsali beach to lay its eggs though this one was scared off by the crowds.

It will take another 30 years for these newborns to return to Kapsali beach to lay their eggs. That's how long it takes them to reach sexual maturity. And only 10% of these will survive. That is what makes them an endangered species protected by the Verni Act.

The turtle's biggest enemies are fishing nets, misdirection and plastic bags which they mistake for jellyfish, resulting in suffocation. The newborns, on the other hand, are threatened by the bigger fish. It is also important to note that if one egg breaks in the sand cave, it is unlikely the other eggs will hatch.

Kythera is also a safe haven to other unique species such as the critically endangered Monachus Monachus seal.

This summer we are again ready to help, only this time we know more.

I would like to thank Sabaudin Gjataj, Avdi, the Kapsali Port Police, our vet Katerina Stathatou, supermarket owner Yianni Louranto who donated all the materials and all of those who helped build the protective construction.

We can all do this together.

Translated by Anna Kapsanis

GREEK/AUSTRALIAN ROXY MUSEUM

BINGARA IS APPROXIMATELY 600kms north of Sydney and 500kms south of Brisbane in the New England Tablelands. It is located between the major towns of Tamworth, Armidale, Inverell, Moree and Narrabri. Since 1999, Bingara Shire Council (now part of the Gwydir Shire Council) has improved and expanded the Roxy 'complex'. In April 2014, the final stage of the Roxy complex was completed.

The Roxy Greek Museum was officially opened on Saturday 5th April 2014 by Her Excellency, Professor Marie Bashir AC CVO, Governor of New South Wales. The Museum was made possible by a \$94,000 grant from the New South Wales Ministry for Arts, several equally substantial donations from the Greek Australian Community and a significant contribution from Gwydir Shire Council. Included among many prominent Greek Australian donors were the Aroney Trust and the Kytherian Association of Australia.

As part of the two-day event the Greek Immigration Olive Grove was launched with a tree planting ceremony in recognition of Greek migration to Australia. Greek-Australians, local residents and visitors were given the opportunity to pay tribute to a Greek family or friend who has migrated to Australia by purchasing an olive tree. The first tree planted was dedicated to the three Greek-Australians who built the Roxy Theatre in 1936 - Emmanuel Aroney, Peter Feros and George Psaltis.

The Roxy Museum is dedicated to the history of Greek settlement in rural Australia. It is envisioned the museum will become a place of national significance that conserves and protects the important cultural association between Greek Australians and the places in Australia where they chose to live, work and raise a family. It will pay tribute to the remarkable legacy of the Greek cafe proprietors and cinema operators, ensuring the impact they made on the daily lives of hundreds of thousands of Australian's is not forgotten. "The Greek/Australian community is passionate about the Roxy Museum because

it is a living and working memorial to every Greek/Australian who has migrated to Australia since 1817", said George Poulos, Roxy Greek Museum Committee member and Secretary of the Kytherian Association of Australia. Designed by Convergence Associates of Camberwell, Victoria, the Roxy complex incorporates an Information Centre, a working Cinema, a working "Greek" café, a (TAFE) hospitality training college, fully equipped with an industrial kitchen, and a

conference room. All have been built and restored to the highest standard, and all compliment and are integrated into the Greek Australian Museum.

For more information you can call the Bingara Visitor Information Centre on 0061-(0)2-6724 0066 or visit the Roxy website www.roxybingara.com.au where you can also order your commemorative olive tree.

THE KOKSMA ARCHIVE

THIS JULY THE KYTHERA CULTURAL ASSOCIATION, in collaboration with the Kytherian Union (Kythiraikos Syndesmos), is holding an exhibition to honour the life and work of Dutch civil engineer Jurgen M. Koksma (1907-2004) and the group of volunteers who worked alongside him during the 1960s. Drawn from Koksma collaborator Jean Bingen's extensive archive, the exhibition will include black and white and colour photographs of the major construction projects initiated by Koksma, as well as images illustrating life on Kythera during this crucial transitional period in the island's life. Also included will be drawings, plans, personal scrapbooks, letters and other documents. The main exhibition will take place at the Kytherian Union hall in Chora, with smaller satellite exhibitions showing at the Municipal Library in Kontoliana and the Follow Your Art gallery in Kapsali.

FUNERAL SERVICES

Need help organizing the funeral of a loved one? We can help and guide you through the many aspects involved with care and compassion. We provide professional and dignified funerals at affordable prices, including transportation of caskets to and from Athens.

STAMATIS
MAGOULAS

POTAMOS,
tel. 2736-0-38230
6977-645257, 6946-355913

THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM

by Helen Tzortzopoulos

Yes! At last! For those following the saga of our archaeological museum, the padlocked doors have now been replaced by scaffolding. Building and restoration work is now finally in progress.

The deterioration of the building since the Ministry of Culture abandoned it in 2006, the threat that the museum would inevitably revert to the original donor (the Kytherian Syndesmos in Hora) and the intervention of the Friends of Museums of Kythera (FMK) were the catalysts in getting the restoration project off the ground.

It was the persistence, determination and close co-operation between the FMK, the Kytherian Association of Australia (Sydney) and the Ministry of Culture that finally, three and a half years on, led to the Museum's incorporation into the ESPA Programme (the European funding programme) in September last year. The budget for our small museum (about 130 sq. metres) exceeded all expectations, so much so that the estimated 1.43 million euro has become a controversy in itself as

many consider it an outrageously large amount of money. That said, and after having put so much effort into getting this far, we prefer to refrain from further comment. We just want to see our museum completed (which by the way is estimated to take a further two years).

So Tuesday, 29 October 2013 when we witnessed the packaging and removal of the artifacts from within the building, was a very significant and emotional day for us Friends. It took three exhaustive days for the two professional conservators from the Ministry of Culture to complete their task. Dr. Stella Chrysoulaki, who was appointed Director of the 26th Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities for Piraeus in 2012, organized the whole operation, closely supervising and recording every item removed from the museum.

While most of the artifacts were sent to Piraeus for restoration and preservation, one of those to stay on Kythera was the ancient marble Lion of Kythera of Laconian origins (circa 600 BC). The lion has quite an enthralling history. After disappearing from the entrance to the Kastro in Hora during the German occupation in World War II, it turned up decades later in a storeroom in Germany where quite by chance it was recognized by Prof. George Cassimaty. The Professor took steps to have the lion repatriated to Greece and finally back to Kythera. This magnificent archaic lion for the time being stands on display in the Coats of Arms Exhibition in the Kastro of Kythera.

Dr. Chrysoulaki envisages the museum as being more than just a showcase of relics from the past. Together with her assistant Dr. Kiki Psarraki, she has prepared a museology study for our provincial museum. The modern technology will give visitors a "hands on" experience, creating an awareness of Kythera's exciting archaeological history.

This summer, the Friends have invited Dr Chrysoulaki to give a presentation on her plans for the museum. Members of the FMK and the public will get a preview of how the museum will operate together with the ideas and innovative techniques which will be applied. The venue and date will be announced well in advance so be on the lookout for it is sure to be an informative evening.

GERMANOS

WE STOCK

- all the latest mobile phones, digital cameras and accessories
- wide range of laptops and tablets
- mobile phone and camera batteries • cordless phones

WE OFFER

- the best mobile phone coverage on the island
- phone repair services
- digital photo printing
- electronic bill payment

LIVADI, Kythera, tel: 2736-0-37021
We speak English

το καμάρι
espresso bar

coffee specialists, crepes, sandwiches, waffles, delicious home made desserts, drinks and cocktails, excellent service & Wi-Fi

Mylopotamos – Kythera – t. 2736-0-3306

MANEAS
BEACH HOTEL

NEOS KOSMOS, AGIA PELAGIA,
TEL: +30 2736 0 33503, FAX: +30 2736 0 33462
info@maneashotel.com, www.maneashotel.com

PANAYIA MYRTIDIOTISSA

by Pia Panaretos

TRANQUIL ELEGANCE GREETs the visitor descending to the serene Monastery nestled in the valley by the Ionian Sea. The eponymous Monastery is home to the jewelled heirloom of Kythera, the Icon of Panayia Myrtidiotissa (Virgin Mary of the Myrtles).

The peace and beauty of these treasures belie the violence and despair conquered by Panayia Myrtidiotissa, the Protector and Patron of Kythera, who is renowned for Her protective and healing powers.

So much so that the Icon, originally discovered sometime between 1160 and the 14th century, was kept in the church of Panayia Myrtidiotissa at the Hora fortress whenever the island was under pirate attack.

She miraculously saved this church in 1829, when lightning struck the nearby gun powder room and the church remained unscathed, one of the three miracles depicted in the lower part of the Icon.

Her healing of the paralytic during a threatened pirate raid is a second miracle depicted on the Icon. This occurred in the 15th century, on the 24th September, the date on which most Kythereans would journey to the Monastery. Theodore Koumbanios, one of the worshippers, had become paralysed after an illness. While lying near the Icon, the alarm for pirates was raised, and all fled the horror of threatened enslavement. Despairingly Koumbanios prayed to God for mercy, and miraculously stood up and walked.

Highly revered thereafter, the Icon in the first of its three depicted miracles, portrays the story of its own discovery.

A young shepherd found the Icon of the blackened faces, amongst the myrtles. Despite removing the Icon, it repeatedly returned to where he had found it, until the shepherd built its small church there. The small Icon, named Myrtidiotissa due to the myrtles, was in 1837 placed onto a thicker board lined with gold and adorned with precious votive offerings of gold chains, diamonds and precious stones.

The original church known as "evresis" (discovery), houses a silver lined Icon of Panayia Myrtidiotissa. The 'evresis' sits underneath the three-aisled basilica built by Abbot Kalligeros in 1841-57; completing the monastery are the 26m limestone bell-tower, cells and a small chapel of Ayias Triados.

The Icon makes several appearances throughout the year, departing the Monastery on the Day of Orthodoxy to remain in the Hora church until Easter Monday when the "gyra" commences.

In this two-week procession the Icon is carried throughout the island overnighting in local churches en route to northern towns and back again to its Monasterial "throne".

On the feast days of the 15th August (Dormition of the Virgin Mary) and significantly 40 days later on the 24th September (Panayia Myrtidiotissa), in front of thousands, the Icon is carried outside of the Monastery escorted by Naval Defence personnel. The Icon and the Navy have in common the protection of the island. The 24th September evening celebration in Ayia Pelayia is the closing dance for summer.

Her final move for the year is Her entry into the lower ground "evresis" church on the 21st November, signifying the date when the Virgin Mary as a girl was entrusted into the Temple in Jerusalem. Here the Icon remains over winter until the Day of Orthodoxy.

Individually, devoted worshippers pray to Panayia Myrtidiotissa through pilgrimage on foot to the Monastery, and talismans and tama which range from small silver votives, to the giant wax effigies of limbs and babies held in the Monastery's Museum of Icons, to offerings such as the large cross on the crest of the mountain opposite the Monastery.

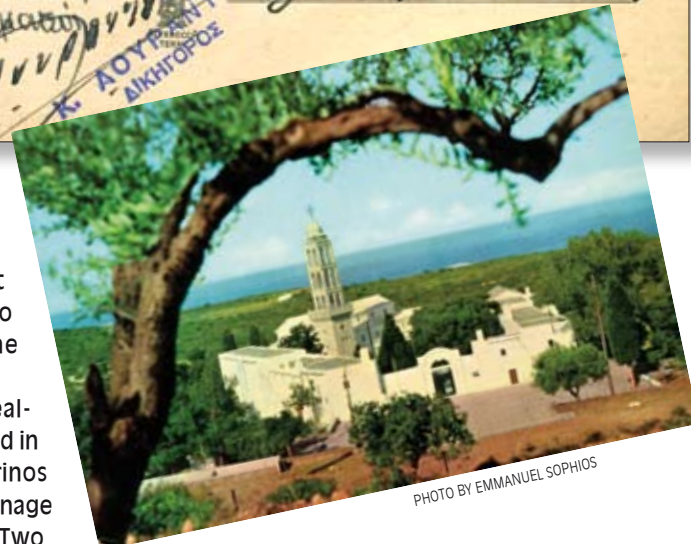

Panayia Myrtidiotissa is such a symbolically powerful figure that many churches in devotion to her exist not only on Kythera, but also throughout Greece and the diaspora.

In an ironic twist on the healing of the paralytic left behind in the pirate siege, Mr Kalokerinos recounts a story from his teenage years during the World War Two German occupation of Kythera.

A German boat was damaged in Avlemonas, and many young people had gone to salvage from it what they could. As a number of Germans turned up to inspect the situation, most of the people scattered. Having been delayed, Mr Kalokerinos had to convincingly account for himself. He remembered that a bedridden man lived in one of the houses, unable to escape. Mr Kalokerinos suggested that his purpose had been to visit the man, and his excuse was accepted. Ironically in this siege, he was saved by the invalid.

With respect to the Panayia Myrtidiotissa Icon, it is acknowledged that disability access to the Monastery's Icon Museum requires improvement, not only practically, but in honour too, of the Myrtidiotissa's healing of the paralysed worshipper.

«ΡΟΥΣΣΟΣ»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ

Στο εργαστήριό μας μπορείτε να δείτε και να μάθετε πώς κατασκευάζονται τα χειροποίητα κεραμικά. Θα βρείτε αντίγραφα κυθηραϊκών σχεδίων που χρησιμοποιούσαν παλιά στο νησί.

Η οικογένεια Ρούσσου είναι πρόθυμη να σας ξεναγήσει στο εργαστήρι της που είναι στο Κάτω Λειβάδι πάνω στο δρόμο για τον Κάλαμο (τηλ.: 2736-0-31124). **Open every day all day!**

Ακόμη μπορείτε να επισκεφθείτε την έκθεση Ρούσσου στον παραδοσιακό δρόμο της Χώρας (τηλ.: 2736-0-31402).

Η έκθεση και το εργαστήριο λειτουργούν καθημερινά.

«ROUSSOS» CERAMIC WORKSHOP
KATO LIVADI, TEL.: 2736-0-31124

MARIA'S

MILL & SWEETS WORKSHOP

Παραδοσιακά εδέσματα της Μαρίας
στον αναπαλαιωμένο μύλο στις Καλοκαιρινές

In a restored 200 year old mill
Maria bakes
her delicious traditional sweets
(loukoumades, rosedes,
xerotigana, spoon sweets).
Visit the restored flour mill
and see how the centuries old
machinery operated.

Στον αναπαλαιωμένο μύλο,
η Μαρία ψήνει
τα υπέροχα παραδοσιακά γλυκά της
(λουκουμάδες, ροζέδες,
ξεροτήγανα, γλυκά του κουταλιού).
Επισκεφθείτε τον παλιό αλευρόμυλο
και ανακαλύψτε
τον παραδοσιακό τρόπο αλέσματος.

για παραγγελίες

KALOKAIRINES, tel. 27360 31188
open 9.30 a.m. - 8.00 p.m. every day

Shop in CHORA, tel. 27360 31678

NO CHEMICALS IN THE MEDITERRANEAN

THE CITIZENS OF KYTHERA HAVE DECLARED *their total opposition to the planned 'neutralization' of Syria's chemical weapons in international waters of the Mediterranean, off the coast of Kythera/Antikythera. While the mainstream media stays shamefully silent, the Initiative Committee of Kythera and Antikythera against*

the Neutralization of Syria's Chemical Weapons in the Mediterranean Sea, together with other co-ordinating committees throughout Greece, is constantly updating and sharing information from specialists with citizens via online and regional media. Over the past few months we have witnessed a methodical attempt - under the auspices of the UN, NATO and the European Union - to convert the Mediterranean Sea into a

wasteland through the destruction and 'neutralization' of some 700 tons of Syrian chemical weapons in a pilot process of onboard hydrolysis.

Scientists have expressed serious concerns over the effectiveness of hydrolysis as a means of neutralizing chemicals such as sarin, mustard gas and VX (nerve gas) as the residue from this process results in toxic waste. The consequences will be devastating for the marine and coastal ecosystems, for the people and the economy as the Mediterranean is a closed sea with very slow water renewal. Despite assurances from the Government nobody can guarantee the safe execution of the program. 'Neutralization' is a maximum environmental threat to the closed marine environment of the Mediterranean because even if the method selected for the destruction of chemical weapons was safe from a chemical point of view, it is impossible to exclude the chance of an accidental gas leak, or even failure of the complete destruction of such a large quantity of weapons.

While the tried and tested pyrolysis method takes 7-10 years to complete, it is anticipated that the untested hydrolysis process will take less than 90 days. The exact co-ordinates of the proposed destruction location have yet to be revealed. All we know is that it will take place in international waters somewhere in the general Malta/Libya/Crete triangle. The quantity and composition of these chemical weapons still remains unknown. Additionally, Cape Ray, the ship on which the hydrolysis will take place, is of questionable reliability. Given the difficulty of manipulating such dangerous materials and the high risk factors associated with human error, these factors alone could condemn the Mediterranean Sea.

The transport and destruction of Syria's chemical weapons in the Mediterranean Sea violates the limitations laid down by the United Nations' Conventions on the Law of the Sea (UNCLOS) 1982 and the London Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter which have been adopted to protect the marine environment and to set up criteria for the transportation and dumping of toxic waste. Furthermore, according to regulations, Greece has the right to control the operation and participate in the Committee of Experts. The fact that the project is being conducted in complete secrecy coupled with our Government's refusal to inform or alert the local and scientific community, serves only to increase our concerns.

France, Germany, Norway, Belgium and Albania all refused to allow the 'neu-

tralization' of these weapons to take place on their own territory. This, coupled with the fact that some of these countries have the appropriate decommissioning facilities, raises serious concerns. Should not those countries that produce these toxic products also assume responsibility for their destruction? Why was this pilot process of onboard hydrolysis chosen to be conducted within closed and unstable maritime space over 'neutralization' in land-based plants? Not only has this method never before been used in a contained body of water such as the Mediterranean Sea, the destruction facility itself is a modified terrestrial unit. This means that its operations can be affected by a swell caused by a light wind of less than 5 Beaufort!

The sea, as we know, has no borders. If an ecological disaster were to occur, it would not be restricted to a small area. It would have devastating consequences to all the Mediterranean Sea, one of the most sensitive and important marine ecosystems on the planet. This decommissioning experiment shows zero respect for the local Mediterranean communities. Not only does it disregard the international treaties, it also jeopardizes the existence of highly sensitive ecosystems and marine species that live in the area.

Danger is knocking at our door. We must act together to prevent this crime. Our apathy is their only ally.

f/b: Kythera/Antikythera: NO chemicals in the Mediterranean. e-mail: kytheraagainstchemicalweaons@gmail.com

PHOTOS FROM THE PAST

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

The port of Agia Pelagia 1959: Maria and Vasilikoula Tambakis, on the "Floreta" bike of Yiannis Megalokononimos (Kaponoyiannis).

Αγ. Πελαγία 1959: Μαρία και Βασιλικούλα Ταμβάκη στο λιμάνι της Αγίας Πελαγίας στη μηχανή Floreta του Γιάννη Μεγαλοκονόμου (Καπονόγιαννη).

Photo by Kytherian photographer Emmanuel Sofios: Locals taking their cattle by sea to the meatworks in Neapolis.

Φωτογραφία του Κυθήριου Εμμανουήλ Σοφίου: Κυθήριοι μεταφέρουν τα βόδια στο σφαγείο της Νεάπολης, και αυτά ταξιδεύουν κοθυμπώντας.

Φυρρογόη

Ελάτε στο κατάστημά μας για να δοκιμάσετε κάθε αγαθό της κυθηραϊκής γης: τσίπουρο, φατουράδα κρασί από το Οινοποιείο Κυθήρων και πολλά άλλα! Ακόμα, μπορείτε να ενημερωθείτε από το μεσιτικό μας γραφείο. Θα μας βρείτε στον Ποταμό και στην Χώρα!

Visit our family shop and sample our local products: faturada (home-made beverage made of cinnamon cloves and tangerine), olive oil, locally produced wine and a great variety of other products.

Our Real Estate Agency can also help you with your enquiries. You can find us in Potamos and in Chora!

Potamos & Chora, Kythera. tel. 27360 33654 mob. 697 211 8656

BEACHES, SWIMMING AND SUN

KYTHERA'S BEST BEACHES range from large family beaches to secluded inlets ideal for more private escapes. There are sandy beaches, wild beaches, remote beaches, rocky beaches, secret fishing coves, beaches for the very fit, beaches where you can loll under an umbrella with a *tsipouro* and a *meze*. There are beaches for everyone. Dive, swim, relax and enjoy! Their surfaces vary from large pebbles to fine white sand and contrast in character and surroundings. Trees shelter some, while cliffs and caves enclose others. The water is typically crystal clear, shark-free and calm.

PHOTO BY PHOEBUS TSARAVOPOULOS

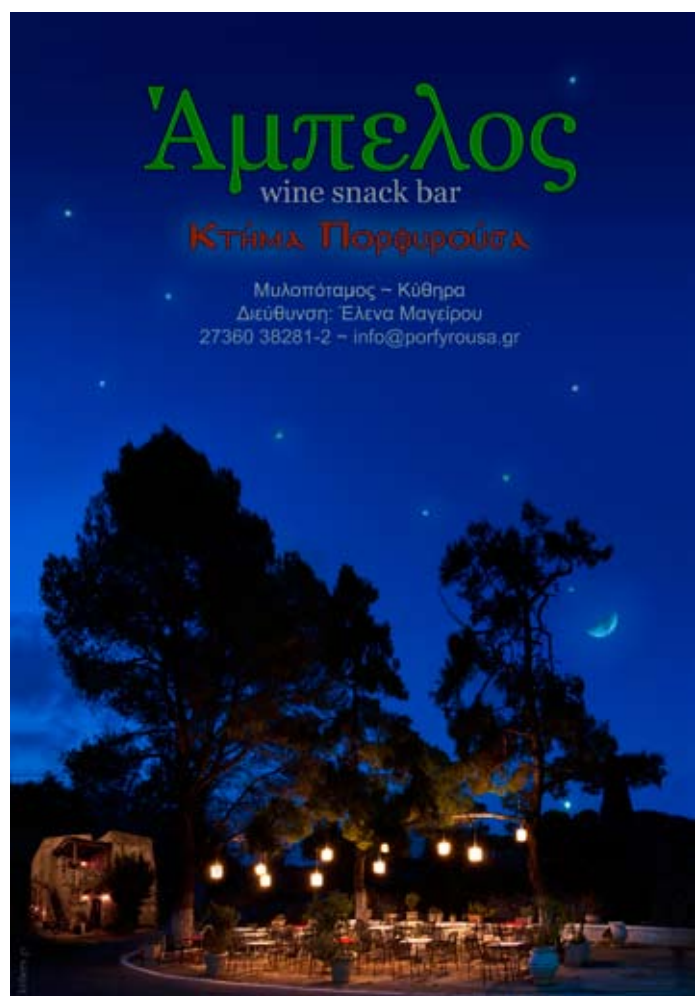
KAPSALI This natural harbour is surrounded by cafes and tavernas below a Venetian fortress which offers spectacular views of Kapsali's two bays. You can walk up the hill to the village of Chora and its Venetian fortress or to the church of St. John embedded in the side of the cliff. An ideal beach for families. In the late afternoons, sail away with the glass bottom boat *Alexandros* to Hitra and its blue grottos. Make sure you take your swimmers and a camera with you.

PALEOPOLI situated near the town of Avlemonas and said to be the birthplace of Aphrodite, the goddess of love. It is also the site of the ancient capital of Skandia. This is one of the longest beaches on Kythera. Another good spot for families.

DIAKOFTI the blue lagoon of Kythera. This is a stunning beach

PHOTO BY PHOEBUS TSARAVOPOULOS

'Αμπελος
wine snack bar

Κτίμα Πορφύρεα

Μυλοπόταμος - Κύθηρα
Διεύθυνση: Έλενα Μαγείρου
27360 38281-2 - info@parfyrousa.gr

and the only one that has fine white sand. It is easily accessible by tarred road. This is a safe beach for children as the water is calm and shallow, ideal for laying on an airbed or snorkelling. You can even do some laps here to keep up your fitness levels.

MELIDONI is found on the south of the island below the monastery of Agia Elessa. Getting to this beach is a challenge. The road is very long and rough, apart from the concrete bends, requiring some patient driving. However, this is one of the cleanest and best organised beaches on the island. Try and get there early, as there are limited beach chairs and umbrellas. The water is deep here and the cove well worth exploring by paddleboat. Who knows, you may even be lucky enough to find the long lost pirate's treasure which is said to be hidden here.

KALADI is found on the eastern side of the island near Paleopoli. One of Kythera's most popular and picturesque beaches, it is often featured in tourist publications.

CHALKOS is a clear and pebbly beach located on the southern part of the island near Kalamos. It is a good one to visit by sea from Kapsali with the glass bottom boat *Alexandros*. Driving to Chalkos is rugged, so prepare to take your time getting there. This is a small, but pretty beach worth the visit.

LYKODIMOU is probably the closest beach to Potamos, apart from Agia Pelagia. The views of the green gorge which drops below the road leading to the beach offers a surprising contrast to drier parts of the island. There is a large cave at the beach for exploring or escaping to for an afternoon nap.

FIRI AMMOS, KALAMITSI, LORENZO (AGIA PELAGIA) This string of beaches is found on the north/eastern side of the island, just south of the port of Agia Pelagia. The red pebbles on these beaches make them unique to the island. They are usually quiet, being off the touristic track. The water is normally very clean and calm, except when a northerly wind is blowing.

FIRI AMMOS (KALAMOS) is one of Kythera's largest beaches with its long stretch of pebbles. The road directly above the beach is very rough so prepare for some bumpy driving and manoeuvring over rocks. The sea is usually calm. To the right of the beach is a little cave you can swim in.

THE MOUDARI LIGHTHOUSE

by Melina Mallos

I had seen it from afar many a time and as we drove closer, we passed two Dutch hikers with matching sunburns emerging from the middle of nowhere who displayed a determination similar to ours to do the 'lighthouse' walk. If you find yourself looking for panoramic views of Elafonissos and the Gulf of Laconia, you can't beat this lighthouse which is located

just past Karava. The strategically perched structure is so tall and powerful, making it a must-see destination on one's Kytherian holiday.

History: Some say the building of the Moudari Lighthouse was long foretold by a local man who said, "One day a large building will be constructed here with a fire on top." Kytherians call the Lighthouse "The Karavas Light," referring to the name of the area in which it's located.

The Moudari Lighthouse was built in 1857 by the British to facilitate navigation between Kythera and Elafonissos. It is located at Cape Spathi, the most northern point of the island, near the village of Plateia Amos next to Agios Nikolaos (St. Nicholas) beach. At 25 metres high, it is the largest lighthouse built by the British in Greece. The lighthouse had a revolving order Chance Brothers Lens visible from 45 kilometres. Its elevation and powerful lens made it one of the first lights vessels saw as they approached Greece from the Mediterranean Sea. When you visit, you'll notice the lighthouse's entry door is angled to protect it from the strong northern winds that frequently assault the island. Adjacent to the lighthouse is the simatorio or simatologio (signal-house) that would use flags to communicate with passing ships during daylight hours.

In 1901 the station underwent major renovations and began operating with a kerosene lamp. It went dark during World War II and suffered minor damage. It was relighted in 1945 and then automated with a solar-powered beacon in 1989.

When you walk up the hill with the wind blowing through your hair, you have the perfect vantage point to contemplate the life of a lighthouse keeper. And what stories of the sea these men would have born witness to! It must have been a solitary existence, that of a lighthouse keeper, attracting a certain type of person. In addition to being a keen observer, you would have needed to enjoy your own company, to have been someone who liked to think and reflect. You would also have been brave, particularly during those wartime years when strikes from the sea were to be feared, and certainly expected. There is a humorous story about the impending arrival of an inspector. The lighthouse keepers had cleaned and polished the station. When the supply ship carrying the inspector drew near, disaster struck. The ship was captained by a new man who did not know the area well. He ran the vessel into a rock and the damaged ship quickly departed. Needless to say no inspection was held that day.

Although the lighthouse still operates today, it is not open to the public. At night, look out for three white flashes every thirty seconds.

PHOTO BY PHOEBUS TSARAVOPOULOS

THE WINDMILL RESORT

Mitata, Kythera

Tel.: 27360 31029

Mob: 699 737 9000

info@thewindmillresort.com

www.thewindmillresort.com

As you enter the village of Mitata you can't help but notice a traditional stone windmill. The building exudes an air of mystery that literally invites you to experience unique moments of relaxation and recreation. Enjoy a soothing walk around our botanical gardens and aromatic plants, swim in the pool by the windmill and, if you're feeling hungry, indulge yourself in a filling salad made exclusively with organic products that have been picked fresh from our garden. Visitors can choose from a breakfast buffet offering an array of homemade treats and original marmalades. Don't let your visit to the WINDMILL RESORT pass without trying our refreshing and infamous "Windmill Mojito" - the invigorating scent of freshly-cut mint and a few other secret ingredients that make up this popular drink guaranteed to impress! Free WiFi is also available for guests.

STONE - WATER:

The Two Archetypal Structural Components of my Art

by Aliko Rigou

STONE: A CELESTIAL SYMBOL of wisdom; stable, unaltered, eternal, protective, precious, invaluable.

Water: the primary and inexhaustible source of life and energy. Characterized by dynamic volatility; symbol of regeneration and catharsis of the soul, symbol of purification; therapeutic and miraculous at the same time.

Ever since I was a child, I have felt the need to coexist with stone and water. My work with mosaics and watercolour is the consequence of my desire to explore these two elements and use them as a means of expression. How are they connected? Does their perceived antithesis actually create friction and struggle?

Stone represents Form, it has a defined volume and shape. Not all stones are suitable for mosaics. Each stone behaves differently, one is shattered, the other one is cut with irregular borders and another one remains unchanged.

The only way to cut Stone is with the presence of Water. Water acts like a lubricant; it softens stone, tames it, complements it ... All the beauty of Nature's colours can be found in Stone. A small pebble on the shore, a rock on the mountain, a humble piece of gravel, they all have Light, Colour and Harmony.

It is water that makes them glow, that brings out their colours and infinite shades. Water is colourless, variable. I remember as a child my futile attempts to catch handfuls of blue from the sea, the daring dives, the colours fading to total darkness as I went ever deeper. The Element of Water with its transitions reveals its lack of form, its Intangibility, its spirituality.

Colour is the link that unites stone and water. The (secret) gift of Form and Immobility into the Amorphous and Mobile.

The artist needs to transcend the form, the idol (stone), to be immersed in what is Amorphous and Spiritual (water). The artist thirstily seeks Stone and Water in her soul.

Mosaic-carved stones, because they have colour, are bound together materially. Water, unless it is mixed with colour, is not even visible. In the beginning these two elements are simple tools, materials in my hands.

The artist sees them, observes them, puts them in their right place, synthesizes them, determines them, observes them, and tries to merge with them.

The beauty of this Art emanates from what is unique and different in each human being, the hidden or visible wound that we all keep deep inside, that thing we turn to when we seek a temporary but deep loneliness.

True Knowledge becomes the property of the true artist, a seeker who continuously pursues Rhythm and Harmony. The moment of Union is a Great Mystery. His Art is the means to identify himself,

his "being". It is this Art of the Soul that the artist depicts in his work.

Aliko Rigou, Mosaic and Aquarelle Exhibition, ZEIDOROS Arts Centre, Kapsali, August 11th to August 24th 2014

The Book, mosaic 20x18

MANEAS GENERAL STORE

Photo of Panayotis Maneas featured in KRISTINA WILLIAMSON's book "One year on Kythera".

MANEAS GENERAL STORE is an essential part of the fabric that makes up this island. This place is an institution. Take a look in the window and you'll see what we mean. The windows are stuffed with a higgledy-piggledy collection of tools, cane baskets, kitchen home wares and antiques. Not much has changed since Maneas General Store first opened its doors in the 1930s, except perhaps it looks a little tidier since niece Aliko Gerakitis took over the family enterprise. Uncle Panayotis still drops in regularly and both he and Aliko are always keen to help. This place stocks everything from underwear to hardware, from socks to tableclothes and kitchen pans and sun hats. Just ask. Whatever it is you're looking for, they will be sure to have it. It may well be tucked away somewhere way up on the very top shelf but it will be there.

Maneas General Store is located just down from the Potamos Plateia. Whatever you do, don't miss it!

Maneas Store, Potamos, tel.: 2736-0-33308

MY HOME

MY HOME is now stocking the complete range of *Hills Hoist* branded products including freestanding clothes lines, rotary clothes lines, extendable lines and portables. You name it, My Home has got it. They also carry a selection of *Weber's* internationally renowned range of barbecues. Choose from either coal fuelled or gas fired. They're both brilliant. The coal fuelled bbq's come with a lid with a built-in temperature gauge. They are all portable and are designed to be taken anywhere. *Weber* barbecues have an even heat. They all cook beautifully and keep the meat moist. You can use them to cook indirectly, directly or do a bit of both. Those "in the know" swear by them. They come with a range of accessories including a pizza stone, a chicken griller and a rotisserie attachment. And they're all easy to clean.

MY HOME, Karvounades, tel. 2736-0-38120

SIM...VENI

THE MINI-MARKET in the heart of Mylopotamos where you will find home grown vegetables and eggs; locally produced jams, spoon sweets and herbs; a select range of grocery essentials, including fresh milk and bread delivered daily; locally produced wines and olive oils; ice-creams over the summer season; tobacco for those of you who still smoke (cough cough). And the capper? You will be served by the fabulous, the one and only Veni. **Much more than just a mini-market. Think global – Shop local! Mylopotamos, tel. 2736-0-34378.**

ONE OF CHORA'S most scenic sites is the kamara (archway) just down from Chora's town square. Here you will meet Leonardo, owner of the GOLD CASTLE. Leonardo, born in Melbourne, Australia, has brought together Kythera's largest collection of gold and silver as well as a showcase of exquisite byzantine icons and handmade worry beads. With many years of experience as a jeweller in Athens and Kythera, his success lies in his ability to create jewellery for every taste and pocket. Leonardo guarantees the highest quality workmanship at the most reasonable prices.

Chora, Tel.: 2736-0-31954

ONE YEAR ON KYTHERA

KRISTINA WILLIAMSON'S PHOTOGRAPHIC BOOK "One Year on Kythera" is the perfect life-time gift for lovers of photography and Kythera. "One Year on Kythera" is a beautiful bilingual book and is available at the island's bookshops **Bibliogatos** in Livadi & Chora and at **Aerostato** in Kondolianika.

KORKY PAUL - SUSAN MOXLEY

KORKY PAUL "Winnie the Witch - 25 Years of Illustrations" exhibition (25/07-7/08).

SUSAN MOXLEY art exhibition (9-16/08).

Follow your Art Gallery, Kapsali

CERAMICS AT KATO LIVADI

THE ROUSSOS FAMILY have been producing ceramics at Kato Livadi for over twenty years. It maintains a Kytherian tradition that has been passed down through four generations of pottery making by this family. You will find Panayiotis working on the potter's wheel, daily turning out traditional Kytherian designs as well as introducing new ones. Mother Grigoria attends to the glazing and firing in the kiln, whilst Maria delicately hand paints all the pottery pieces produced in the workshop.

The Roussos workshop can be found in Kato Livadi on the main road between Livadi and Kalamos. Everyone is welcome to call in and watch the family at work and choose from the vast range of products on display. **Open every day. Tel.: 2736-0-31124**

The Roussos gallery is conveniently located in Chora, just a short stroll down from the town square. Here, visitors can also select from exquisitely designed ceramics produced in the workshop. **Tel.: 2736-0-31402.**

DESIGN YOUR OWN SANDALS!

Create your own unique footwear masterpiece! Work with Yiouli Metaxinidou who uses stones, beads, Swarovski crystals, lace, ribbons and other decorations to make each pair of sandals an original work of footwear art. Come on in, have a browse. You won't be disappointed.

Uno Shoes, Livadi, Kythera, Tel.: 27360-38379

KOKINORACHAFA

by Michael and Caroline Breet

MORE THAN HALF A CENTURY AGO we left Amsterdam in our 'ugly duck', a second-hand Citroen 2CV, and headed for the Mediterranean. We were just married and had decided to spend our honeymoon far away from cold, damp Holland. We travelled through Germany, Austria and communist Yugoslavia until finally, on April 1st 1963, we arrived in Greece. We were surprised to see so many groups of cheerful Greeks dotting the roadsides, all busily grilling lamb on the spit. "They must have known we were coming" exclaimed the young bride. It was Greek Easter and it proved an auspicious introduction to the country. We had planned to go to Crete but our finances were rapidly running out and we were lucky to make it to beautiful, flowery Volos. From that time on we were hooked on Greece; hardly a year passed without our spending our holidays in 'our second fatherland'. We went to Crete, Mykonos, Samos, Lesbos, Chios and of course the Peloponnese.

Kokinorachafa, our favourite ruin

And then, about ten years ago, Kythera came into the picture. What made us decide to think of this island as our ultimate destination? Is it the friendly population (often with an Australian connection)? Or the world's tastiest bread from the bakery in Livadi? The curious mix of settlers from northern countries (Swiss, British, German, Dutch) who live here (semi)permanently, each with their own story? What mattered most was the stunning beauty of the island, the purity of the nature, the wild landscape, the stillness. Kythera is full of hidden treasures - like Agios Myron, a charming little chapel near Fyri Ammos, surrounded by blossoming sage; or the myrtle covered road that leads to the tiny picturesque fishing harbour of Limnaria. We started our Kytherian holidays at lovely Avlemonas, then later moved to Christophoros Papapelekanos's splendid traditional style Palaeopoli Villas where we have stayed ever since. About six years ago we 'discovered' the small, deserted settlement of Kokinorachafa. Tucked away in meadows of thyme and oregano, hidden from sight among 'fifty shades of grey' rocks is an accumulation of ruins, tiny kamares more than a hundred (perhaps several centuries) years old. The settlers solved the problem of eking out a living on such barren ground by digging big, pear shaped wells into the rocky depths. These skillfully made wells, about 3 meters deep, still exist. We have wandered the ruins again and again, always contemplating the arduous lives and memories of these hardworking settlers. We always regarded Kokinorachafa as our private property and kept its existence a secret. One day, a couple of years ago, we

noticed a cement mixer in the middle of our property. Then a black water tank arrived. We were worried but thought perhaps someone might be undertaking an archaeological restoration. In September last year we were back on the island. Looking from Palaeopoli we saw a blazing light coming from Kokinorachafa. What was going on there? Next day we walked as usual to our 'hidden secret'. We were halfway there when we heard the hum of a generator. Then we heard the music and sniffed the smell of roasting lamb. As we rounded the bend, we saw the small, newly built house where a merry housewarming party was underway. We were on the verge of tears. "What's wrong with you? Come on, join us and have a drink. Don't you like our new house?" said the friendly owner with a smile on her pretty face. Crushed and bitterly disappointed, we headed back to Palaeopoli. Our private dream was blown to pieces. Later we started to think about what we had done. What indeed was wrong with us? Who do we think we are, behaving like high-handed Northerners when we are guests of this beautiful country? We had no understanding of the pride and joy of Greek 'Aussies' who 'had made it' in Australia and now came back to realize their dream on a spot that, for heaven's sake, belonged to their grandparents! Back in Holland we began to feel even more embarrassed. We were ashamed of our rather blunt behaviour. Perhaps the new owners of 'our property' will read this article and will allow us to belatedly accept their invitation to "have a pint, mate?". "Yes please!"

LEFKADIO HERN

A splash of Kythera in Old Japan

by Deborah Parsons

A CASUAL conversation with a visitor to the island, the passing mention of a Japanese writer whose mother came from Kythera. I had to find out more. What I discovered was yet another of those treasures the island endlessly manages to throw up. Hern was born in Lefkada, in 1850, the son of Charles Bush Hearn (from Ireland) and Rosa Antoniou Kassimati (from Kythera).

Kassimati is an old Kytherian name and so Kythera Summer Edition approached keen local historian Eleni Charou to see if she could tell us anything about Rosa and her family. Rosa apparently met Charles while he was a young soldier serving on Kythera. After they married, she moved with him to Lefkas where Patricio Lefkadio Hern was born. The marriage only lasted a few years and Rosa returned to Kythera, unfortunately without Patricio and his younger brother Charles who were both sent to Dublin to live with their father's family. Rosa subsequently remarried Giovanni Cavallini, a Kytherian of Italian descent. Cavallini, a man of some standing, was the Ionian Islands' Vice Consul for Austria-Hungary. Prior to that he had been Governor of Cerigo during the British Protectorate. Rosa and Cavallini had four children; unfortunately her highly strung nature and the lingering unhappiness of her failed first marriage eventually led to a complete breakdown and at the age of 49 she was committed to the National Mental Asylum on Corfu Island where she lived until her death 10 years later. It is unlikely Hern ever saw his mother again.

Hern grew up in Ireland and England and, while raised a Catholic, seemed to have abandoned the church by the time he moved to the United States aged 19. He became a journalist for the Cincinnati Daily Inquirer where he specialised in the sensational reporting of lurid murders. When the paper learned he had married Alethea Foley, a black American woman (miscegenation was illegal at the time) he was promptly dismissed – and just as promptly hired by the rival Cincinnati paper. The marriage was short lived and they were divorced in 1877. Hearn clearly had larger literary ambitions as he and the artist Henry Farny briefly published a weekly journal of art, literature and satire.

From Cincinnati he moved to New Orleans where he lived for close to a decade, writing for such prestigious publications as Harpers Weekly and Scribner's Magazine. Some say it was Hern who helped create New Orleans's exotic image as a place where Europe meets the Caribbean.

After a brief stint in the West Indies, he arrived in Yokohama in 1890 where he remained until his death in 1904. He was primarily a folklorist of Old Japan. During his fourteen year stay, he produced twelve literary works.

In Japan he had finally found his home. He married Koizumi Setsu, the daughter of a Matsue samurai family with whom he had four children, and in 1896 became a naturalized Japanese, assuming the name Koizumi Yakumo. After teaching English Literature at Tokyo Imperial University, he became a professor at Waseda University. He died of heart failure at the age of 54.

In the late nineteenth century Japan was largely unknown to Westerners. Hern helped breach that gap, giving the west some of the first descriptions of pre-industrial Meiji Era Japan. Hern was widely read by intellectuals such as Albert Einstein and Jawaharlal Nehru. In fact Einstein's trip to Japan in 1922 was inspired by Hearn's works. But while his popularity and fame in Japan as its most astute foreign interpreter continued, his reputation in the west started to decline in the 1930's when Japan embarked on a period of imperialistic aggression.

An amazing man who squeezed a lot into a relatively short life. And all this prompted by a passing conversation with a total stranger. Spend time on Kythera and you'll never stop learning.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΑ ΔΟΚΑΝΑ
THE HOUSE IN DOKANA

Αυτοεξυπηρετούμενες επιπλωμένες κατοικίες
στην ενδοχώρα των Κυθήρων

Self accommodating furnished apartments
on Kythera's inland

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΟ ΚΕΡΑΜΩΤΟ
THE HOUSE IN KERAMOTTO

Μαριάννα Χαλκιά-Λούνα (+30) 210 9840326, 693 2294169
e-mail: mahalkia@otenet.gr, www.housesinkythira.com

Kytheradive
SCUBA EXPERIENCE

DIVE * FUN * LIVE * DISCOVER
the underwater world of Kythera

www.kytheradive.gr

George Lampoglou
PADI Scuba Instructor

KYTHERA DIVE CENTER
Limnionas Milopotamos
Kythera 80 100
(+30) 6944 314152 - (+30) 6984 325092

Xenofontos 164 Kallithea, 176 74 Athens
(+30) 210 9420445
e-mail: info@kytheradive.gr

SEAFOOD - TAVERNA / ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

SOTIRIS
AVLEMONAS

Supplied daily with fresh fish from local fishermen
Superb kakavia (fish soup) / Pasta with lobster

Open from 10.00 a.m.
Tel.: 2736-0-33722

KYTHERIAN ASSOCIATION of AUSTRALIA

Connecting Kytherians and Philokytherians in Australia since 1922

Australia's connection to Kythera

Come and join us, by participating in one of our many activity groups.

Membership is available to both Kytherians (Full Membership) and Non-Kytherians (Associate Membership).

Go to our Website www.kytherianassociation.com.au and download the Membership Application Form now and be part of our "Family of Members". Many activities for both young and old. Learn about Yiayia's Recipes, how to make Wine, Play Prefa or Tavli, enjoy a Country Recreation outing, research your Ancestry or just enjoy the wonderful family Functions. Come and join our "Family of Friends". We also have for sale a wide range of books, 31 Kytherian books in English and 24 Books in Greek.

- JOIN NOW -

Annual Debutante Ball

Ladies' Auxiliary

Kytherian Young Mothers

Library, Book Club & Book Sales

Greek Dancing Classes

Kytherian Kitchen

K4WD and Recreation Club

Kytherian Soccer

Prefa and Tavli Club

Three Generations of Players

Kytherian Genealogy

Kytherian Association Wine Club

Three Generations of Kytherians learning Wine Making

Monthly Newsletter

The Kytherian Association of Australia
Working for its Members now and into the future

Email: admin@kytherianassociation.com.au

Kythera House
Suite 1, 24 King Street
Rockdale NSW Australia 2216
Phone: (02) 9599 6998

THE HOUSE WITH THE SUNDIAL

by George Vardas

EDWARD HOLLIS, THE ARCHITECT, surveys some of the world's most famous buildings, including the Parthenon and Aghia Sophia, in his book *The Secret Lives of Buildings*. He argues that the soul of a building is not necessarily gauged from its plans or by examining the details of its construction. Rather, its essence is to be found in the layers of history within its walls. When a building changes over time, whether through degradation, destruction or historical changes, any restoration or alteration is, according to Hollis, a "retelling of the building as it exists at a particular time – and when the changes are complete it becomes the existing building for the next retelling".

The Cavallini house, better known as the house with the sundial in Avlemonas, is one of the most iconic and historic buildings of Kythera and also one of the most recognisable. It has recently been restored to its former grandeur but in so doing the owner and his team of architects, builders and restorers have succeeded in retelling the rich and, at times, seemingly improbable history of this house.

A remarkable history: The story begins in the early part of the nineteenth century. Angelo Cavallini was the Genoa-born captain of a merchant ship sailing from Venice to Constantinople and Smyrna. During one eventful journey he injured his hand and in order to recover from his injuries the ship made for the nearest port which happened to be Kapsali on the island of Kythera. Cavallini later returned to Venice but he had found the island so enchanting that he went back and married Rosa, the young Italian girl who had nursed him. They went on to have a number of children, possibly five sons and five daughters. At some stage between 1821 and 1827, as the first flames of revolutionary fervour were being fanned in mainland Greece, Cavallini bought a property in Avlemonas from the Kountourioti family upon which stood a modest dwelling. After purchasing the property, Angelo Cavallini hired craftsmen from Crete to upgrade and expand the building. The work was completed in 1827 and included the construction of a sundial over the front entrance. Angelo lived in the house along with Rosa and their children while using it as a Customs House for the port of Avlemonas. At that time, he served as Vice-Consul for the Austro-Hungarian Empire and also performed diplomatic duties on behalf of the Greek State in a region that still did not officially belong to Greece. In the decades following the unification of Greece in 1864, Kythera once again became the stop-over port of call for Austrian ships operated by Lloyds of Trieste, with the house at Avlemonas acting as a customs house and commercial trade centre.

After Angelo Cavallini's death in 1886 his children inherited his estate and divided it amongst themselves with the property at Avlemonas vesting in two of his sons, John and Spyros. By a remarkable twist of fate, Angelo's oldest son, John, who was a lawyer by trade and one of the Kytherian nobility, had met and eventually married Rosa Cassimatis, who had returned to Kythera after her marriage to Major Patrick Hearn had dissolved. Rosa was the mother of Lafcadio Hearn who went on to become one of Japan's most recognised poets and writers in the late 19th century. But Spyros was the one who finally lived in the home together with his family.

After the death of Spyros Cavallini in 1932, the home passed to one of his four sons John Cavallini who had migrated to America for a time in the 1910s. He returned in 1926 shortly before the death of his father and married Georgia Firou from Mitata. They had three children and used the ground floor of the property in Avlemonas as a cafe which was patronised by captains and sailors from boats docked at Avlemonas when weather conditions did not permit their anchorage in the bay of Kapsali. Af-

ter John's death in 1945, his wife Georgia took over the running of the cafe.

During the Second World War the house with the sundial survived the German bombardment of the port of Avlemonas that preceded the invasion of Crete. It also hosted passing officers and men of the Allied Forces. In fact there are caves near the house in which the Allies had installed a large cannon that sank a German patrol boat that had been sent to intercept them. You can still see traces of bullet holes in the rocks near the property as a testimony to that fierce battle. The house also served as a makeshift field hospital for German soldiers during the war. Andreas Kalokerinos once told the writer how he remembered, as a young boy, seeing wounded men being operated on on tables within the house.

After the war, Georgia Cavallini remained alone in the house after her children migrated to Australia. She died in 1990.

The reconstruction and restoration works: Today, the building consists of two separate properties.

The property which hosts the famous sundial is owned by John Klaudianos, Georgia's grandson, who wanted to realise the dream of his mother, Marika Cavallini, which was to see the house in which she had spent her childhood years come back to life. In order to do this, John commissioned an architectural firm to undertake the necessary design, restoration and reconstruction work, having regard to the building's unique architectural features and history. Indeed, their aim was to "highlight the plasticity of the building and to reinstate the positive aura that the building holds".

The restoration works took about 15 months and involved reinforcement of the masonry walls, removal of the old coatings, installing a new concrete roof slab, maintaining the unique limestone frames around the doors and windows, new external coatings, new plastering works and full waterproofing.

Restoration of the Cavallini Sundial: Last but not least the owner's brief called for the restoration of various architectural elements on the building and, most notably, the famous sundial. For this delicate work an expert conservator with specialist knowledge and 30 years of service in the maintenance of the antiquities of the Parthenon, was engaged to oversee the restoration works. The aim of the restoration was to protect the sundial from additional wear, revive its colours and reinstall it as a functioning sundial.

The result of its extensive restoration is simply outstanding. The intervention is characterised by the innovative use of materials and colours, attention to detail and painstaking restoration works to produce an authentic restoration of the fabric of the building and at the same time preserving its distinctive architectural features.

The house with the sundial, in that quiet corner of Avlemonas harbour, will forever remain a monument to time and memory on Kythera. Its restoration by John Klaudianos, a descendant of the original Cavallini family, is a story of passion and determination to complete the sensitive retelling of the history of an iconic building.

Design your own summer sandals!

Στο κατάστημά μας θα βρείτε χειροποίητα δερμάτινα σανδάλια ελληνικά. Είναι στολισμένα στο χέρι με μοναδικά σχέδια από πέτρες, χάντρες, στρας, swarovski, κοχύλια, δαντέλες, κορδέλες και άλλες διακοσμήσεις. Μπορείτε να επιλέξετε και να διαμορφώσετε μόνοι σας το δικό σας σχέδιο που θα είναι μοναδικό! Για όμορφες εμφανίσεις που θα εντυπωσιάσουν! Επίσης στο κατάστημά μας θα βρείτε υποδήματα ανδρικά, γυναικεία και παιδικά, κλασικά και μοντέρνα. Με την προσωπική φροντίδα της Γιούλης Μεταξινιάδου.

Uno stocks hand-made Greek leather sandals which are decorated by the talented Yiouli Metaxiniadou. Youli uses stones, beads, swarovski crystals, lace, ribbons and other decorations to make each pair of sandals an original work of footwear art. Or, if you prefer, you can work with Yiouli to help create your own footwear masterpieces! Uno Shoes also stocks men's, women's and children's classic and modern shoes as well as a wide range of sports shoes. At Uno we believe in service with a smile. Come on in, have a browse!

Λιβάδι, Κύθηρα - Τηλ: 27360 38379 - Email: unokyth@otenet.gr

pâtisserie - coffee shop

στο ζαχαροπλαστείο της Πένας στο Λιβάδι θα βρείτε φημισμένα γλυκά του νησιού όπως αμυγδαλωτά, ποζέδες και σπιτικό παγωτό με ντόπιο γάλα

Enjoy our delicious home-made icecream and traditional greek sweets

Livadi, 80100 Kythera - tel: 27360.31700

FRED AND BEV'S ODYSSEY-WHY KYTHERA?

by Fred Hillier

Drawn by FRED HILLIER

Aleko, mother Metaxia holding brother Tzaneto (John) and Aleko's father Peter. This photograph was taken just prior to Peter leaving for Australia in 1937.

IN 1974 MY WIFE BEV AND I returned to Tamworth, New South Wales, after having toured Europe and the Middle East. Moving to Tamworth we rented a house from an elderly Greek couple who had returned to Kythera, their island of birth, for a visit. Their son Alex and daughter-in-law Maria settled in and from then on our friendship grew. Their teenage daughters, Metaxia and Eirene, used to babysit our two boys Tim and Toby. Over the years they said repeatedly that we must visit Kythera so in March this year we decided to make a visit to their beloved island.

Prior to setting off on this odyssey we visited Alex and Maria to talk about Kythera and during our talk Alex began relating stories about his childhood on the island. I was enthralled with what he told me and realised the importance of recording and documenting his story. ALEKO GEORGOPOULOS (ALEX POULOS) was born at home in the town of Potamos in 1929. His childhood was tough,

as was the case with many Greek children at that time. In Aleko's words, it was *'very very hard, very hard. Most of the time we had no shoes, our clothes were worn and it was hard to survive. My father, poor man, tried everything to make a living but he could not make ends meet'*. However while not plentiful, there was always food on the table such as olives, grapes, figs, almonds and edible wild greens which were growing on his grandparents' plot at Stavli.

Aleko and his younger brother John (Tzaneto) went to Potamos school, a short walk from home, though in winter, with no shoes, it was demanding to say the least. On a number of occasions they suffered severe chilblains. Aleko says he begged his mother to *'get a knife and cut my toes off!'*. He then attended secondary school in Chora. Every Friday afternoon he and a mate used to walk back to Potamos returning to Chora on Sunday, a distance of about fifteen kilometres. He says, *'we used to walk barefooted over the stony road, hail, rain or shine, no coats, no nothing'*.

In 1937 Aleko's father, Peter (Panayiotis), decided to emigrate to Tamworth, Australia, where an uncle had set up a fruit shop. His wife Metaxia and two sons were to follow once he had established himself in Australia. As so often happens, the best-laid plans are often thwarted. In their case it was the invasion of the island during WWII by the Italians and Germans. Once Kythera was occupied no one left the island which meant Aleko's mother and the two boys had to fend for themselves.

Aleko recalled that during the war *'There was little food available other than what was growing on the island. Any extras were only available on the black market. The drachma was useless, money was of no value. Our needs were obtained by trading or by other means.'* I was told that Aleko and a mate used to catch feral cats, prepare the carcasses and trade them - not only with locals in need of a little meat but also with the occupying Italians. Revolting, you might think, but perhaps we too would eat cats if driven to desperation. While life on Kythera under Italian and German rule was not as fearsome as in other parts of Greece, houses were looted and food confiscated. On the day German soldiers arrived in Potamos children were taken from the school and assembled in the town square where they witnessed the Germans machine gun the bank doors to gain access. Aleko, his mother and brother lived through these difficult years. In some ways however Kytherians were lucky as there was no industrial activity on the island; industrial port towns on the mainland were bombed severely resulting in the country being completely despoiled.

EBITA
φωτογραφικές
δημιουργίες

EVITA
photo
creations

ο μονόλογος των εικόνων

γάμοι, βαπτίσεις, εκδηλώσεις, φωτογραφίες πιστοποιητικών,
διαρκής έκθεση από το αρχείο του Εμμ. Σοφίου,
διόρθωση παλαιών φωτογραφιών, εκτυπώσεις, φωτογραφικά είδη κ.α

ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΟΤΑΜΟΥ * τηλ: 2736033294 * e-mail: evitafot@otenet.gr
KIN: 697 8252960 & 698 0719918

From what I can gather there were no mass executions on Kythera but, as Aleko said, *'on the mainland if the resistance fighters killed one German, fifty Greek people would be executed'*.

Aleko told me that during the occupation there was only one shortwave radio on the island and that was in the hands of a local priest. The priest would tune in to the BBC and if there was good news on the war front he passed word around the island by a special sequence of church bell rings. It was Aleko's job to peel the bells. The islanders knew the secret code but not the occupying forces. This event has been confirmed by a number of independent sources.

The majority of the Germans occupying Kythera left at the time of the battle of Crete. During that battle Aleko said *'the sun was blanked out by thousands of German aircraft flying over'*. Eventually the Axis powers were defeated and during 1944 the last of the Germans on Kythera left, leaving the locals to rebuild their lives. Aleko, his brother and mother had been separated from Peter for seven years when the Germans left.

In 1947 Metaxia (Aleko's mother) made plans to leave for Australia and join her husband Peter. The trio went to Athens to board a ship to the land of the Antipodeans but their plans were unrealised again. The immigration officer informed Aleko he could not leave the country because he was eighteen and of national service age. *'My mother shouted, "What! what!" and threw her hands into the air'*. Reluctantly Aleko waved goodbye to his mother and brother and returned to Kythera to live with his uncle Manolis until he could arrange his departure to Australia. Luckily Aleko managed to negotiate his way out of national service, a common practice at the time. Had he done service, *'I would have been involved in a civil war where father killed son due to their political differences'*. In 1973 when Aleko, Maria and their girls visited Greece, he was told on entry that he would have to pay the equivalent of \$250 because he left the country not having done national service. The long arm of the Greek law caught up with him 25 years later!

After his mother and brother left, Aleko continued his education. He taught himself English, knowing that one day he would join his parents and brother in Australia and he would need to speak and understand English. After receiving a

letter from his father in Australia saying his brother was doing well at school and that the Australian people were very welcoming, Alex spoke with the headmaster of the school about going to Australia: *'I have decided to go to Australia as I do not think this country has a future'*, and the headmaster agreed.

Prior to leaving for Australia, keen to acquire new skills, Aleko worked for a tailor and a shoemaker (not for a wage as the drachma was still worthless). He was impressed by both bosses, describing them as *'wonderful men'*.

In 1948, with the help of a travel agent relative, Aleko finally left for Australia. He was

one of a number of Kytherians who managed to board an ex-military DC3 aircraft bound for Sydney. It cost five hundred and ten pounds for the flight, a significant amount in 1948. The flight, a black market deal apparently, took seven days. They landed each night, there

were no seats, they sat on the floor and there was no food or water. The first landfall in Australia was Darwin. When the local Greek community heard that a plane from Greece had arrived they welcomed the intrepid travellers enthusiastically. From Sydney Aleko flew to Tamworth; the fare was equivalent to \$2.50. The plane in which he flew was a wartime Avro Anson, now a museum piece at the Tamworth airport. His family was waiting for him at the airport. *'In the doorway I saw my mother, brother and father. I didn't know my father. I hadn't seen him since 1937 when I was seven years old'*.

Alex settled into Tamworth well. He and his brother worked in the Royal Cafe their father had established. Leisure activities included soccer after Alex and his brother set up the first soccer team in Tamworth.

In 1961 Aleko married Maria Tambakis, an Australian/Greek girl. They became involved in community activities. They organised the first Greek Ball in Tamworth: *'four hundred people turned up, and the sprung floor of the Town Hall bounced up and down from all the Greek dancing. The following year, timber props had to be put under the floor to stop it collapsing'*.

When I asked Alex if he experienced any racism when he arrived in Australia, he replied that *'Australians were helpful although they called us 'bloody dagoes''*.

Alex and Maria have returned to Kythera a number of times over the years. What astonishes me is just how many people know them. We have learned during our time here that Aleko's story is one of hundreds of similar stories. He says, and it probably rings true for all Kytherians living in Australia, *'Greece is my country but Australia is my home'*. He is adamant that he wants *'to be buried in Tamworth'*.

After having shared a little of Aleko's life I have come to realize that the oral history of Kytherians, and Greeks generally, needs to be documented. There are hundreds of stories similar to Aleko's but they are fading with time. I urge descendants to record the stories of their parents and grandparents so the history of their lives can be preserved for future generations.

An extended version of Aleko's story can be read on Fred's travel blog: www.tbeartravels.com

EDITOR'S NOTE: Send your family's story to *Kythera Summer Edition*, kse.1993@yahoo.gr

A reunited family. Photograph taken soon after Aleko arrived in Australia.

The multinational soccer team in Tamworth. Aleko, second from right back row, his brother John on his left. Team members were Greek, Dutch, South African, German and Italian. Sport no doubt mends hostile bridges.

"From left Alec Poulos (Tamworth), Olga Coroneos (Sydney), Mrs Poulos (Tamworth), Maria Dracakis (Sydney) perform the soldier dance at Tamworth's Anzac Park yesterday. The girls were among a group from Sydney who gave a floor show at the Greek Ball in Tamworth last night".
29/10/1971 Newspaper clipping from the Northern Daily Leader.

TORN BETWEEN TWO ISLANDS

by Anna Cominos

HISTORICALLY GREEKS ARE BORN adventurers. So many myths deal with the idea of leaving home - Jason and the Argonauts, Icarus and, of course, Homer's epic tale of Odysseus who sailed for years on end, from the battlefields of Troy to reach his kingdom and beloved Penelope and survived the wrath of the Gods.....by using his free-will.

The recent and still on-going social upheavals resulting from the Global Financial Crisis have led to a deep societal despair here in Greece as yet another generation of bright young Greeks have decided that migration to faraway lands is the best alternative to the 'dark cloud' gripping Greece. While the cause of this senseless economic despair can be hotly debated, its outcome is seemingly never ending chaos. Many young Greeks are renewing passports and packing suitcases for a hitherto unplanned odyssey to distant lands of opportunity.

While the terms of agreements between Australian and Greek governments have long been established, the Greeks of the Diaspora are assisting in clarifying issues that new arrivals are facing. Last October the Greek Orthodox Community of Melbourne and Victoria even went as far as organising a Skilled Migration Expo in Athens, providing the opportunity for thousands of qualified people to meet with relevant government departments and key employers so they could have their questions about migrating to Australia answered for them.

Kytherians are islanders and as such have 'the lament of leaving' in their DNA as they have been doing it for many centuries. The first documented Kytherian to arrive on the distant Australian shores was Emmanuel Kritharis. Kritharis arrived in 1854, pioneering a strong migratory route between Kythera and Australia that helped reduce the island's population from 60,000 in 1854 to approximately 4000 today.

The always optimistic Anna Kapsanis sees her migration to Australia as walking in the footsteps of her ancestors. Born in Athens in 1978 to Angela Glitsos (Australian-Kytherian) and local Kytherian Dinos Kapsanis of the renowned Dinos Souvlaki in Agia Pelagia, Anna understands the duality and nuances of knowing two homelands.

Raised on Kythera, like many young people in contemporary Greece, Anna would work seasonally. In the summer months there was the souvlaki trade while in winter she taught English to local students. Sadly, Anna found that as the economic downturn deepened and money became scarce, teaching quickly all

but vanished.

"It is ironic but this economic migration from Greece has created a space in which I connect with my grandfather's generation." Anna's grandfather Panayiotis Kapsanis left Kythera in 1922 as a young man, travelling to Australia to find better opportunities. Anna goes on to add, "My father and my uncle George did it. They left Kythera young, in search of a brighter future. Their strength and spirit gives me the strength to take these steps."

"At this point, Australia has greater opportunities for study and work. Yes, I miss my home in Kythera - my garden, my lemon-tree, gazing at the sea, Kythera's powerful landscape, my family. But that is not enough! I thought logically about the pros and cons and it was smarter for me to come to Australia. My Australian citizenship is a blessing that makes my exit from Greece possible." Aware that any shift has its problems, Anna is eager to make the best of her situation. Since arriving in late 2012, Anna is already working full-time in child-care and plans to further her education and consolidate her education and work experience, things that were not available to her in Greece.

Anna's optimistic outlook is rare. *Kythera Summer Edition* regularly receives letters full of yearning and nostalgia from recent migrants. Eugenia confides, "It seems too long to be away from Greece, my beloved country. Yes, Australia has a lot to offer but I'm not totally here in my heart. I feel there is a hole in my heart and it just won't go away." While Panos says "I've tried so hard to find work here (in Australia) it's not funny. They only ask for casuals and part-timers now. If you're over 25, employers have to pay more in wages. It's all about money. Sometimes I think maybe I should not have left Greece but what guarantee would I have that if I had found work that I'd still have it now but my life is still a mess. You see I'm neither 100% Greek nor 100% Australian - I feel more Greek but then again Australia gives security." Cathy Young-Poulos, a social worker with over 20 years experience assisting migrants into the Australian community, explains "while the current influx of Greeks to Australia is overwhelming, there are actually conscious decisions being made by those making the move ... it is a victory, not a victim decision. It is flight or fight. I believe from experience that all people have both

PHOTO BY PHOEBUS TSARAVOPOULOS

potentials within, but the reality is that no place can make you happy. Happiness and home are internal measures. It takes a special type of person to migrate, because migration is actually an existential event."

Christella Demetriou, a practicing visual artist/composer, was born in what is now the occupied part of Cyprus. In 1976 Christella and her family came to Australia as refugees. After studying visual art and music, drawn by the power of Greek music and poetry Christella moved to Athens in 1999, where she taught in schools by day while establishing herself as an artist at night. It was music that brought her to Kythera where she taught bouzouki and other traditional instruments at the Music School (Odeion Anagennisi) over the winter months. Back then Greece had a vibrant live music and recording industry. She was busy. In 2006 she released her first CD while her art work was regularly exhibited in some of Athens' most prestigious galleries. "It was all good throughout the 90's. Up until 2010, musician friends were playing regularly and new music releases were flourishing. My artist friends were exhibiting and teaching work was readily available. And then towards the end of early 2011, the wheels came off. There was really no substantial work left in Greece. It felt like the glue that held the system together had melted away". And so classically trained Christella applied for a post-graduate course at the Royal Melbourne Institute of Technology back in Melbourne. A pragmatist with a lifetime's experience of migrating, Christella explains her on-going dilemma, "I have just completed a masters in fine art. But while Australia offers me opportunities like furthering my education, Greece is my creative home. Athens is the city that embraced my work. In Athens I was lucky to work with accomplished performers, poets, artists and teachers. Above all, I had the good fortune to enjoy friendships that would transform me on a much deeper level".

While the bi-cultural experience can be liberating, it can also be a nightmare of nostalgia. This roaring schizophrenic state of duality along with the challenges that come with economic migration have once again reared their complex head, as a generation of young people leave the shores of Kythera and Greece to avoid the overwhelming sense of hopelessness that the Global Economic Crisis has unleashed in the Mediterranean.

"It is like I am wearing a veil of duplicity" confesses a young civil engineer, "No!" chimes in a 28 year old motor mechanic, "It's like having two first loves ... or maybe like belonging to a secret society where some of the best-kept secrets are bloody". A group of ripe-old Kytherian elders discuss the impact of the new wave of economic migrants arriving on Australian shores today. "It's a curse to know two motherlands ... and yet it's a blessing to know two worlds in one lifetime".

Mie Van Cakenberghe a post-modern artist, first came to Kythera in 1990. Just like many others she kept returning each year. This year she will exhibit her work at the **Potamos Cultural Centre** from **12-21 July**.

ROOMS FOR RENT
FRILIGIANIKA

Fully furnished apartments
15 minutes from
Kaladi, Avlemonas,
Paleopoli, Diakofti

Haralambos Samios
tel.: 2736-0-34268
Mobile: 6944-724960

athena
... luxury hotel

ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ - ΚΥΘΗΡΑ ΤΗΛ: 2736031942-2736031952 FAX: 2736031952
web site: www.athena-hotel.gr e-mail: info@athena-hotel.gr

Pelagia Aphrodite
HOTEL

directly on the beach in Agia Pelagia
air conditioned rooms with balcony
free WiFi, breakfast, cafe-bar

Agia Pelagia, 80200 Kythera, Greece
t: +30 27360.33926-7 - f: +30 27360.34242, 6979.330086
e: info@pelagia-aphrodite.com - www.pelagia-aphrodite.com

JURGEN & ANNA KOKSMA, UNSUNG BUT NEVER FORGOTTEN

IT IS COMMONLY AGREED that the people behind the scenes are often just as – or even more – important than those on central stage. This is no truer than for Jurgens and Anna Koksma, the Dutch couple from the World Council of Churches in the Netherlands who laid the foundations that have enabled Kythera to establish a central and developed existence for both its residents and visitors. Members of the conservative section of the Protestant Church in the Netherlands, Anna and Jurgens came to Kythera with little more than deep-rooted kindness and a desire to improve the life of the community.

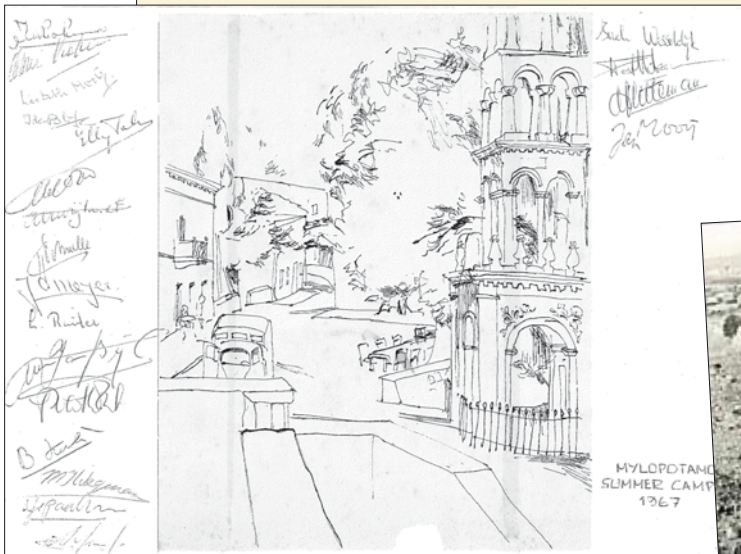
With patience, drive and sheer altruism, they worked to develop a number of Kythera's facilities such as its roads, water supplies and schools, to name but a few. Yet perhaps the real value lies in the inspiration the couple brought to the island, and the drive that they instilled in Kytherians to develop their island and its facilities.

Anna and Jurgens's team not only organized for the funding of water supplies, reforestation projects and many other activities, they brought with them the motivation that spread throughout the island, enabling Kytherians to act upon and complete long-existing and often stagnant plans.

If only Kytherians had been able to sustain and further develop some of these remarkable projects of Jurgens and Anna's.

So many of Kythera's forests, buildings, facilities and roads can be attributed to the team's efforts – and all of these developments can be traced back to the wisdom, inspirational drive and kindness of the community development team.

Kythera Summer Edition pays tribute to the late Jurgens and Anna Koksma; in recognition and appreciation of their profound humanity, hard work and benevolence. We thank you both.

Sketch of bell tower and campers' signatures

1967, Bishop Meletios with team members

1965, Summer campers at work

THE MYLOPOTAMOS HOME ECONOMICS SCHOOL FOR GIRLS

by Jean Bingen, a member of Jurgens (George) Koksma's team

THE FOLLOWING ARE EXCERPTS from the diary of Hans Oosterom, a member of the second group of summer work camps from the World Council of Churches "WCC" in the Netherlands who came to Kythera in 1964 to begin the construction of the Home Economics School for Girls in Mylopotamos. This diary, comprising almost 60 pages, gives an account of the daily lives of the campers during their three and a half week stay.

Part of a speech made in Mylopotamos square on 12 August, 1964, by a visiting Greek/American to the Dutch team.

"We are enjoying our vacation here in the country of our birth amongst our loved ones and acquaintances. We were very surprised to meet a group of young people who were not Greek speakers. We were even more surprised to see how these young people enthusiastically and voluntarily dug the bare earth in order to lay the foundations for what will become the Home Economics School for the girls of Kythera. Believe me, we could not comprehend this, particularly when we realised that they came here on vacation and worked unpaid in their spare time to help

a poor and often passive community. For us this is a very special experience and when we return to America we will certainly spread the news about your work and your philanthropy. We hope that your enthusiasm will inspire others across the globe to support your work. To this we raise our glasses!"

1971, Classroom with sliding wall

The school was Anna Koksma's project. From 1960 the original school comprising 54 young girls, was housed in a rented two-room building. Conditions were poor and by December after many girls had fallen ill from flu and other sicknesses, the need for an improved building was addressed.

In May 1961 a request to the Queen of Greece for financial assistance was

to no avail. In the meantime, architectural plans were drawn up by the WCC Team and construction commenced in 1964 with the help from donations that had been received.

The first workers were summer campers sent through the "OJR" (Ecumenical Youth Council) in Utrecht. These young people paid their own fare and worked for free under the supervision of the WCC Team whilst using their cleverly designed construction drawings for works which consisted of many prefabricated parts. The building works continued between June and August from 1965 to 1967 by Swiss (organized by the "Seconu" institution) and Dutch summer campers.

As works progressed it was realized that more funding and further time for completion would be required. The team wrote to the Deputy Prime Minister Pattakos requesting funds. In a letter dated 18 November 1968 he replied: *"I am happy to inform you that the National Government is willing to support the construction of the abovementioned school building. We remind you that education is one of the primary objectives of the revolution of the 21st April 1967 and therefore the support of our Government will be to the maximum. Proceed with the work and we, as Government, will support you"*. Unfortunately, no money was forthcoming after this letter.

In January 1969 positive news arrived from the Netherlands: the "Directory of International Technical Help" of the Ministry of Foreign Affairs expressed its willingness to make a substantial donation towards building the school. The technical department of Eindhoven University undertook an earthquake resistant design and in May money was transferred from The Netherlands to the WCC office in Athens. Piet Goozen arrived from the Netherlands in July to supervise the construction, followed by another group of Dutch summer campers who arrived in Mylopotamos to begin the excavation for the drainage system. Work commenced in early 1970 by local civil engineers Kosmas Karydis and Nassos from Pitsinades.

After much effort, work and dedication, the new school building was opened on 24 September 1971. It remained in use until 1980. Mrs Marietta Avgerinos, Headmistress of the school between 1961 and 1980, told me that enrolment ceased once it became compulsory for children to attend high school up until their 15th year. George Koksma calculated that the total expenditure for the construction of the school in drachma (the currency of the time), was as follows: local participation 20.000; from the WCC Team 252.000; from America 180.000; from various funds 1.200.000 and from the Netherlands 3,800.000.

After the school closed down in 1980, part of the building housed the local fire brigade for many years.

Since 2009 the Home Economics School for girls has stood empty.

GIVE FRATSIA A CHEESE FACTORY

by Jean Bingen

IN THE TEAM'S ANNUAL REPORT OF 1965, Jurgen (George) Koksma mentioned that a private cheese factory was in operation in Fratsia and that the farmers wished to form a cooperative. The cheese factory was housed in an old barn and consisted of 30 cows and was owned by a group of 25 locals. However, there was no local water supply and no method of collecting milk and George wondered how they could achieve such a thing.

In January 1967 George Koksma wrote: *"Fratsia is the promising village of today. The cheese cooperative will start on 1st of March but I am deeply worried about its possible failure. The cooperative has only 25 members and three of them have just lost a cow worth 10.000 drachmas - US \$ 300. They had no insurance in spite of the fact that it would only have cost them 250 drachmas. Meanwhile they asked for my advice about importing Dutch cattle. Knowing the very fine results of such walking, grass-eating super milk factories, I declared myself against it. We are on Kythera and will follow the judgment of the Greek central government experts: Brown Swiss it has to be!"*

In early 1967 the Dutch Ecu-menical Youth Council in Utrecht organized for two summer work camps to bring water to the villages of Mylopotamos and Fratsia. The Team's two technical students surveyed Fratsia for the project.

The Prefecture of Piraeus in the meantime was awaiting the final approval of government funding for the overall water supply system of the island. Bishop Meletios felt that it was not in anyone's interest for the Netherlands to contribute funds and energy towards the implementation of local water supply plans in Kythera. He thought that the Netherlands could provide more useful help by putting their money and energy towards building a modest and more attainable cheese factory. So in June, as the idea for a cooperative developed, the Team designed a new building to house the cheese factory.

George proposed to the Dutch town of Hertogenbosch that the fund raising campaign for the 'Water to the Village Project' should be renamed 'Give Fratsia a Cheese Factory'. The Team agreed to the Prefecture's request for them to continue their topographical surveys of other villages, as the government would use them when they installed the pipes and made the house connections.

The factory was designed to process a maximum of 400 gallons of milk per day. The milk from goats and cows was to come from Fratsia and the surrounding villages and it was envisioned that the factory would eventually produce enough cheese to supply the whole island.

In July the people of Fratsia organized lodgings for the young Dutch volunteer workers from Hertogenbosch who together with the Kythera Vriendenkring Nederland 'KVN' (Dutch Society of Friends of Kythera) had collected sufficient funds to commence the construction of the cheese factory. The workers began digging a deep cellar in the rocky and unforgiving soil which would become the cool room required for manufacturing cheese. In just three weeks they had completed the excavation and poured the reinforced concrete cellar floor. After the campers left, local Fratsian volunteers continued to lay the brick walls

1967, Fratsia, cheese maker

1967, Fratsia, summer campers in front of kafeneion

1968, Pouring of concrete path around cheese factory

1962, Potamos, waterworks

for the cellar. In September they were joined by a master brick layer who completed the more complex masonry sections.

Additional promised funds arrived from WCC in the Netherlands in October 1967 (40.000 drachmas from Hertogenbosch and 200.000 from the town of Ede, the centre of the Dutch Christian Rural Youth Society 'CPJ'). These funds enabled the Team to continue work on the factory. By the end of February 1968, in between the rain and the olive picking, they had completed the construction of the cellar floor and laid the bricks up to the underside of the roof. Window and door frames were installed and the concrete for the roof was poured in April. Electricity was connected and in May the interior walls were plastered.

In July another WCC work camp arrived to put the finishing touches to the building. They began work

1970, Panayiotis Petrochilos, student cheese maker

on the local water supply system that was supposed to have started the previous year. Whilst the cheese factory was finally completed, it lacked the necessary

equipment to process cheese. By the end of the year a telegram from WCC Geneva arrived. A Norwegian church had sent the funds for the equipment and so the factory could now at last commence its production!

Very little is mentioned about the manufacturing of cheese in the Team's 1969 monthly work reports. George was now working on his own and had been for over a year. Fortunately, in 1968 some former technical students from his Team came to help with the summer camps during their vacations. Thanks to a donation from a Canadian Self-Help Project the new building was finally completed. This was the final mention of the cheese factory in the Team's monthly work reports. However, additional information can be found in KVN's Dutch periodical IRIS dating from April 1969 to September 1971.

George contacted the KVN in early 1970 requesting that they raise funds in order to send a young man from Fratsia, Panayotis Petrochilos, to Ioannina to learn cheese making.

From January 1970 Panayotis attended school in Ioannina 6 months per year for a period of two years. The government paid his tuition fees but not his travel and accommodation expenses which were estimated by George to amount to approximately 10.000 drachmas per year.

In the town of Vlaardingen in the Netherlands the KVN held its 1970 yearly walkathon to raise money for the Team's projects on Kythera and decided to donate the total funds for that year to Panayotis so that he could complete his training. An amazing 1,350 people walked from five to twenty five kms and raised the sum of 18,500 drachmas; enough to cover Panayoti's expenses during his training.

'Yes Fratsia' was yet another fund raising project launched in 1969 by various divisions of the CPJ. It raised the 160.000 drachmas needed for the initial capital of the cheese factory. These funds were used to pay for a manager, a milk truck and road improvements necessary for the truck to reach remote farmers. By early 1970 80.000 drachmas had been raised and the campaign closed at a total of 120.000 drachmas.

Panayotis Petrochilos returned to Kythera in 1971 as a trained cheese maker. The Team's activities ceased in September 1971. How well the factory worked and for how many years is known only to the people of Fratsia.

It is indeed a pity that George's words *"I am deeply worried about its possible failure"* came true.

1966, Livadi road

J.M. KOKSMA AND KYTHERA IN THE SIXTIES

by John Stathatos

As older Kytherians will remember, the Dutch civil engineer and architect J. M. Koksma and his wife Anna arrived in Kythera in 1959. An official delegate of the World Council of Churches, Mr. Koksma had come at the request of the Very Reverend Meletios, Bishop of Kythera, with a view to establishing together a community development program for the island. He was ultimately to spend the greater part of his life on Kythera, where he died and was buried in 2004. Between May 1960 and September 1971, Mr. Koksma led a mixed team of professionals and volunteers, both Greek and foreign, who with often exhausting personal labour and funding from the World Council of Churches as well as from sponsors and fundraising efforts, designed and brought to fruition major public construction projects such as the covered market in Potamos, the Mylopotamos Girls' School, the first jetty at Kapsali, as well as infrastructure works including road-building, water supply networks, surveying and reforestation.

A regular participant in Mr Koksma's team was the Dutch civil engineer Jean Bingen, now a part-time Kytherian resident with a house in Fatsadika. Mr Bingen has assembled an extensive archive on the Koksma's activities, including plans, blueprints, drawings, official reports and correspondence as well as a large photographic collection of original prints, negatives and slides. An initial examination of the archive conducted by the Kythera Cultural Association at the end of last year confirmed that it includes invaluable historical information covering a critical period in the development of the island, while the photographic material was revealed to be particularly varied and interesting.

This initial contact has happily resulted in a major exhibition organised by the Cultural Association in collaboration with the Kytherian Union (Kythiraikos Syndesmos) during the month of July 2014. The exhibition includes black and white and colour photographs of the major construction projects initiated by Koksma, as well as images illustrating life on Kythera during this crucial transitional period in the island's life. Also included are drawings, plans, personal scrapbooks, letters and other documents. The main exhibition takes place in the Kytherian Union hall, at the entrance to Chora, with smaller satellite exhibitions at the Municipal Library in Kontolianika and Follow Your Art gallery in Kapsali.

ANTIKYTHERA. HISTORY AND ANTIQUITIES

by Aris Tsaravopoulos
(translated by Gely Fragou, archaeologist)

WHILE THE ISLAND OF ANTIKYTHERA became internationally known due to the 20th century discovery of a 2000 year old "Shipwreck", the history of the island during antiquity and medieval times is unknown. This text presents the antiquities identified in the last few years of excavation on the island of Antikythera which have led, for the first time, to historical conclusions regarding the still relatively unknown island.

Antikythera is a small island of almost 20 square kilometres. Despite its strategic position, it was left in relative obscurity during almost the whole of antiquity (fig. 1).

Fig. 1. The location of Antikythera in the sea passage from the Aegean Sea to the western Mediterranean provided it with exceptional strategic significance (Figure from Google Earth)
Εικ. 1. Η θέση των Αντικυθήρων στο πέρασμα από το Αιγαίο προς τη δυτική Μεσόγειο τους προσέδιδε ιδιαίτερη στρατηγική σημασία.

The island is mentioned as Aegialia or Aegilia in antiquity, and as Lioi and Sigilio in the Middle Ages. It was during the British occupation (1815-1864) that the name Antikythera was established. Many Cephalonian, Zakynthian and also Kytherian nationalist radicals were exiled to the remote island during the British rule in the 1850s.

The antiquities visible on the island today are the Hellenistic fortified city in the old settlement called "Kastro" above the gulf of Xeropotamos, and the graves that date to the late antiquity in the settlements of Potamos, Charchaliana and Batoudiana.

The former are presented in chronological order below.

The bay of Xeropotamos inlet, the ancient harbour and the Apollo Sanctuary: The bay of Xeropotamos, situated at the mouth of Xeropotamos stream in the north of the island, was where the port of the island operated in ancient times.

In antiquity, the sea entered much deeper into the gulf, forming a "hidden" harbour, protected from the strong northern winds. Due to the powerful earthquake that hit the island in 365 AD, the island rose by 2.80m, shifting the coastline to its current position.

In 1888, the Kytherian archaeologist Valerios Stais uncovered a headless statue of Apollo dated to the 2nd century BC, and an inscribed base of a monument dedicated to Apollo Aegiliaeus by Aristomenes son of Aristomedes from Pherae, and Nikon son of Kephisodoros from Athens proving that a sanctuary dedicated to Apollo functioned during the Hellenistic period.

Another important piece of information provided by the reading of the above mentioned inscription, was the origin of the two persons (dedicators) who had commissioned the statue; the first was a Thessalian and the second an Athenian.

"Kastro" (the fortified city): On the eastern bank of Xeropotamos stream two paths lead to the fortified settlement of "Kastro". On the western path one can see rock-hewn or stone-built steps. Along the path, almost 10m south from the gate that leads to the city, a rock-hewn sanctuary has been preserved with two niches and one bench. The gate of the fort is at the end of the path.

The ancient city was built on the western slope of the peninsula of "Kastro" (fig. 2). A second line of fortification walls, on the highest point, is the "Acropolis". Another sanctuary was found on top, probably an "oracle" with purifying basins and many niches for the holy offerings (fig. 3, fig. 4).

The fortification walls are visible almost in their entire length, and were constructed of diverse materials, depending on local availability.

Two other visible monuments are a shipshed (fig. 5) and an underground rock-hewn sanctuary – the "Prison" as it is called today (fig. 6). The whole fortified area was comprised of dwellings.

The limited lifetime of the city, from 330 BC until the first half of the 1st c. BC, and also its monumental construction raise questions that require historical interpretation.

The conclusion from the abundant presence of coins (fig. 8), ceramic finds and sling bullets (fig. 9) is that the island belonged to the territory of the Cretan city of Phalasarna.

Objects of warfare, such as arrow and spearheads, sling bullets, and a number of catapult balls, indicate a society involved in continual conflicts.

Historical conclusions: "Who, When and Why" proceeded to construct such an expensive fort? What were the income sources of the population which

Fig. 3. The rock cut staircase that leads to the altar of the peak sanctuary at the "Acropolis"
Εικ. 3. Η λαξευμένη κλίμακα που οδηγεί στον βωμό του ιερού στην κορυφή της «Ακρόπολης».

Fig. 4. The "purifying basins" of the sanctuary located on the top of the "Acropolis"
Εικ. 4. Οι «λουτήρες καθαρισμού» στο ιερό στην κορυφή της «Ακρόπολης».

Fig. 5. The shipshed as it is preserved today
Εικ. 5. Ο νεώσοικος όπως φαίνεται σήμερα.

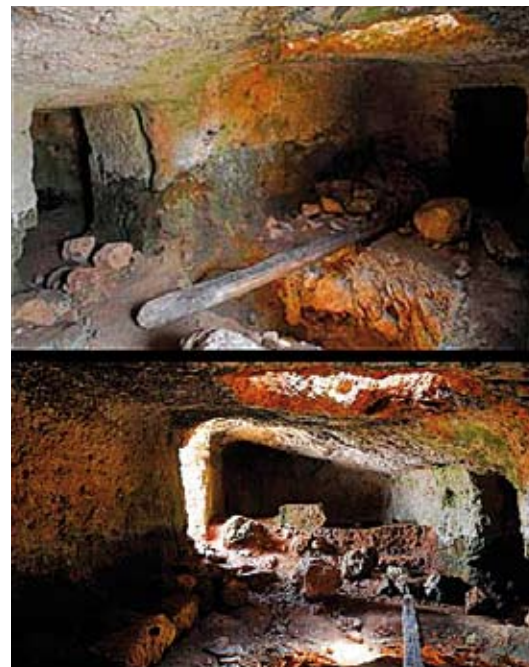

Fig. 6. View of the inside of the underground rock cut sanctuary, today called "Prison"
Εικ. 6. Το εσωτερικό του υπόσκαφου ιερού του επονομαζόμενου σήμερα «Φυλακή».

Fig. 7. View of the entrance of a private house on the lower western part of the citadel.
Εικ. 7. Είσοδος οικίας στο χαμηλότερο δυτικό τμήμα της οχυρωμένης πόλης.

allowed such an expensive fortification to be constructed? The first probable answer is that it was built by a foreign power interested in controlling the southern Aegean area, either partici-

pating directly, or indirectly by funding the rulers of the island.

The answer is given by the inscription found in Xeropotamos. The first dedicator mentioned on the inscription is Aristomenes son of Aristomedes, Thessalian from Pherae. He was the "admiral" of the Persian fleet in the Aegean, after the penetration of the Macedonians into Asia Minor.

We know that after the defeat at the Battle of Granicus, the Persians occupied the island of Chios and tried, with great quantities of "gold", to organise a counterattack with the Greek cities that did not participate in Alexander the Great's campaign. Cretan cities belonged to this category. The remarkable advance of Alexander who obliterated the Persian Empire relieved the Cretan cities of the obligation to attack the Macedonian army.

Immediately after the disappearance of the Persian power, the well-equipped and fortified Phalasarna, having a shortage of funds, took advantage of the strategic position of the island and began to practise piracy. One inscription from Rhodes indicates exactly this piratical activity.

The "rebel" king of Sparta, Cleomenes the III, took refuge at Antikythera on his way to Egypt, after his defeat in the Battle of Sellasia in 223 BC. There, he entered into a dispute with his follower Therykion. The latter, considering it unacceptable for Spartans to have abandoned the fight, committed suicide on the island.

At the same time Antikythera was not only in the middle of conflicts between the Cretan cities but also, of the attempt by the powers' endeavours to control the south Aegean region and the sea passages towards the West where the power of Rome had already appeared. Two pretenders seem to have been involved in Cretan affairs of that period, in their attempt to dominate the island, Philip V of Macedon and Nabis of Sparta.

The 2nd century BC seems to have been marked by significant development for the settlement. Evidence of this is firstly provided by the construction (or reconstruction) of the sanctuary situated by the harbour and dedicated to Apollo and Artemis.

A series of inscribed sling bullets found in Aegilia bear names of Cretan officers from Cretan cities that were allied with the city of Phalasarna (fig. 10).

The "Cretan Revolution" which broke out in early 1st century BC resulted in the intervention of Rome, and Aegilia appears to have suffered the vengeful rage of the Roman general Metellus. This was when habitation of the "Kastro" ceased. At the same time Phalasarna was destroyed by the Romans.

Evidence of human presence on the island is found again after the 5th century AD until almost the beginning of the 8th century AD, when Arabic attacks began leading to the loss of Antikythera's population once again. The inhabitants returned in the Mid-Byzantine period, shortly after the Arabs were driven away from Crete. Antikythera, along with the other Ionian islands, were under Venetian rule after the 4th Crusade up until the Napoleonic wars.

Today, the island is undergoing a new period of desolation, one which seems irreversible, unless the island's antiquities are exploited as a tourist attraction in programs of alternative tourism. These could play a significant role in the extension of the island's tourist season.

For more information: 1. antikytheraexcavation.gr
2. www.archaiologia.gr/en/blog/2013/11/04/antikythera-history-and-antiquities/
3. www.visitkythera.gr/gr/culture/articles/culture_heritage_and-economic_development.html

For participation or financial contribution to the excavation see: Antikythera Archaeological Park: www.gofundme.com/99xjc4

ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

του Αρη Τσαραβόπουλου

ΤΑ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΓΝΩΣΤΑ από την εύρεση στη θαλάσσια περιοχή τους, του περίφημου «Ναυαγίου», αλλά η ιστορία τους κατά τη διάρκεια της αρχαιότητας (προϊστορικής και «ιστορικής») και των μεσαιωνικών χρόνων ήταν άγνωστη. Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζονται οι αρχαιότητες οι οποίες έχουν εντοπιστεί στα Αντικύθηρα τα τελευταία χρόνια και που οδήγησαν, για πρώτη φορά, στη συναγωγή ιστορικών συμπερασμάτων για το σχετικά άγνωστο έως σήμερα μικρό νησί.

Fig. 2. Aerial view of the fortified city of Aegylia.

Εικ. 2. Αεροφωτογραφία του οχυρωμένου οικισμού της Αιγιλίας. (φωτογραφία Γιάννη Τζιβάκου)

Τα Αντικύθηρα (1), με έκταση περίπου 20 τετραγωνικά χιλιόμετρα, παρόλη τη στρατηγική τους θέση έμειναν σε σχετική αφάνεια καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της αρχαιότητας. Οι αναφορές των αρχαίων συγγραφέων στο νησί είναι ελάχιστες.

Τα αρχαία χρόνια ονομαζόταν Αίγιλη ή Αιγιλία, μετά Λιοί και Σιγκιλιό, ενώ μετά την Βρετανική κατοχή (1815-1864) καθιερώθηκε η ονομασία Αντικύθηρα. Στο απομονωμένο νησί εξορίστηκαν από την αγγλική διοίκηση, τη δεκαετία του 1850, πολλοί Κεφαλληνίτες, Ζακυνθinoί και Κυθήριοι ριζοσπάστες.

Οι εμφανείς και επισκέψιμες σήμερα αρχαιότητες στο νησί είναι η Ελληνιστική οχυρωμένη πόλη στον παλαιό οικισμό «Κάστρο», πάνω από τον όρμο του Ξηροποτάμου, και οι τάφοι και ορισμένες άλλες παραγωγικές εγκαταστάσεις της ύστερης αρχαιότητας στους οικισμούς Ποταμός, Χαρχαδιανά και Μπαντουδιανά.

Παρακάτω, παρουσιάζονται οι θέσεις από τις οποίες συνάγονται τα ιστορικά συμπεράσματα.

Η παραλία στον όρμο του Ξηροποτάμου, το αρχαίο λιμάνι και το ιερό του Απόλλωνα: Στις εκβολές του ρέματος του Ξηροποτάμου, στον ομώνυμο κοήπισκο στα βόρεια του νησιού, λειτουργούσε τα αρχαία χρόνια το λιμάνι του νησιού.

Η θάλασσα τότε εισχωρούσε πολύ βαθύτερα εντός του κόλπου δημιουργώντας ένα προστατευμένο από τους ισχυρούς βόρειους ανέμους, «κρυφό» λιμάνι. Με τον ισχυρό σεισμό του 365 μ.Χ. το νησί «ανυψώθηκε» κατά 2,80m μετατοπίζοντας την ακτογραμμή στη σημερινή της θέση.

Το 1888 ο Κυθήριος αρχαιολόγος Βαθέριος Στάνης αποκάλυψε ένα ακέφαλο άγαλμα «Απόλλωνος» του 2ου αι. π.Χ. και μια ενεπίγραφη βάση παλιότερου αναθηματικού μνημείου του τέλους του 4ου αι. π.Χ. που ανέφερε την προσφορά στον «Αιγιλία» Απόλλωνα από τον Άριστομένη Άριστομήδους, Θετταλό εκ Φερών και από τον Νίκων(α) Κηφισοδώρου, Αθηναίο. Από τα δύο αυτά μνημεία φάνηκε ότι στον χώρο λειτουργούσε, ιερό με ναό Απόλλωνος και Αρτέμιδος.

Μια άλλη, πολύ σημαντικότερη, πληροφορία που παρείχε η ανάγνωση της επιγραφής ήταν η καταγωγή των δύο αναθετών, ο ένας ήταν Θεσσαλός και ο άλλος Αθηναίος. Μετά την παρουσίαση όλου του αρχαιολογικού χώρου θα συζητηθούν τα συμπεράσματα για την ερμηνεία των δυο ονομάτων και τον ρόλο που έπαιξαν σε μια σημαντική στιγμή της ιστορίας του Ελληνισμού.

Το «Κάστρο» (η οχυρωμένη πόλη): Στην ανατολική όχθη του ρέματος του Ξηροποτάμου δυο μονοπάτια οδηγούν στον οχυρωμένο οικισμό του «Κάστρου». Στο δυτικό μονοπάτι πολύ κοντά στην παραλία, σε πολλή σημεία διακρίνονται ακόμα ραξευμένα ή διαμορφωμένα με λίθους σκαλοπάτια. Η πύλη του οχυρού βρίσκεται στο τέλος του μονοπατιού.

Η αρχαία πόλη ήταν κτισμένη στη δυτική πλαγιά της χερσονήσου του «Κάστρου» (2). Το τείχος κάλυπτε όλη την δυτική πλαγιά της χερσονήσου, από την βραχώδη παραλία στα δυτικά και βόρεια έως την κορυφογραμμή προς τα ανατολικά. Στο υψηλότερο σημείο μια δεύτερη γραμμή οχύρωσης περιόριζε το διοικητικό κέντρο της πόλης, την «Ακρόπολη». Στην κορυφή της Ακρόπολης λειτουργούσε ένα άλλο ιερό, πιθανότατα «μαντείο», με λουτήρες «καθαριού» και πολλές κόγχες για αφιερώματα (3, 4).

Το οχυρωματικό τείχος της πόλης είναι ορατό σχεδόν σε όλο του το μήκος και ήταν κατασκευασμένο με διαφορετικούς τρόπους

Fig. 8. Coins from Phalasarna. On Antikythera, 2/3 of the ancient coins that have been found, originate from the city of Phalasarna with the letter Φ on one side and the dolphin on the other.

Εικ. 8. Νομίσματα Φαλάσαρνας. Στα Αντικύθηρα, τα 2/3 των νομισμάτων που έχουν βρεθεί, προέρχονται από την πόλη της Φαλάσαρνας, με το Φ στη μια όψη και με το δελφίνι στην άλλη.

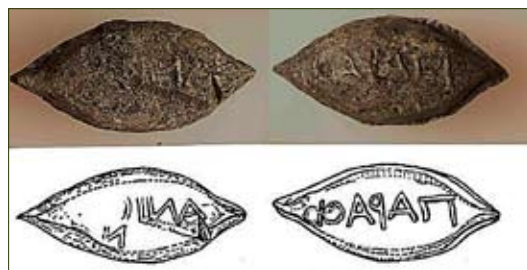

Fig. 9. One of the two sling bullets found inside the fort with the inscription from the Phalasarnians without traces of use.

Εικ. 9. Μία από τις δύο μοθυβίδες (βλήματα σφεντόνας) που βρέθηκαν στο εσωτερικό της οχύρωσης και φέρουν την επιγραφή ΠαραΦ / ανίων (παρά Φαλασαρνίων). Δεν έχουν ίχνη χτυπήματος.

Fig. 10. Views of an unused sling bullet and its plaster cast. Was found inside the fort with the inscribed name of Podaethos and a caduceus. Podaethos was officer in Lato, a city in eastern Crete. In the right figure the small hole was probably meant to be filled with poison.

Εικ. 10. Μοθυβίδα (βλήμα σφεντόνας), και το γύψινο εκμνηστικό της. Βρέθηκε εντός της οχύρωσης σφραγισμένη με το όνομα Ποδαίου και ένα κρύκειο. Ο Ποδαίος ήταν αξιωματικός της Λατούς, πόλη της ανατολικής Κρήτης. Στην εικόνα δεξιά η μικρή οπή η οποία προοριζόταν για δηλητήριο.

που καθορίζονταν από το τοπικό υλικό.

Δύο άλλα επισκέψιμα μνημεία είναι ένα υπόσκαφο ιερό – η «Φυλακή» και ο νεώσοικος (5, 6).

Όλος ο οχυρωμένος χώρος, καλύπτονταν από οικίες.

Η περιορισμένη διάρκεια ζωής της πόλης, από το 330 π.Χ. περίπου έως το πρώτο μισό του 1ου αι. π.Χ., αλλά και η μνημειώδης κατασκευή θέτουν ερωτήματα ιστορικής ερμηνείας.

Το συμπέρασμα από τα νομίσματα, πολλά κεραμικά ευρήματα και τις μοθυβίδες, είναι ότι το νησί αποτελούσε τμήμα της κρητικής πόλης Φαλάσαρνας.

Τα πολεμικά αντικείμενα (8,9) πολλής αιχμής από βέλη και βλήματα βαλλίστρας, μοθυβίδες, καθώς και διαφόρων μεγεθών βλήματα από καταπέλτη, παρουσιάζουν μια κοινωνία σε συνεχή πολεμική δραστηριότητα.

Ιστορικά συμπεράσματα:

«Ποιος, Πότε και Γιατί» προχώρησε στην κατασκευή ενός τόσο πολυδάπανου έργου; Ποια ήταν η πηγή εσόδων του πληθυσμού, ώστε να επιτρέψει μια τόσο δαπανηρή οχύρωση; Η πρώτη, λογική, απάντηση είναι ότι κάποια ξένη δύναμη με ενδιαφέρον

να ελέγχει το νότιο Αιγαίο θα συμμετείχε, είτε άμεσα είτε χρηματοδοτώντας τους κυρίαρχους του νησιού.

Την απάντηση δίνει η ανάγνωση της επιγραφής που βρέθηκε στον Ξηροπόταμο. Ο πρώτος αναθέτης που αναγράφεται, ο Άριστομένης Άριστομήδους, Θεσσαλός εκ Φερών ήταν ο «ναύαρχος» του Περσικού στόλου στο Αιγαίο μετά την είσοδο των Μακεδόνων στη Μικρά Ασία.

Γνωρίζουμε ότι, μετά την ήττα στον Γρανικό οι Πέρσες κατέλαβαν την Χίο και προσπάθησαν, με πολύ χρήμα, να οργανώσουν αντεπίθεση με τις Ελληνικές πόλεις που δεν συμμετείχαν στην κατηγόρια αυτή. Η εκπληκτική προέλαση του Αλέξανδρου, ο οποίος εξαφάνισε πολύ γρήγορα την Περσική αυτοκρατορία, απάληξε τις κρητικές πόλεις από την υποχρέωση της επίθεσης στον Μακεδονικό στρατό.

Αμέσως μετά, με την εξαφάνιση του Περσικού κράτους η εξοπλισμένη και οχυρωμένη Φαλάσαρνα, χωρίς πολλή εισοδήματα και εκμεταλλευόμενη τη στρατηγική θέση του νησιού, άρχισε να επιδιόεται στην πειρατεία. Μια επιγραφή από την Ρόδο αποδεικνύει ακριβώς την δραστηριότητα αυτή.

Στα Αντικύθηρα κατέφυγε ο «επαναστάτης» βασιλιάς της Σπάρτης, ο Κλεομένης ο Γ', μετά την ήττα του στη Σελλασία το 223 π.Χ., στον δρόμο προς την Αίγυπτο. Εδώ διαφώνησε με τον ακόλουθό του, Θηρυκίων, ο οποίος, ως Σπαρτιάτης, δεν ήθελε να εγκαταλείψει τον αγώνα και αυτοκτόνησε στο νησί.

Την ίδια περίοδο τα Αντικύθηρα βρίσκονται στη δίνη των συγκρούσεων των Κρητικών πόλεων και της προσπάθειας δυνάμεων που επιθυμούσαν να ελέγξουν τον χώρο του νότιου Αιγαίου και τα περάσματα προς τη Δύση, όπου είχε ήδη εμφανιστεί η δύναμη της Ρώμης. Δυο διεκδικητές φαίνονται αναμεμιγμένοι στις Κρητικές υποθέσεις εκείνη την περίοδο και προσπαθούν να ελέγξουν το νησί, ο Φίλιππος ο Ε' της Μακεδονίας και ο Νάβις της Σπάρτης.

Ο δεύτερος αιώνας φαίνεται ότι ήταν αιώνας ανάπτυξης του οικισμού. Η πρώτη ένδειξη είναι η κατασκευή (ή επανακατασκευή) του παραημιένιου ιερού του Απόλλωνος και της Αρτέμιδος. Ο χώρος τον οποίο καταλαμβάνει ο ναός έχει «προσχωθεί» τον δεύτερο αι. π.Χ. με τη διαμόρφωση του ισχυρού περιβόλου του ιερού που περιόριζε το κανάλι που οδηγούσε στο «κρυφό λιμάνι».

Σε τί οφείλεται η σχετική ευμάρεια που παρατηρείται; Ασφαλώς, η εξήγηση βρίσκεται στα εισοδήματα της πειρατικής δραστηριότητας της Φαλάσαρνας.

Μια σειρά από ενσφράγιστες μοθυβίδες φέρουν ονόματα κρητικών αξιωματούχων και φανερώνουν την εμπλοκή του νησιού στις ενδοκρητικές διαμάχες (10).

Η «Κρητική Επανάσταση» που εκδηλώθηκε γύρω στο 69 π.Χ. είχε ως αποτέλεσμα την Ρωμαϊκή επέμβαση και η Αιγιλία φαίνεται ότι υπέστη την εκδικητική μανία του Ρωμαίου στρα-

τηγού Μέτελλου. Η ζωή στο «Κάστρο» σταμάτησε ακριβώς εκείνα τα χρόνια. Την ίδια χρονική στιγμή καταστράφηκε και η Φαλάσαρνα.

Ανθρώπινη παρουσία διαπιστώνεται πάλι στο νησί μετά τον 5ο αι. μ.Χ. έως περίπου τις αρχές του 8ου αι., όταν άρχισαν οι αραβικές επιθέσεις και φαίνεται ότι τα Αντικύθηρα έχασαν πάλι τον πληθυσμό τους.

Οι κάτοικοι επανήλθαν στα μέσο-βυζαντινά χρόνια, λίγο μετά την εκδίωξη των Αράβων από την Κρήτη, και μετά την 4η σταυροφορία έως και τους ναπολεόντειους πολέμους ανήκαν, μαζί με τα υπόλοιπα Επτάνησα, στις κτήσεις της Βενετίας.

Σήμερα το νησί περνάει μια νέα περίοδο ερήμωσης, η οποία δεν φαίνεται να έχει αντιστροφή, εκτός εάν γίνει «χρήση» των αρχαιοτήτων με προγράμματα εναλλακτικού τουρισμού, τα οποία θα αποτελέσουν ελκτικό στοιχείο και θα επιμηνύουν την τουριστική περίοδο.

Ήδη έχει προταθεί ένα πρόγραμμα αρχαιολογικού τουρισμού του οποίου ο στόχος δεν θα είναι να μετατρέψει το «Κάστρο» μόνο σε έναν οργανωμένο και καθαίσθητο αρχαιολογικό χώρο στον οποίο ο επισκέπτης θα μένει απλώς περαστικός θεατής. Η πρόταση του προγράμματος συνίσταται στη δημιουργία ενός ζωντανού Αρχαιολογικού Πάρκου, στο οποίο οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιούνται και, από απλοί θεατές να μετατρέπονται σε δρώντα υποκείμενα.

Η δραστηριότητα αυτή εντάσσεται στα γενικά πλαίσια ενός προγράμματος εναλλακτικού τουρισμού. Οι ενδιαφερόμενοι επισκέπτες-τουρίστες θα έρχονται, όχι για απλή επίσκεψη αλλά, όπως αναφέρεται παραπάνω, για να συμμετάσχουν στη διαδικασία της αποκάλυψης και της δημιουργίας του αρχαιολογικού χώρου. Θα εργάζονται δηλαδή ως «εργατικό» προσωπικό, και θα διδάσκονται ταυτόχρονα την ανασκαφική διαδικασία, αλλά και όλες τις άλλες δραστηριότητες που απαιτούνται για την δημιουργία και τη λειτουργία ενός Αρχαιολογικού Πάρκου, όπως είναι η αποκάλυψη των αρχαιοτήτων και η αποκατάστασή τους, η δημιουργία μονοπατιών προς τους χώρους ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, η ξενάγηση στον χώρο, ενώ ταυτόχρονα, θα παραδίδονται μαθήματα ιστορίας, μαθήματα για τους στόχους της αρχαιολογικής έρευνας, μαθήματα άμεσης συντήρησης και σχεδίου, καθώς και τρόπων προβολής του «αρχαίου» στο ευρύ κοινό.

Περισσότερες πληροφορίες: 1. antikytheraexcavation.gr

2. www.archaiologia.gr/blog/2013/06/24/antikythera

3. www.visitkythera.gr/gr/culture/articles/culture_heritage_and_economic_development.html

Συμμετοχή ή οικονομική συμβολή στην ανασκαφή: Antikythera Archaeological Park: www.gofundme.com/99xjc4.

FRINI DRIZOS

I REMEMBER THE DAY we first met. Anna and I followed the yellow wooden arrows that pointed the way to Frini Drizos's folk-art exhibition in Kato Livadi. This was way back in 1993 when we were preparing the first issue of Kythera Summer Edition. We'd heard about Frini. We wanted to meet her and write about her folk-art. Frini ended up illustrating our pages with her distinctive folk-art style until the paper eventually went full colour.

painting by FRINI DRIZOS

Frini was born in Athens. Her father, Evangelos Evagelidis, was a respected and internationally awarded artistic photographer. His studio in Ermou Street, near Syntagma square, was the hub of the cultural set of the time. It was here that Frini had the good fortune to meet artists and writers such as Palamas, Sikelianos, Varnalis, Galanis, Vikatos, Drossini and Kazantzakis who influenced her artistic upbringing and personality. She was soon working alongside her father as a creative photographer. After his ill-health and subsequent death in 1967, Frini abandoned

her dreams of studying medicine and dedicated herself to administering the photographic studio.

Frini met Giorgos Drizos in 1950. She was just seventeen. They were married in 1955. Summers were spent travelling around Greece, photographing and painting. They first came to Kythera in 1969 and were immediately captivated by the island's magic. They returned each year till finally they bought their own home in Kato Livadi which allowed them to live on the island from May to September. From then on half their life was spent on Kythera. They soon developed friendships all over the island.

Frini Drizos held her first exhibition in Kapsali in 1991. She also held numerous shows in Athens. She wrote and illustrated the children's book Pelagia: the mermaid of Kythera and she designed the cover for Martin Velbinger's guide to the Peloponnese. For many years Frini held a permanent exhibition of her paintings in the 200 year old renovated stable at their home in Kato Livadi. Her husband George will continue to open her exhibition to the public.

Frini was a strong personality, honest yet humble. She was unassuming, hard-working and down to earth. Rarely, and only within intimate circles, would she speak of herself and her art. This is why so few knew of her passion for poetry and music (especially opera), her love of reading medical books and her imaginative and skilful culinary creations. While she was friendly and affable to all, to those who won her trust she was a true and great friend.

She was devoted to Giorgos whom she had loved since the first day they met. Modest and unassuming, she was always happy to keep that one step behind Giorgos on the shared artistic journey their lives had taken.

Frini, you are missed.

Metaxia Poulos

REFLECTIONS OF KYTHERA

by Kathy Kepreotis

photo by PHOEBUS TSARAVOPOULOS

FORTY YEARS AGO, I was lucky enough to visit Kythera for the first time. Any knowledge I had of my ancestors' birthplace was based on a few black and white postcards with fading images of Ayia Pelayia and Myrtidia and what my parents had told me. I was seventeen with no preconceived ideas of what to expect and found myself enchanted by this magical

to be done along with the obligatory project on their travels abroad. Homework was completed with reluctance during siesta, as sleeping during the day seemed ridiculous to our energetic trio. They preferred to be outdoors, at the beach or exploring our glorious island with its hidden treasures - five hundred year old castles, hidden caves and waterfalls, a city plundered by pirates, etc, etc. It was as though Kythera had been hidden from the world. They were however happy to set aside time for their projects based on Kythera. They kept a diary of daily events and activities that included descriptions and samples of flowers and insects. They would cut up the back of the cornflakes packets (yes, even back then, you could find cornflakes in the local supermarkets) which often contained interesting information on subjects like Greek mythology which they would glue

into their books. Without a doubt, however, the greatest resource of pictures and information was the *Summer Edition*. It is the same wonderful publication that every summer is still found in stores and tavernas all over the island.

There was no internet back then, no library for ready access to books, so the *Summer Edition*

Pages from the diary kept by Yana Kepreotis during her summer holiday in Kythera in 1997.

island which cast its spell upon me and has never let me go.

Fate would have it that I married a man who shared my obsession for our beautiful island (made more so because we met in Kythera) and wanted to share that love with our children. While they were young, we were able to travel to Greece every two years, thus exposing them to their heritage and a cultural richness. These trips enhanced their ability to understand and speak Greek, enabling them to establish bonds with their relatives and more importantly allowing them to embrace all things Greek/Kytherian. To this day, their Kytherian lineage plays an integral part in their personal identity.

Time away from school meant that homework had

was the beacon of light that guided our intrepid trio as they immersed themselves in their assignments about the birthplace of their ancestors. We would find it in a local store, obtain a few copies and each child would have their own encyclopaedia of information about Kythera. They would proceed to cut out the relevant pictures and information and add them to their projects. All three are now adults and their lives have taken them down different paths. Their love of Kythera however remains the same and, whenever they visit the island, they still collect a copy of the *Summer Edition* which they regard as the quintessential tourist guide. It also undoubtedly reminds them of those childhood holidays; those sultry summer afternoons when instead of sleeping, they would open up their project books, pull out the *Summer Edition* and cut and paste the afternoon away.

ΚΟΛΥΜΠΩΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ; Πού είναι; Ποια είναι; Μήπως είναι η περίπλοκη μάζα των βράχων που σαν τείχος περιβάλλει το νησί; Ίσως βρίσκεται στους ανεμοδαρμένους ασημοπράσινους ελαιώνες η στη καλοκαιρινή λευκότητα ενός μικροσκοπικού ξωκλήσιου. Αν ρωτήσετε κάποιο ψαρά, θα σας πει πως είναι εκεί που το φως αγγίζει τη θάλασσα. Καθε ψαράς γνωρίζει πως το αθηθινό μεγαλείο των Κυθήρων βρίσκεται στη φυσική τους ομορφιά και η καλύτερη θέα είναι από τη θάλασσα. Όσοι λοιπόν δεν έχουν ένα ιδιότροπο θαλασσόφιλο για θείο ή δεν αντέχουν μια θαλάσσια κρουαζιέρα, γιατί να μην αφιερώσουν το χρόνο τους στις παραλίες των Κυθήρων ώστε να δουν αυτό που οι καλλιτέχνες και οι ναυτικοί ήδη γνωρίζουν.

ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗ Η Παλαιόπολη είναι το μέρος όπου γεννήθηκε η Αφροδίτη, η θεά του Έρωτα. Ο μύθος λέει πως ο Μενέλαος και η Ωραία Ελένη διατηρούσαν θερινό παλάτι εδώ, μα αυτό ήταν

τότε... Όσο για τώρα μπορείτε να εξερευνήσετε αυτή την απέραντη παραλία και να απολαύσετε το κολύμπι σε τούτα τα αρχαία νερά. Η έκταση της ακτογραμμής είναι μαγνήτης για τους δύτες.

ΚΑΛΑΔΙ Νότια της Παλιόπολης, το Καλαδί είναι η πλέον φωτογραφημένη παραλία των Κυθήρων. Το νου σας όμως. Υπάρχουν πάνω από 80 πέτρινα σκαλοπάτια που οδηγούν σε αυτόν τον παραδεισένιο τοπο. Ψηλοί αμμώδεις βράχοι περιστοιχίζουν δυο μικρές παραλίες που δεν έχουν σκιά. Ο πρώτος ορμίσκος είναι ο πιο δημοφιλής και στεφανώνεται από μια θαλάσσια σπηλιά την οποία μπορείτε να διασχίσετε κολυμπώντας. Υπάρχουν επίσης φυσικοί θαλάσσιοι θρόνοι όπου οι κολυμβητές μπορούν να καθίσουν και να νοιώσουν τον παφλασμό του κύματος. Προετοιμαστείτε για ανεβοκατέβασμα στα βράχια, προσοχή στις βουτιές.

ΚΟΜΠΟΝΑΔΑ Καλυμμένη από μεγάλα λευκά βότσαλα και περικυκλωμένη από απότομους βράχους, η Κομπονάδα είναι μια από τις πιο ιδιωτικές παραλίες της ανατολικής ακτής του νησιού. Η πρόσβαση είναι δυνατή από τα χωριά Λιβάδι και Άγιος Ηλίας. Καλύτερα από την ανατολή μέχρι αργά το απόγευμα.

ΦΥΡΗ ΑΜΜΟΣ (ΚΑΛΑΜΟΥ) Με τη μακριά θουρίδα από κόκκινα βότσαλα, η φυρή Αμμος έχει εξελιχθεί σε μια από τις πιο αγαπημένες παραλίες για τους εραστές του ήλιου. Προσβάσιμη από τον Κάλαμο. Καλύτερα νωρίς το πρωί.

ΜΕΛΙΔΟΝΙ Βρίσκεται κοντά στο νότιο άκρο του νησιού, κάτω από την Αγία Ελέσσα με φανταστική θέα στη Χύτρα, ενώ η μία πλευρά της παραλίας έχει έναν υπέροχο τεράστιο βραχώδη τοίχο. Η παραλία είναι προστατευμένη από όλους τους ανέμους.

ΠΛΑΤΙΑ ΑΜΜΟΣ Είναι μία από τις πιο γλυκιές παραλίες στα Κύθηρα. Ο σύντομος δρόμος από τον Καραβά είναι καλοστρωμένος και εύκολα προσπελάσιμος με αυτοκίνητο. Ο θρύλος λέει ότι η Ωραία Ελένη και ο Πάρις οδοκλήρωσαν τον απαγορευμένο τους έρωτα στην σπηλιά, νότια από την Πλατιά Αμμο.

ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ Ένα ήρεμο ψαροχώρι κάποτε, η Αγία Πελαγία είναι προικισμένη με πέντε χαρακτηριστικές παραλίες, ο δρόμος για τις οποίες καταλήγει στο επιβλητικό φαράγγι της Κακιάς Λαγκάδας (Λίμνη). Η Αγία Πελαγία είναι ένα συνονθύλευμα από παραλίες,

εστιατόρια και καφέ, ικανοποιώντας όλα τα γούστα των παραθεριστών, ιδιαίτερα των οικογενειών. Η σειρά των ογκοκλήτων που τοποθετήθηκε κατά μήκος της παραλίας για να καταπολεμήσει τη διάβρωση της άμμου (ανεπιτυχώς), είχε ως αποτέλεσμα τα σημερινά ήρεμα, ρηχά νερά της παράλιας. Τα πάντα είναι διαθέσιμα εδώ, και δεν είναι ασυνήθιστο το θέαμα, παρέες κολυμβητών να μοιράζονται πρωινό, γεύμα και δείπνο. Προχωρώντας

νότια η επόμενη παραλία είναι ο Νέος Κόσμος. Αυτή η εκτενής βοτσαλωτή παραλία είναι τόπος συνάντησης για τους «νέους» άνω των 60 που μοιράζονται τα τελευταία νέα, απολαμβάνοντας το μπανάκι τους. Ο κόκκινος χωματόδρομος οδηγεί στη Φυρή Αμμο (φυρή = πορφυρή). Τούτη η ιδιαίτερη παραλία με τα κόκκινα βοτσαλάκια και τους πορφυρούς βράχους, είναι ιδιαίτερα προσφιλής στους ντόπιους. Ο Αι-Νικόλας, η μικρή παραλία κάτω από το ομώνυμο ξωκλήσι, είναι δυσπρόσιτη και συνήθως τη διεκδικούν νεαροί κατασκηνωτές από τις αρχές του καλοκαιριού. Το θεϊκό κοίλωμα της παραλίας του Λορέντζο, είναι ένας μικρός αθλητικό προστατευμένος κόλπος, με μια σπηλιά για σκιά και καταφύγιο γυμνιστών. Η παραλία της Λαγκάδας είναι η τελευταία της διαδρομής.

ΧΑΛΚΟΣ Με τους κατακόρυφους βράχους και τον κολπίσκο που μοιάζει με φυσική πισίνα, δεν είναι απορίας άξιο που στον Χαλκό παρατηρείται συνωστισμός κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Δημοφιλής στους ντόπιους αθλητά και στη νεολαία, μερικές φορές μπορεί να έχετε την αίσθηση ότι με αυτούς τους νυσταδούς τύπους με τα γυαλιά ηλίου, ρικνιζόσαστε το προηγούμενο βράδυ κάτω από την ίδια στέγη. Ο χωματόδρομος είναι κατάλληλος μάλλον για 4x4 και μοτοσυκλέτες.

ΚΑΨΑΛΙ Οι ξεναγοί χαριτολογώντας περιγράφουν τους δίδυμους κόλπους του Καψαλιού ως τους μαστούς της Αφροδίτης. Θα το καταλάβετε παρατηρώντας τους από το ενετικό κάστρο της Χώρας. Το Καψάλι είναι μια φανταστική οικονειακή παράλια που προσφέρει ήλιο, άμμο και αυτά τα τόσο αγαπημένα καφε-νεία στους γονείς, που απολαμβάνουν το καφεδάκι τους παρακολουθώντας τα παιδιά τους να παίζουν με τα κύματα... εκ του ασφαλούς. Το Καψάλι είναι από τους πιο αναπτυγμένους τόπους στα Κύθηρα. Μπορείτε να απολαύσετε τη γραφική διαδοχή των εστιατορίων και καφέ ή ακόμα να πάρετε το σκάφος «Αλέξανδρος» (με γυάλινο πάτο) για μια βόλτα στις θαλασσινές σπηλιές της Χύτρας αθλητά και στην Εθαφόνησο. Σε μικρή απόσταση από τη Χώρα.

ΛΥΚΟΔΗΜΟΥ Εκτός από το Λιμνιώνα είναι η μόνη παραλία στον Πίσω Γιαλό με οδική πρόσβαση. Η κατάβαση στη Λυκοδήμου (άσφαλτος με 500 μ. βατό χωματόδρομο) είναι μαγευτική, η θέα της ρεματιάς με τα θαυρά πεύκα ηρεμεί τις αισθήσεις. Έχει το προτέρημα να μην την «πιάνουν» τα τρομερά μελτέμια. Γνωστή ως ψαρότοπος, η Λυκοδήμου διαθέτει σπηλιά για μεσημεριανό υπνάκο, με πηγή στην οποία αναβήζει νερό μέσα από το βουνό.

φωτογραφία του Φοίβου Τσαλαβούρη

φωτογραφία του Φοίβου Τσαλαβούρη

SUPERMARKET
ΑΦΟΙ ΛΟΥΡΑΝΤΟΥ Ε.Π.Ε

Τροφοδοσίες Καταστημάτων
Γενικό Εμπόριο, Logistics
Τσικαλάρια, Κύθηρα
☎ 2736-0-31396 / 496
LOURANTOS BROS.
Tsikalaria, Kythira

*Best Value,
Best Quality!*

BEAUTICIAN • ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ

- COMPLETE FACE & BEAUTY CARE
- MANICURE & PEDICURE
- HAIR REMOVAL
- MAKE UP

• ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΩΜΑΤΟΣ
• ΜΑΝΙΚΙΟΥΡ & ΠΕΝΤΙΚΙΟΥΡ
• ΑΠΟΤΡΙΧΩΣΗ
• ΜΑΚΙΓΙΑΖ

KALLIOPI MARENTI, LIVADI, KYTHERA
ΓΙΑ ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΤΕ ΣΤΟ 2736-0-31151

Δωμάτια Αμπράμης open all year

traditional rooms located near the centre of the island. 10 minutes from Paleopoli beach

βρισκόμαστε στο κέντρο του νησιού, 10 λεπτά από την παραλία της Παλαιόπολης

Mitata, 80200 Kythira t: +30 27360.33639, +30 27360.33160, +30 6975871944
f: +30 27360.33160 - e-mail: info@abramis.gr - www.abramis.gr

ΜΙΧΑΗΛ ΜΕΓΑΛΟΚΟΝΟΜΟΣ: Το ντόπιο παιδί που πρόκοψε

της Τίνας Σαμίου (μτφρ. Αγλαΐα Παπαοικονόμου)

ΤΟ 1911 ΕΝΑΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ διαπρεπής δικηγόρος και πολιτικός έφτασε στο προγονικό του σπίτι στον Ποταμό. Ένα ζευγάρι εθνοφρουρών στεκόταν έξω από το κύριο υπνοδωμάτιο στον επάνω όροφο, που είχε παραχωρηθεί στον Ελευθέριο Βενιζέλο. Περιβόητος για τον λιγυστό ύπνο του, ο Ελευθέριος Βενιζέλος θα είχε καταρρεύσει στο κρεβάτι του, γνωρίζοντας πως οι φρουροί, ή εύζωνες, θα εγγυούνταν γι' αυτόν τουλάχιστον λίγο αδιατάρακτο ύπνο. Ίσως θα έχετε περάσει από αυτό το διακριτικό διώροφο νεοκλασικό σπίτι-που κρίθηκε ως ένας εθνικός αρχιτεκτονικός θησαυρός από το Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού. Η χώρα στους τοίχους κάνει έντονη αντίθεση με την μπλε μπορντούρα που διατρέχει το μήκος της κεραμοσκεπής. Στην μπροστινή πόρτα, ένας θάμνος τριανταφυλλιάς και τα δύο αυθεντικά φοινικόδεντρα, γεμάτα από μελωδικά πουλιά, διαμορφώνουν μια κομψή είσοδο για τους επισκέπτες του τώρα όπως και τότε παλιά.

Τι να έφερε άραγε τον τότε Έλληνα πρωθυπουργό και άλλους πολιτικούς όπως ο Γεώργιος Παπανδρέου ο Γέρος σ' αυτό το υπέροχο σπίτι, το κληροδότημα του προπάππου του Μιχαήλ Μεγαλοκονόμου (1871-1952), δήμαρχου Κυθήρων από το 1903 έως το 1913;

Τελειώνοντας το τοπικό σχολείο, ο Μιχαήλ απεφάσισε να διευρύνει τις προοπτικές εργασίας του και έτσι στην ηλικία των 13 ετών μετακόμισε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε ως οικιακός βοηθός και μάθαινε να φτιάχνει Ελληνικά γλυκά σε ένα Ζαχαροπιάστείο. Έχοντας κατά νου ότι θα μπορούσε να κάνει περισσότερα λεφτά στη Σμύρνη, αλλιά μην έχοντας τα λεφτά για τα ναύλα, ο πάντα πολυμήχανος νεαρός Μιχαήλ προσφέρθηκε να φτιάχνει στον πλοίαρχο και στο πλήρωμα μπακλαβά και γαλακτομπούρεκο με αντάλλαγμα την ελεύθερη μεταφορά του.

Μιχαήλ Μεγαλοκονόμος

Από τη Σμύρνη ταξίδεψε στην Αλεξάνδρεια στην Αίγυπτο, όπου έμαθε κάμποσες γλώσσες σε μια προσπάθεια να εμπλουτίσει τη γενική του μόρφωση. Τελικά, αφού έφτιαξε την περιουσία του στο Πίτσμπουργκ της Πενσυλβάνιας, όπου δούλεψε ως εργοστάσιος επιστατώντας το βάψιμο κτιρίων και γεφυρών με την επωνυμία Conomos Painting Contractors, επέστρεψε στα Κύθηρα, όπου το 1895 έχτισε το σπίτι του και παντρεύτηκε την αγαπημένη του Βρεττούλα.

Έχτισε τέσσερα εργοστάσια στο νησί, δύο στον Ποταμό και ένα στα Μητάτα, τα οποία παρήγαγαν ελαιόλαδο, σαπούνι, αλευρί και τούβλα. Στην Αγία Πελαγία κατασκεύασε ένα εργοστάσιο που παρήγαγε βιομηχανικό λάδι. Η οικογένειά του ακόμα θεωρεί θησαυρό τις αρωματικές πλάκες σαπούνι τις σφραγισμένες με το διακριτικό σήμα του εργοστασίου. Ακόμα άνοιξε διάφορα μαγαζιά λιανικού και χονδρικού εμπορίου μέσα και γύρω από τον Ποταμό, εκπληρώνοντας τη μοίρα του ονόματός του.

Το επιχειρηματικό πνεύμα του Μεγαλοκονόμου ήταν η εγγύηση για τη νίκη του στις τοπικές δημοτικές εκλογές στο βόρειο τμήμα του νησιού, τον Έξω Δήμο. Έβρισκε πως το ρεύμα των μεταναστών που άφηναν τα Κύθηρα ήταν ανησυχητικό. Πίστευε ακράδαντα στο μέλλον του νησιού και ήταν αποφασισμένος να πείσει τους νησιώτες να μείνουν. Το 1911 φρόντισε ώστε δύο κανόνια να μεταφερθούν στην πηλασία του Ποταμού από την πρωτεύουσα του νησιού τη Χώρα, όπου στέκονταν στην περιοχή του Βενετσιάνικου κάστρου, στην κορυφή ενός επιβλητικού λόφου. Πλησιάζουν την καινούρια μαρμάρινη προτομή που απαθανάτιζε τον Κυθέριο αξιωματικό Πάνο Κορωναίο, ο οποίος πολέμησε στον Ελληνικό πόλεμο Ανεξαρτησίας το 1821. Ο Μεγαλοκονόμος προσκάλεσε τον Πρωθυπουργό Βενιζέλο να παρευρεθεί στα αποκαλυπτήρια αυτού του ενθυμίου, οπότε τα κανόνια βρόντηξαν εκείνη την ημέρα που θα πρέπει να ήταν εξαιρετικά ευοίωνη για το νησί.

Ο Μεγαλοκονόμος πάσχιζε να βελτιώσει το νησί και προώθησε ιδέες όπως η κατασκευή βουνίσιας πηγών και πηγαδιών, η φύτευση πάρα πολλών δέντρων και η οδοκλήρωση του δρόμου Ποταμού - Αγίας Πελαγίας. Ο αγώνας του ενάντια στα νομικά εμπόδια που καθυστέρουσαν την οδοκλήρωση του δρόμου τον οδήγησε στη φυλακή για τρεις μέρες. Αργότερα παρατήρησε πως «αυτές οι τρεις μέρες στη φυλακή ήσαν σαν παράσημα στο στήθος μου». Για να ολοκληρωθεί το έργο, παραχώρησε τμήμα από τη γη του που συνόρευε με το εργοστάσιο στον Ποταμό. Το 1921 έκανε ζωηρή εντύπωση οδηγώντας σε αυτόν τον καινούριο δρόμο ένα από τα πρώτα αυτοκίνητα του νησιού, μια Ford Atrometros.

Μετά το θάνατο του πατέρα του, οι παππούδες του Σταύρος και Σταματία που είχαν κληρονομήσει το εργοστάσιο στον Ποταμό, μετακόμισαν στο σπίτι όπου μεγάλωσαν τα τρία τους παιδιά - τη μητέρα του Βέττη, την Ελένη και τον Μιχαήλ όπως και τον εγγονό τους Δημήτρη. Ο Σταύρος, μαζί με τους δύο αδελφούς του Μήτσο και Σπύρο, δούλεψαν σκληρά για να κρατήσουν σε λειτουργία τα τέσσερα εργοστάσια μέχρι το 1974.

Ένα σφυρήλατο σιδερένιο μπαλκόνι βρίσκεται έξω από το υπνοδωμάτιο που κατέβηκε ο Βενιζέλος ενώ μια ταράτσα βλέπει ανατολικά. Τα πίσω δωμάτια του σπιτιού κάποτε ήσαν οι αποθήκες και ο ξυλόφουρνος που χρησιμοποιούσαν σε καθημερινή βάση για να φτιάξουν ψωμί, ψητό αρνί, ντόπιες πίτες με σπανάκι και κολλοκύθα και τα ξερά, μέχρι να βουτηχτούν, βασικά συμπληρώματα του πρωινού -τα παξιμάδια. Η ευωδιά από τα περισσότερα από αυτά τα υπέροχα εδέσματα εξακολουθεί να πληνιέται στο σπίτι κάθε καλοκαίρι, χάρη στην επιδεξιότητα της μητέρας μου στην κουζίνα. Το αγαπημένο μου δωμάτιο είναι το πλυσταριό, ένα μικρό, απλό δωμάτιο με τρεις μεγάλες πλακόστρωτες γούρνες, λίγα καρφιά στον τοίχο για να κρεμάμε πράγματα, δύο ακατέργαστα ράφια και μια εστία. Η κουζίνα στη διπλανή πόρτα ήταν αρκετά μεγάλη για να

βοηθήσει το ασταμάτητο πηγαίνελα της πάντα δραστήριας προγιαγιάς, των υπηρετών και των 9 παιδιών της -Μαριγούλα, Παναγιώτης, Μήτσος, Καλυψώ, Ιάνθη, ο παππούς μου ο Σταύρος, Σπύρος, Ευθυμία και Ελένη. Η μητέρα μου διατήρησε ένα μεγάλο μέρος από την αυθεντική επίπλωση της τραπεζαρίας. Αυτό μαζί με ένα διάδρομο γεμάτο παλιές φωτογραφίες, χρονικά του παρελθόντος του σπιτιού, με αφήνει με μία αίσθηση ότι οι πρόγονοί μου ακόμα παρακολουθούν, ακολουθώντας τα βήματα κάθε επισκέπτη.

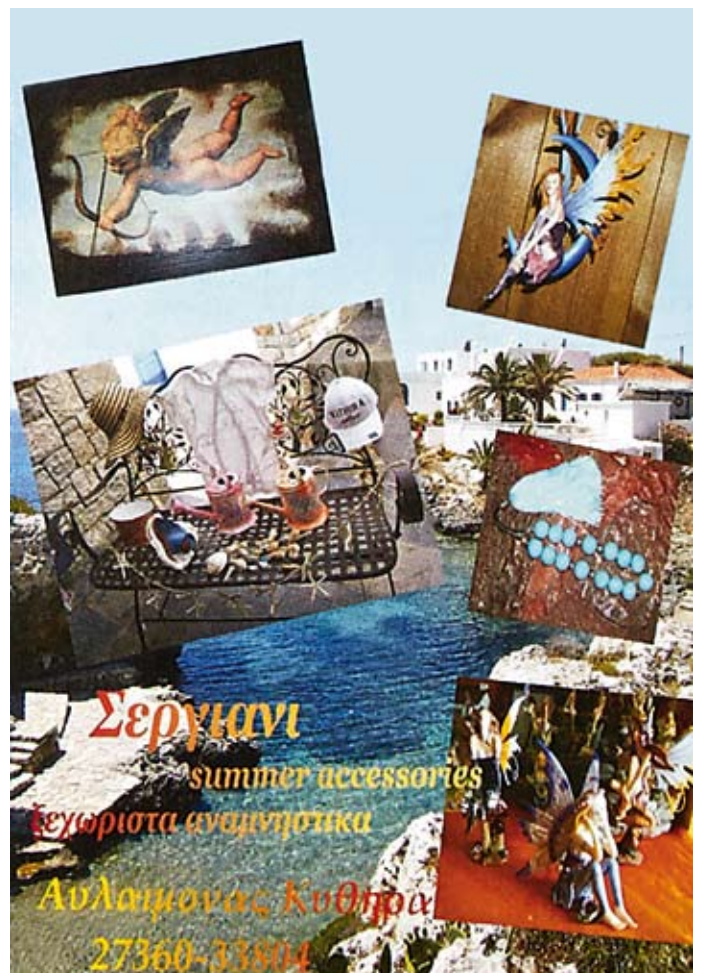
Υπήρξα αρκετά τυχερή ώστε να μείνω στο σπίτι πολλή καλοκαίρια, αρχίζοντας από το 1987 με τους παππούδες μου όταν κοιμήθηκα στο πάνω υπνοδωμάτιο που κάποτε είχε χρησιμοποιήσει ο Βενιζέλος. Θυμάμαι τον εαυτό μου να ανεβαίνει αργά τα σκαλιά κάποια περασμένη ώρα προσπαθώντας να θυμηθώ ποια από αυτά έτριζαν περισσότερο ώστε να αποφύγω να προδώσω την πρωινή μου άφιξη στους παππούδες μου που ροχάλιζαν κάτω. Στη σιγαλιά ενός καλοκαιριάτικου πρωινού με άπνοια, τίποτα δεν περνάει απαρατήρητο σε ένα παλιό Ελληνικό σπίτι. Και έτσι, καθώς πολλοί τουριστικοί ιστότοποι συνεχίζουν να προβάλλουν αυτό το διακριτικό διατηρητέο κτίριο, θα εξακολουθήσει να είναι αξιοπρόσεκτο. Ένα μεγάλο σπίτι που άφησε πίσω του ένα ντόπιο αγόρι που πρόκοψε.

ΦΙΛΟΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

της Μαρίας Δευτερέβου

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΧΑΡΑ και ικανοποίηση άρχισαν οι εργασίες επισκευής και ανακαίνισης του Αρχαιολογικού Μουσείου στη Χώρα Κυθήρων. Η αποφασιστικότητα και η στενή συνεργασία των Φίλων Μουσείων Κυθήρων με την Κυθηραϊκή Ένωση των αποδήμων της Αυστραλίας (Σύδνεϋ) και το Υπουργείο Πολιτισμού τα τελευταία τρία χρόνια οδήγησαν την ένταξη του Μουσείου στο πρόγραμμα του Ε.Σ.Π.Α. τον Σεπτέμβριο του 2013. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί τα επόμενα δύο χρόνια.

Στις 29, 30, 31 Οκτωβρίου του 2013 πραγματοποιήθηκε η καταγραφή των αρχαίων αντικειμένων από δύο ειδικούς συντηρητές, με την υψηλή εποπτεία της Διευθύντριας της 26ης Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων κας Στέλλας Χρυσουλάκη. Στη συνέχεια έγινε η μεταφορά και η αποστολή στον Πειραιά για την διατήρηση και αποκατάστασή τους. Μεταξύ εκείνων που φυλάσσονται στα Κύθηρα είναι το μαρμάρινο λιοντάρι των Κυθήρων που τοποθετήθηκε προσωρινά στην έκθεση οικοσυστημάτων στο Κάστρο Κυθήρων. Η κα Χρυσουλάκη μαζί με την βοηθό της κα Ψαρράκη έχουν ετοιμάσει μία μελέτη για την συναρπαστική αρχαιολογική ιστορία των Κυθήρων. Η παρουσίαση της μελέτης αυτής καθώς και η προεπισκόπηση και οι καινοτόμες τεχνικές της κυρίας Χρυσουλάκη που θα εφαρμοστούν στην λειτουργία του Μουσείου θα γίνει εντός του καλοκαιριού. Ο τόπος και ο χρόνος θα ανακοινωθούν έγκαιρα.

ΚΟΥΡΕΙΟ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

ΛΙΒΑΔΙ - ΚΥΘΗΡΑ
τηλ.: 2736-0-31695
κιν.: 6944-709968

COSMO service

Επισκευές επαγγελματικών & οικιακών
ηλεκτρικών συσκευών - κεραιές -
δορυφορικές εγκαταστάσεις - ενοικίαση &
πώληση ηχητικών εγκαταστάσεων

Panayiotis Kominos 6978.29.20.04
Yiannakos Kominos 6974.99.24.49 - Tel/Fax: 27360.33.909

ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΑ ΚΑΣΤΡΑ

Το καλοκαίρι στην Ελλάδα είναι συνδεδεμένο με την αναζήτηση παραλιών. Στα Κύθηρα όμως επιβάλλεται η επίσκεψη και στα κάστρα τους, απομεινάρια μιας αθηναϊκής εποχής.

ΧΩΡΑ Πανέμορφη και παραδοσιακή η πρωτεύουσα του νησιού, με το μοναδικό της Ενετικό κάστρο. Θέα στο Κρητικό πέλαγος και στα Αντικύθηρα. Κάντε μια βόλτα στα στενά δρομάκια της.

φωτογραφία του Φοίβου Τσαρβάτσου

ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ (ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ) Επισκεφτείτε την Κάτω Χώρα με το μεσαιωνικό κάστρο και τα βυζαντινά της εκκλησάκια. Αξίζει να μείνετε για το ονειρεμένο ηλιοβασίλεμα.

ΠΑΛΗΟΧΩΡΑ Η μεσαιωνική πρωτεύουσα των Κυθήρων. Χτίστηκε τον 12ο αιώνα και καταστράφηκε το 1537 από τον Βαβράρωσα. Οι φωνές των σκοτωμένων ηχούν ακόμα στον τόπο αυτό.

φωτογραφία του Φοίβου Τσαρβάτσου

ΑΔΡΕΝΑΛΙΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

του Ιππόλυτου Πρέκα

ΣΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ δέκα δραστηριότητες που μπορούν να γεμίσουν με δράση και διασκέδαση τη διαμονή σας στα Κύθηρα:

1. Περπάτημα στα μονοπάτια. Τα Κύθηρα διαθέτουν ένα πλούσιο δίκτυο περιπατητικών διαδρομών το οποίο γεννήθηκε μέσα από τις ανάγκες των ανθρώπων και τις συνθήκες της εποχής που δεν υπήρχαν τα αυτοκίνητα και οι ασφάλτινοι δρόμοι, ενώ το μεταφορικό μέσο κάθε χωρικού ήταν ο γάιδαρος και σπανιότερα το άλογο. Σήμερα τα μονοπάτια των Κυθήρων αναπτύσσονται και συντηρούνται, προσφέροντας σε όλους τη δυνατότητα να απολαύσουν το περπάτημα στην πλούσια από ομορφιά φύση τους. Υπάρχουν αρκετές σηματοδοτημένες περιοχές οι οποίες προσφέρουν άνετη διάβαση και φοβερά αξιοθέατα κατά μήκος της διαδρομής. Περισσότερες πληροφορίες στο kytherahiking.com.

2. Ποδηλασία. Το νησί, χάρη στην πλούσια γεωμορφολογία του και την αγροτική δραστηριότητα διαθέτει πολλούς χωμάτινους δρόμους που προσφέρονται για ποδηλασία. Ένα ποδήλατο τύπου mountain είναι η καλύτερη επιλογή. Οι περιοχές που προτείνο-

νται για ποδηλασία είναι του Γερακαρίου, της Βρουλιάς και του Μελιδονίου.

3. Προσπέλαση Φαραγγιού Παλαιόχωρας. Θέλετε τοπίο που κόβει την ανάσα; Επισκεφτείτε το φαράγγι της Παλαιόχωρας και απολαύστε μία ώρα και πλέον, περιπέτειας. Σε μερικά σημεία η προσπέλαση είναι αρκετά δύσκολη και χρειάζεται ορειβατικός εξοπλισμός. Το τελευταίο διάστημα πριν βγείτε στη θάλασσα θα σας ενθουσιάσει.

4. Αναρρίχηση. Η αγάπη του Διονύση, ενός Κυθήριου ήατρη της αναρρίχησης ανέδειξε μερικές περιοχές που προσφέρονται για μια μικρή εμπειρία. Αυτές είναι το Σπαραγγαίο στο Καψάλη, το Καλάμι στο Μυλοποτάμο και οι Φασκομηλιές στον Άγιο Γιώργη το Βουνό.

5. Θαλάσσιο καγιάκ. Προτείνεται ανεπιφύλακτα στους εραστές των γραφικών κόλπων και των θαλάσσιων σπηλαίων. Το θαλάσσιο καγιάκ θα σας δώσει τη δυνατότητα να επισκεφτείτε παραλίες που δεν έχουν πρόσβαση δια ξηράς.

6. Βόλτα με σκάφος. Αν θέλετε να κάνετε το γύρο του νησιού και σας αρέσουν τα μικρά σκάφη, μπορείτε να νοικιάσετε ένα και να ξεκινήσετε. Συμβουλευτείτε πάντα τη λιμενική αρχή για να αποφύγετε κάθε απρόοπτο.

7. Κοθύμπι στους Νερόμυλους. Η ρεματιά του Μυλοποτάμου διαθέτει περί τους 22 νερόμυλους, καταρράκτες και βάθρες, ένα εκπληκτικό πανδαιμόνιο της φύσης που γοητεύει όλους ανεξαιρέτως τους επισκέπτες των Κυθήρων. Αν πιστεύετε ότι το παγωμένο νερό κάνει καλό στην επιδερμίδα σας, τότε τι περιμένετε; Βουτήξτε!

8. Υποβρύχιο ψάρεμα. Ο βυθός των Κυθήρων είναι βραχώδης και άγριος. Σε κοντινές αποστάσεις από την ακτή, το βάθος μπορεί να αυξάνει απότομα. Η θάλασσα των Κυθήρων είναι πλούσια σε ψάρια και προσελκύει τους ήλτρες της κατάδυσης και του ψαροντούφεκου.

9. Διαδρομές 4X4. Αν δεν σας αρέσει και πολύ το ποδήλατο, το πλούσιο χωμάτινο οδικό δίκτυο του νησιού μπορεί να σας προσφέρει συγκινήσεις αν επιλέξετε ένα αυτοκίνητο τετρακίνητο για κάθε συνθήκη (off road). Το νησί δε θα σταματήσει ποτέ να σας προσφέρει και μια καινούρια διαδρομή.

10. Water Sports. Η έδρα των θαλάσσιων σπορ είναι το Καψάλη. Εκεί μπορείτε να χρησιμοποιήσετε θαλάσσια ποδήλατα, κανό, καγιάκ και να απολαύσετε το μαγευτικό κόλπο του. Μπορείτε επίσης να νοικιάσετε σκάφος για να κάνετε θαλάσσιο σκι.

visitkythera.gr

φωτογραφία του Δημήτρη Μπαλτζή

ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

σε 2.000 τ.μ.
κτιριακές
εγκαταστάσεις

- ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ
- ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
- ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
- ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΝΤΟΥΛΑΠΑΣ
- ΠΑΙΔΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ
- ΕΠΙΠΛΑ ΣΠΙΤΙΟΥ
- ΛΕΥΚΑ ΕΙΔΗ
- ΧΑΛΙΑ
- ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
- ΕΙΔΗ ΕΞΟΧΗΣ
- ΕΠΙΠΛΟ ΜΠΑΝΙΟΥ
- ΣΤΡΩΜΑΤΑ

ΛΙΒΑΔΙ, τηλ.: 27360-31720, fax: 27360 31719

ΠΟΤΑΜΟΣ, τηλ.: 27360-33620

e-mail: kythilek@otenet.gr, kasimatis@com.gr

ΘΕΡΙΝΟ ΩΡΑΡΙΟ: 9.00 π.μ.-2.00 μ.μ. / 6.00 μ.μ.-10.00 μ.μ.

Ε/Γ - Ο/Γ ΠΟΡΦΥΡΟΥΣΑ Ν.Ε.
ενώνουμε την Ελλάδα με το νησί της Αφροδίτης

μέχρι 10/07/2014

11/07/2013 - 31/08/2014

ΔΕΥΤΕΡΑ (Monday)
8.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.00
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΤΡΙΤΗ (Tuesday)
12.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 15.30
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ - ΣΑΒΒΑΤΟ (Wednesday, Saturday)
10.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.00
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΠΕΜΠΤΗ (Thursday)
9.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.30
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Friday)
14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.30
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ (Sunday)
11.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.00
ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΣΑΒΒΑΤΟ - ΚΥΡΙΑΚΗ
(Monday, Tuesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday)

10.00 & 15.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ
12.30 & 17.30 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ (Wednesday, Saturday)
9.00 & 14.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ
11.30 & 21.30 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ
(In September the programme follows the timetable of June)

Το παρόν υπόκειται σε αλλαγές χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση.
This is subject to alterations without prior notice

RESERVATIONS - ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

www.kithiratravel.gr

ΚΥΘΗΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΚΥΘΗΡΑ TRAVEL
ΧΩΡΑ (Chora), τηλ.: 27360-31390
ΠΟΤΑΜΟΣ (Potamos), τηλ.: 31848

ΝΕΑΠΟΛΙΣ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΒΑΤΙΚΑ ΒΑΥ ΔΕΡΜΑΤΗΣ
ΝΕΑΠΟΛΗ
τηλ.: 27340-24004, 29004

ΝΕΡΟ: ΕΝΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΑΓΑΘΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ;

του Μάρκου Μεγαλοοικονόμου

Γεωλόγος, Msc Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Έργων Υποδομής

ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΚΑΙΡΟ θα έχετε ίσως ακούσει πολλές συζητήσεις που αφορούν το νερό: ιδιωτικοποίηση δικτύων, εμπορευματοποίηση του νερού, υφιστάμενα δικαιώματα νερού, Ευρωπαϊκή Οδηγία (2000/60/ΕΚ), ορθολογική διαχείριση κ.α. Όπως γνωρίζουμε όλοι το νερό είναι ένα από τα απαραίτητα στοιχεία για την ύπαρξη της ζωής στον πλανήτη μας. Το πόσιμο «γλυκό» νερό αποτελεί

μόνο το 2,5 % του συνολικού όγκου του και απ' αυτό το μεγαλύτερο ποσοστό είναι υπό την μορφή πάγων. Όμως η ρύπανση των επιφανειακών υδάτων, ως αποτέλεσμα της μη βιώσιμης ανάπτυξης των τελευταίων δεκαετιών, μειώνει τις αξιοποιήσιμες ποσότητες πόσιμου νερού. Τέλος, η παρατηρούμενη άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη και τα επακόλουθα φαινόμενα ερημοποίησης περιοχών θα είναι ακόμη ένα πλήγμα στην διαθεσιμότητα του πολύτιμου αυτού φυσικού πόρου.

Το νερό δεν πρέπει να αποτελεί εμπορεύσιμο είδος, αλλά μόνο δημόσιο αγαθό, για το οποίο η πολιτεία οφείλει να φροντίζει τόσο για την επάρκειά του, όσο και για την καλή του ποιότητα. Η επικείμενη πώληση των δικτύων διανομής πόλεων όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, έχει προκαλέσει δικαίως την ανησυχία

των πολιτών. Κυρίως, οι διαμαρτυρίες αφορούν στις ενδεχόμενες υπέρογκες αυξήσεις των τιμοολογίων, αλλά και την υποβάθμιση της ποιότητας, η οποία σε γενικές γραμμές στην χώρα μας είναι πολύ καλή.

Εκτός όμως από τις παραπάνω ανησυχίες υπάρχουν και άλλες, που αφορούν στην υποχρέωση των δικαιούχων σημείων υδροληψίας, όπως πηγαδιών και γεωτρήσεων, να τα καταγράφουν και να λάβουν άδεια χρήσης. Συγκεκριμένα εκφράζονται αντιδράσεις, ότι η υποχρέωση εγκατάστασης υδρομέτρων θα περιορίσει το δικαίωμά τους για άντληση νερού των ιδιωτών και ότι θα χρησιμοποιηθεί η διαδικασία για την επιβολή ενός ακόμα «χαρτασιού». Σ' αυτό το σημείο επισημαίνουμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό των γεωτρήσεων έχουν εκτελεστεί παράνομα ή είχαν κατασκευαστεί παλαιότερα, που δεν απαιτείτο άδεια.

Για την αποκατάσταση της αλήθειας, πρέπει να ομολογήσουμε ότι οι μέχρι τώρα πολιτικές της Ελλάδας ως προς την διαχείριση των υδάτινων αποθεμάτων και ειδικά του αρδευτικού νερού, που αντιπροσωπεύει το 70-80% των καταναλώσεων, έχουν αποδειχθεί έως τώρα ελλιπείς. Στην χώρα μας είναι σίγουρο ότι γίνεται αλόγιστη χρήση του αρδευτικού νερού αφού οι μέθοδοι άρδευσης κατά κανόνα είναι απαραχαιωμένες. Η ελλιποδρόφα επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων ρυμάτων για άρδευση, τελικά στην πράξη είναι αρκετά περιορισμένη κυρίως λόγω του μεγάλου κόστους. Επίσης η πληθώρα παράνομων γεωτρήσεων και η έλλειψη ενός εθνικού σχεδιασμού για την διαχείριση των υδάτων έχει δημιουργήσει γνωστά προβλήματα, όπως είναι η εξάντληση των υπόγειων υδροφόρων και των υδατικών υδάτων». Από τα παραπάνω προκύπτει η ανάγκη για περιορισμό της σπατάλης. Οι χρήστες νερού δεν είναι λογικό να έχουν απεριόριστο δικαίωμα άντλησης του. Με αυτόν τον τρόπο παραβιάζεται το δικαίωμα των υπολοίπων χρηστών, αλλά και τα δικαιώματα των μελλοντικών γενεών στην χρήση του νερού. Η μέτρηση των καταναλώσεων με την χρήση υδρομετρικών, καθώς και η εφαρμογή μέγιστων ορίων κατανάλωσης ανά γεωργική εκμετάλλευση αποτελεί απαραίτητο χαρακτηριστικό μιας αξιόπιστης πολιτικής για την προστασίας του πολύτιμου αυτού πόρου.

Η υποχρέωση της χώρας μας να ασκήσει πολιτικές διαχείρισης του νερού είναι αρκετά παλαιά και πηγάζει από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Όπως αναφέρεται στο 1ο Άρθρο της: «Σκοπός της Οδηγίας είναι η θέσπιση πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων». Η φιλοδοξία αυτή Οδηγία έχει θέσει πολυάριθμους στόχους, όπως πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης, προώθηση μίας βιώσιμης χρήσης του νερού, προστασία του περιβάλλοντος, βελτίωση της κατάστασης των υδατικών οικοσυστημάτων και το μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων των πλημμυρών και της ξηρασίας. Απώτερος στόχος της είναι να επιτύχει «καλή κατάσταση» από οικολογική και χημική άποψη σε όλα τα ύδατα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι το 2015.

Στο πλαίσιο της παραπάνω οδηγίας τα κράτη μέλη της Ε.Ε υποχρεούνται να εκδώσουν Σχέδια Διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών. Ως λεκάνη απορροής ορίζουμε την εδαφική έκταση στην οποία συγκεντρώνεται το νερό που τροφοδοτεί τα ρέματα και τα ποτάμια. Για την Ελλάδα έχουν εκπονηθεί ή πρόκειται να εκπονηθούν 14 Διαχειριστικά Σχέδια, τα οποία αντιστοιχούν στα Υδατικά Διαμερίσματα (Υ.Δ.) της χώρας και περιλαμβάνουν ομάδες λεκανών απορροής ρεμάτων και ποταμών. Τα Κύθηρα αν και γεωγραφικά απομονωμένα ανήκουν στο Υδατικό διαμέρισμα Ανατολικής Πελοποννήσου και ειδικότερα στην Λεκάνη απορροής των ρεμάτων Αργολικού Κόλπου. Το εν λόγω Σχέδιο Δια-

χείρισης έχει ήδη εκπονηθεί και εγκρίνει από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Βάση αυτού τα Κύθηρα διαθέτουν καλή ποιοτική και ποσοτική κατάσταση υπόγειων και παράκτιων υδάτων, το οποίο σε γενικές γραμμές αποτυπώνει την πραγματική κατάσταση του νησιού. Επίσης παρ' όλη την διάχυτη φημολογία, στο Σχέδιο δεν προβλέπεται τιμολόγηση του αρδευτικού νερού για τις ατομικές υδροληψίες (όπως είναι αυτές των Κυθήρων), σε αντιδιαστολή με άλλες περιοχές όπου υπάρχουν συλλογικά δίκτυα νερού και επομένως κόστος υπηρεσιών διαχείρισης των δικτύων. Τα διαχειριστικά σχέδια πρόκειται να αναθεωρηθούν το έτος 2015 και είναι εξαιρετός διάρκειας.

Συμπερασματικά, τα Σχέδια Διαχείρισης Υδατικών πόρων παρ' όλη την γνωστή έλλειψη οργάνωσης, έλλειψη εξειδικευμένων μελετών και την γραφειοκρατική εμπλοκή πολλών φορέων αποτελούν ένα πρώτο σημαντικό βήμα, σε μια χώρα όπου η έννοια σχεδιασμός βρίσκεται επικώς στα σπάργα. Όμως το φιλόδοξο σχέδιο της αειφορικής διαχείρισης του νερού θα είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί χωρίς την συνεργασία των πολιτών και συλλογικών φορέων, μετά από λεπτομερή ενημέρωση και διάλογο με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Δυστυχώς υπό τις σημερινές συνθήκες διάχυτης και πολλής φορές εύλογης δυσπιστίας των πολιτών ως προς τις κρατικές αποφάσεις, η παραπάνω συνεργασία ίσως είναι δύσκολο να επιτευχθεί.

Σε σχέση με τα Κύθηρα η περιγραφόμενη καλή κατάσταση των υδάτων δεν θα πρέπει να μας εφησυχάζει. Ατομικά μπορούμε όλοι να συμβάλλουμε στην εξοικονόμηση και στην διατήρηση της ποιότητας των υδάτινων αποθεμάτων. Σε επίπεδο σχεδιασμού θα πρέπει να τηρηθεί αλλά και να εμπλουτιστεί το σύστημα παρακολούθησης της ποιότητας και ποσότητας των νερών, που προβλέπεται από το Σχέδιο Διαχείρισης Αν. Πελοποννήσου. Επίσης είναι αναγκαίο να εκπονηθούν εξειδικευμένες μελέτες με στόχο την λεπτομερή καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των υδατικών συστημάτων και τον εντοπισμό των οποίων προβλημάτων. Με βάση αυτήν την γνώση θα είναι εφικτή η θέσπιση κανόνων και προϋποθέσεων για την κατασκευή και λειτουργία νέων αλλά και των παλαιών υδροληψιών του νησιού. Άλλωστε δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η διατήρηση της καλής κατάστασης των υδάτων του νησιού αποτελεί προϋπόθεση για την διατήρηση των οικοσυστημάτων και του φυσικού περιβάλλοντος του.

ΜΠΑΜΠΑΚΙΑ: Ο ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΣ ΑΝΥΔΡΟΣ ΚΗΠΟΣ

της Άννας Κομνηνού (μτφρ. Αγλαΐα Παπαοικονόμου)

ΠΟΛΥΧΡΩΜΑ ΤΡΑΚΤΕΡ ΔΙΑΣΧΙΖΟΥΝ θορυβωδώς την κεντρική αρτηρία των Κυθήρων. Μπήκε η Άνοιξη κι αρχίζουν οι προετοιμασίες "επιβίωσης" για το σκληρό, ξερό καλοκαίρι. Τα τελευταία χρόνια με αφορμή την κοινωνικοοικονομική κρίση, εντείνεται το κίνημα επιστροφής στη γη και τις παραδοσιακές καλλιέργειες. Οι Κυθηριοί από την αρχαιότητα αντιμετώπισαν με επιτηδειότητα τις ξηρές συνθήκες του ελληνικού θέρους. Οι αθηναϊοί αθηναίοι επιδρομές στο νησί από πειρατές και επικυρίαρχους, ώθησαν τους κατοίκους να καλλιεργήσουν τους κήπους τους μακριά από τις πηγές του νερού, γεγονός που τους ανάγκασε να επινοήσουν τρόπους να βελτιώσουν τα χώματα των προγόνων τους, έτσι ώστε η μπαμπακιά να επιβιώσει από το καλοκαιρινό καύσωνα. Μεγάλος υπέρμαχος της μπαμπακιάς, ο Γιάννης Φαρδούλης (Γιαννακούλης) από την Αγία Πελαγία, φτιάχνει μπαμπακίες κάθε χρόνο από τότε που επέστρεψε στα Κύθηρα από την Αυστραλία. «Όταν ήμουν παιδί, πάντα βοηθούσα να φυτέψουμε την μπαμπακιά με τους γονείς μου, τις αδελφές και τους αδελφούς μου. Υπήρχαν πολλές δουλειές να γίνουν. Όταν ήρθα να ζήσω ξανά στα Κύθηρα στις αρχές του '70, στάθηκα πολύ τυχερός καθώς ζούσαν ακόμα στο χωριό γερόντοι που έφτιαχναν μπαμπακίες και ήταν παραπάνω από πρόθυμοι να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. Ο Γιάννης εξήγησε ότι ακριβώς επειδή δεν αρδεύονται τα φρούτα και τα λαχανικά έχουν τόσο έντονη γεύση. «Τα καρπούζια, τα πεπόνια, τα φασόλια είναι όλα γλυκύτατα... αλλά σαν αυτές τις ντομάτες δεν ματάχετε δοκιμάσει. Είναι εξαίσιες».

Μπορεί τα προϊόντα της καλλιέργειας να είναι πεντανόστιμα, το να φτιάξεις όμως μια μπαμπακιά απαιτεί σχεδιασμό. Το έδαφος της μπαμπακιάς χρειάζεται προετοιμασία μήνες πριν. Ο επιλεγμένος αγρός οργώνεται (συνήθως με τσάπα τρακτέρ) τρεις φορές ώστε να ανακατευτεί και να λιπανθεί το χώμα, να αεριστεί το έδαφος και να παγιωθεί η υγρασία σ' αυτό. Το τελικό όργωμα και το φύτεμα της μπαμπακιάς γίνεται παραδοσιακά γύρω από την εορτή του Αγίου Θεόδωρου (12 Μαΐου).

Το πρώτο όργωμα γίνεται για να κοπούν και να θαφτούν τα αγριόχορτα που έχουν θεριέψει από τις βροχές. Γίνεται περίπου κατά το τέλος Μαρτίου.

Το δεύτερο όργωμα γίνεται για να ανακατευτεί η κληρή λίπανση και να αλαφρύνει το έδαφος. Το τρίτο και τελικό όργωμα επιτρέπει στους μικροοργανισμούς του χώματος να δώσουν οξυγόνο. Μόλις γίνει το τρίτο όργωμα η μπαμπακιά πρέπει να σπαρθεί μέσα στις επόμενες 48 ώρες.

Αλώνισμα 1947. Εμμ. Σοφίος, επιμέλεια: Εβίτα (εγγονή Εμμ. Σοφίου)

Υπάρχουν δύο μέθοδοι σποράς που ακόμα χρησιμοποιούνται. Στη σπαρτή μπαμπακιά οι σπόροι πετιούνται τυχαία στο χώμα και τα φυτά μεγαλώνουν ανακατεμένα. Η βατή (μεθοδικά σπαρμένη) μπαμπακιά φυτεύεται με το χέρι, μέθοδος πιο χρονοβόρα στην αρχή, μα που εξοικονομεί χρόνο αργότερα κατά το βοτάνισμα. Βοτάνισμα σε άνυδρο κήπο; Ακριβώς. Οι μπαμπακίες απαιτούν συνεχώς ξεβοτάνισμα. Το καλοκαίρι ο ήλιος ψήνει το χώμα, δημιουργώντας μια κρούστα σαν τσιμέντο. Είναι ζωτικής σημασίας να σπάει η κρούστα τακτικά ώστε να μπορεί η δροσιά να κατεβαίνει στις ρίζες κάθε φυτού.

«Όταν ήμουν παιδί, οι μπαμπακίες οργανώνονταν πολύ καλά. Εκτός από τα φρούτα και τα λαχανικά, οι οικογένειες καλλιεργούσαν φυτά για να καλύψουν πλήθος ανάγκες όπως σουσάμι, για την εκτροφή μικρών κοτόπουλων καθώς και για το σπύρι, βαμβάκι και λινάρι για υφαντικές πρώτες ύλες, καννάβι για σκοινιά και ύφανση. Είναι πιθανό το όνομα μπαμπακιά να προήλθε από το μπαμπάκι που καλλιεργούσαν».

Σε καιρούς οικονομικής δυσπραγίας που -παγκόσμια- η αναζήτηση τροφής γίνεται όλο και πιο επιτακτική, μια αίσθηση αξιοπρέπειας, αυτάρκειας και ενδυνάμωσης αναδύεται καθώς αφυπνίζεται η προγονική γνώση της σωστής φροντίδας του εύθραυστου γήινου οικοσυστήματος.

Η σπορά και καλλιέργεια της μπαμπακιάς ίσως είναι η κοντινότερη προσέγγιση σε αυτή την προϊστορική γνώση.

Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ (πλάτων)

της Αποστολίας Παπαδαμάκη

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ εξαρτάται από τις επιλογές μας. Η ισορροπία μας επίσης. Όταν ξεκίνησα τις καταδύσεις δεν θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ ότι εκτός από την απόλαυση και την περιπέτεια, θα είχα την εμπειρία ενός φιλοσοφικού ταξιδιού γύρω από την ομορφιά της ανθρωπότητας και της φύσης. Πρώτον. Η κατάδυση δεν είναι για μοναχικούς και έτσι έπρεπε να αφήσω το Εγώ μου. Πάντοτε βουτάς με ένα ζευγάρι, ένα συνάδελφο δύτη. Μπορεί να μην έχεις συναντήσει ποτέ πριν το ζευγάρι σου κι πάλι πρέπει να τον εμπιστευτείς. Λοιπόν πρώτο μεγάλο μάθημα, να εμπιστευέσαι τους ανθρώπους αμέσως! Φανταστείτε

Ανεμώνη, φωτο του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ

αν αυτό εφαρμοζόταν στη ζωή -μόνο σκεφτείτε τι θα μπορούσε να συμβεί στις κοινωνίες μας, αν η εμπιστοσύνη ήταν η πρώτη μας κίνηση προς τους άλλους.

Δεύτερο. Αναπνεύστε συνειδητά. Η συνειδητή αναπνοή με βοήθησε να εκτιμήσω το δώρο της ζωής. Ποιος δίνει προσοχή στην αναπνοή εκτός από τους γιόγκις; Όλοι μας παίρνουμε την αναπνοή για δεδομένη. Αλλά στην κατάδυση μέσω της εισπνοής και της εκπνοής, τις πλέον στοιχειώδεις από τις πράξεις, οδηγείσαι σε μια κατάσταση διαλογισμού καθώς πλέεις κάτω από το νερό. Τρίτο -και αυτό είναι συναρπαστικό. Δεν υπάρχει βαρύτητα! Πάντα ήθελα να ταξιδέψω στο διάστημα αλλά υπέθεσα ότι θα ήταν πραγματικά ακριβό έτσι τώρα πάω για καταδύσεις. Να πλέεις κάτω από το νερό, δεν υπάρχει τίποτα σαν αυτό. Δεν έχει σημασία πόσο μικρός ή μεγάλος, πόσο δυνατός ή αδύναμος είσατε, το χρώμα του δέρματός σας, το βάρος σας, οι ικανότητες ή οι αδυναμίες σας, κάθε άνθρωπος είναι ίσος κάτω από το νερό. Εδώ κάτω από την επιφάνεια υπάρχει ένας κόσμος αρμονίας, ισορροπίας, ειρήνης και ομορφιάς.

Τέταρτο -και πιο σημαντικό. Μην βιάσετε τίποτα μέσα στο νερό. Μην διαταράσσετε τη ζωή της θάλασσας. Αντίθετα ενωθείτε με τον υποβρύχιο κόσμο και ακούστε μόνο τον ήχο της ανάσας σας! Οι καταδύσεις οδηγούν επίσης στην ανακάλυψη καινούριων τόπων σε όλο τον κόσμο, έτσι αφού βούτηξα σε πολλά συναρπαστικά μέρη, να που τώρα βουτάω στα Κύθηρα για πρώτη φορά! Όταν βλέπεις τη φύση του νησιού με τα βουνά, τους ποταμούς, τις κοιλάδες, τις βραχώδεις ακτές και τις ηλιόλουστες αμμουδερές παραλίες, μπορείτε να φανταστείτε τι συμβαίνει κάτω από το νερό! Τα μυριάδες τοπία που βλέπετε κάτω από το νερό συναγωνίζονται στην ομορφιά αυτά έξω από το νερό. Είναι αγώνας χωρίς νικητή, μόνο ένα γνέψιμο με σεβασμό στον θεό που έηλασε αυτό το νησί. Ήταν η Αφροδίτη; Θα μπορούσε θαυμάσια να είναι έργο της μια και είναι ξεκάθαρα ένα αριστούργημα!

Η καθαρότητα των κρυστάλλινων διαυγών νερών στα Κύθηρα είναι πέρα από κάθε προσδοκία. Υπάρχουν υπέροχες συλλογές από γυμνόποδα, ασπόνδυλα, καβούρια, γαρίδες, χέλια, αθρογία της θάλασσας και άλλα φευγαλέα πλάσματα που εύκολα παρατηρείς από πάνω. Τα δελφίνια και οι θαλάσσιες χελώνες λιατρεύουν τα νερά των Κυθέρων. Ένας δακτύλιος από τοποθεσίες και η έξοχη καθαρότητα των νερών, μετατρέπει την Κυθέρεια υπο-

θαλάσσια σκηνή σε παιδική χαρά για τους δύτες και μία από τις καλύτερες καταδυτικές τοποθεσίες σε όλη την Ελλάδα. Τα σπήλαια και τα φαράγγια προσφέρουν ιδιαίτερες δυνατότητες για φωτογράφιση. Με εκπληκτικούς σχηματισμούς βράχων και σπηλαίων που αστραποβολούν με glassfish, ή πηλόμνημη απόχρωση του νερού με κάνει να αισθάνομαι ότι πλέω σε ένα ενυδρείο με απίστευτα χρώματα. Έτσι πηγαίνω αργά, χαλαρώνω και απολαμβάνω μια άνετη εξερεύνηση.

Όταν καταδύομαι στα Κύθηρα, πλέω σε νερά εμποτισμένα ιστορία και πολιτισμό, μπορώ να νοιώσω την στρατηγική θέση του νησιού. Αυτό το νησί υπήρξε σταυροδρόμι για εμπόρους, ναυτικούς και κατακτητές από τα παλιά χρόνια. Αν θεωρήσουμε ότι το νερό είναι ζωντανό στοιχείο τότε το νερό έχει μνήμη πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που εμείς οι απλοί θνητοί θα μπορούσαμε ποτέ να ονειρευτούμε. Μπορείτε να φανταστείτε λοιπόν την ενέργεια που περιέχεται στον υποβρύχιο κόσμο αυτού του νησιού.

Αν αποφασίσετε να δοκιμάσετε νυχτερινή κατάδυση, τότε ετοιμαστείτε να μείνετε κατάπληκτοι γιατί τότε είναι που οι σουπιές, τα χέλια και τα χταπόδια ξεμυτίζουν από τα θαλάμια τους που κρυβόντουσαν κατά την διάρκεια της μέρας. Έπειτα είναι κι άλλο δώρο - η απουσία ηλιακού φωτός σε συνδυασμό με την απουσία βαρύτητας δημιουργεί την έντονη ψευδαίσθηση της πλεύσης στο απώτερο διάστημα, ακριβώς όπως ένας αστροναύτης.

«Γίνε Ένα» είναι αυτό που λέω! Όταν βουτάω στα γαλάζια νερά των Κυθέρων νοιώθω ένα με τη φύση και την ιστορία. Είμαι σε αρμονία με κάθε ζωντανό πλάσμα που ζει κάτω από το νερό. Η καρδιά μου χτυπάει με το ρυθμό της χαράς. Χαμογελάω πίσω από τη μάσκα μου σκεπτόμενη πόσο τυχερή είμαι που ζω αυτή τη στιγμή.

ΟΙ ΝΕΟΙ, Η ΕΛΠΙΔΑ ΜΑΣ

του Γιώργου Λαμπόγλου

ΉΤΑΝ ΑΠΟ ΕΚΕΙΝΑ ΤΑ ΥΠΕΡΟΧΑ ΓΑΛΗΝΙΑ ΠΡΩΙΝΑ στο Λιμνιώνα που νωρίς το πρωί ενώ με τον Αλέξανδρο ασχοιούμασταν με την εκπαίδευσή του. Ο Αλέξανδρος είναι ένα Τσιριγοτάκι 14 χρονών, που έτυχε να είναι ο πρώτος και πιο φανατικός μαθητής μου στην αυτόνομη κατάδυση. Εκείνη την ώρα κάτι κυρίες απολάμβαναν το μπάνιο τους. Άκουσα να φωνάζουν στον Αλέξανδρο πως το κύμα είχε φέρει μέδουσες μέσα στον ήσυχο όρμο. Ζήτησαν τη βοήθειά του για να τις απομακρύνουν. Εγώ κρύφτηκα. Δεν τόλμησα να τους εξηγήσω την τροφική αλυσίδα, τη σημασία που έχουν όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί μέσα στη θάλασσα. Ο Αλέξανδρος απρόθυμα πήγε και μάζεψε με ό,τι πρόχειρο μέσο βρήκε μερικές μέδουσες. Πήγε μακριά από τις κυρίες, στην άκρη του κάβου, και ελευθέρωσε τις μέδουσες μέσα στο νερό. Τη δεύτερη φορά που το έκανε τον είδαν και τον ρώτησαν, με ύφος ειρωνικό θα έλεγα, γιατί το κάνει αυτό. «Πρόκειται για ζωντανά πλάσματα που έχουν πολύ σημαντικό ρόλο στην τροφική αλυσίδα. Αποτελούν τροφή για άλλα πλάσματα και όλα μαζί, ψάρια, μαλάκια, κοράλλια και φύκια μας δίνουν ζωή. Άμα λείψει κάποιο από αυτά θα λείψουν και τα υπόλοιπα, άρα δεν θα έχουμε να βλέπουμε, να τρώμε και ούτε καν οξυγόνο να αναπνέουμε...»

Βγήκα έξω απ' το παλιό πέτρινο ψαράδικο κελί. Καμάρωνα! Είχε περάσει με άριστα την εκπαίδευσή του... Και μου 'δωσε ελπίδες ότι η καινούρια γενιά από τέτοια παιδιά μπορούν να διορθώσουν πολλή πράγματα.

Υπάρχουν περίπου 250 είδη μεδουσών που σχεδόν όλες «τσιμπούν». Συνηθίζουμε να ονομάζουμε τσούχτρες τις 70 από αυτές, επειδή προκαλούν δυσάρεστη έως και επώδυνη αίσθηση στο ανθρώπινο σώμα, γιατί έχουν στα κύτταρά τους τοξικές ουσίες τις οποίες απελευθερώνουν όταν κάτι έρθει σε επαφή με τα ηλοκάμια τους.

Συνήθως προκαλείται απλός κνησμός, κοκκίνισμα και πόνος. Άλλες φορές όμως προκαλείται ναυτία, μυϊκή παράλυση και στη μοναδική περίπτωση της επαφής με την Αυστραλιανή Κυβομέδουσα, θάνατος. Μπορούμε να συνυπάρξουμε σ' αυτό τον πλανήτη, αρκεί να σεβαστούμε τον κάθε κρίκο ζωής.

Συνηθίζουμε πολλοί να περνάμε την ώρα μας στη θάλασσα, καμαρώνοντας ό,τι βρούμε μπροστά μας. Μικρά ψάρια και χταπόδια που δεν έχουν προλάβει να αναπαρχθούν. Συνήθως καμαρώνουμε με ένα τέτοιο τρόπαιο που μερικές φορές στο τηγάνι εξαφανίζεται γιατί είναι πάρα πολύ μικρό και άλλες φορές πετιέται. Αυτό που λέμε «φυκιάδα» και στην πραγματικότητα είναι η Ποσειδωνία, είναι ο καλύτερος παραγωγός οξυγόνου, οι αχινοί και οι μέδουσες είναι βασικός κρίκος της αλυσίδας στη ζωή. Το θαλάσσιο οικοσύστημα των Κυθέρων είναι από τα πιο αγνά και όμορφα σ' όλη τη γη. Ο όρμος του Λιμνιώνα για παράδειγμα φιγουράρει με πανέμορφες φωτογραφίες στις σελίδες μιας καταπληκτικής έκδοσης με τίτλο Βένθος και πέλαιος και με θέμα τους φωτεινούς υφάλους.

Αρκεί να βγούμε απ' το κελί μας και να ενθαρρύνουμε νέα παιδιά, που είναι αγνά και μπορούν να σεβαστούν την ισορροπία στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Εγώ πάντως ακόμα καμαρώνω ...

Μέδουσα, φωτο του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ

Φωτογραφείο
Ταξιδεύοντας στο χρόνο...

Χρύσα Φατέα

- ✓ Φωτογραφίες • γάμων
- βαπτίσεων • εκδηλώσεων
- επαγγελματικών χώρων
- ✓ εκτυπώσεις & ✓ ανάπτυξη παλιών φωτογραφιών
- ✓ service μηχανών

τηλ.: • 27360 38225
• 6974112419
www.fxphoto-kythera.gr
email: fxphoto@hotmail.com
Ποταμός, Κύθηρα

Gloria Varda

Face and Body Treatments
Spa Manicure - Pedicure (Paraffin, French)
Ημιμόνιμο (Shellac)
Wax Depilation (Legs, Hands, Bikini, Face)
Artificial Nails
Maquillage (Night-Out, Special Bridal)

Kato Livadi, 80100 Kythera
Tel. 2736-0-34131
Mob. 6945-5846482

Αισθητική προσώπου - Αποτρίχωση - Συντήρηση

Corte O.
S U I T E S

Το Corte O είναι χτισμένο στην πιο ήσυχη και γραφική συνοικία της Χώρας, στο Βούργο, λίγα μέτρα από το Κάστρο. Το κτήριο, που χρονολογείται από το 18ο αι., μετατράπηκε το 2006 σε ξενοδοχείο. Αποτελείται από 3 μεγάλες σουίτες και ένα εύκολο δωμάτιο με μεγάλες βεράντες και υπέροχη θέα.

ΧΩΡΑ ΚΥΘΗΡΩΝ,
τηλ. 2736-0-39139,
τηλ.-fax: 2736-0-39130,
κιν.: 6947-627353,
e-mail: info@corteo.gr,
www.corteo.gr

ALUMIL
Building excellence every day

BILBIL DELIBASHI
aluminium fittings
πόρτα, παράθυρο, σίτα

ΠΟΤΑΜΟΣ - ΚΥΘΗΡΑ
τηλ. 2736-0-33336
κιν. 6976-144.538

Η εφημερίδα μας και φέτος συνεχίζει από τη στήλη αυτή να προβάλλει σκέψεις, απόψεις, ανησυχίες, ειδήσεις κ.λπ. από το μαγικό κόσμο της παιδικής ηλικίας και της νεανικής γραφίδας. Περιμένουμε και τη δική σας συμβολή.

Kythera Summer Edition, kse.1993@yahoo.gr

Η ΚΑΤΑΔΥΣΗ ΕΙΝΑΙ ΖΩΗ

του Αλέξανδρου Κυριακόπουλου

ΠΩΣ ΘΑ ΣΑΣ ΦΑΙΝΟΤΑΝ αν ακούγατε ότι ένας 14χρονος Κυθήριος έχει αποκτήσει δίπλωμα κατάδυσης; Όσο απίθανο και αν φαίνεται είχα την ευκαιρία να συμμετέχω ως εκπαιδευόμενος στο Kythera Diving Center στην παραλία του Λιμιώνα κοντά στον Μυλοπόταμο.

Το Kythera Diving Center είναι μια οργανωμένη και αναγνωρισμένη παγκοσμίως σχολή καταδύσεων αναψυχής. Ξεκίνησε το 2013 από τον εκπαιδευτή Γεώργιο Λαμπόγλου και έγινε δεκτό με ενθουσιασμό τόσο από τους ντόπιους όσο και από τουρίστες.

Η εκπαίδευση που δέχτηκα από το Γεώργιο ακολουθεί τα εξής στάδια. Αρχικά γίνεται το briefing στο οποίο πραγματοποιείται ανάληψη της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί και θεωρητική εκπαίδευση σχετικά με τον εξοπλισμό και τις τεχνικές κατάδυσης. Στη συνέχεια πραγματοποιούνται κάποιες ασκήσεις στα ρηχά νερά και ύστερα προχωρούμε στην πιο ακραία φάση τη βουτιά.

Αφού κάποιος εξοικειωθεί με τις τεχνικές της κατάδυσης και αποκτήσει το πρώτο δίπλωμα (Open Water Diver) ξεκινά ένας δεύτερος κύκλος εκπαίδευσης, (Advanced Open Water Diver), ο οποίος περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως Ναυαγιοκατάδυση, Νυχτερινή βουτιά, Εξερεύνηση βυθού, Κατάδυση από σκάφος και Κατάδυση σε μεγάλα βάθη. Η ομάδα μας οργάνωσε και διεκπεραίωσε τον πρώτο καθαρισμό βυθού στην Αγία Πελαγία. Επίσης στα πλαίσια της ναυαγιοκατάδυσης επισκεφτήκαμε το διάσημο μισοβυθισμένο φορτηγό πλοίο έξω από το Διακόφτι.

Για προχωρημένους δύτες προβλέπεται εκπαίδευση για διάσωση στον βυθό. Ευελπιστώ ότι θα είμαι ο πρώτος εκπαιδευόμενος του Kythera Diving Center που θα έχει αποκτήσει το δίπλωμα αυτό πριν το καλοκαίρι του 2014. Η φοίτησή μου στο Kythera Diving Center μου προσέφερε όχι μόνο απίστευτες εμπειρίες αλλά και απίστευτα οφέλη στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς μου. Για να μπορείς να βουτάς στο βυθό με ασφάλεια και επιτυχία πρέπει να θυμάσαι και να τηρείς όλους τους κανόνες και τις τεχνικές που μαθαίνεις στην εκπαίδευση. Για τον ίδιο λόγο είναι πολύ σημαντικό να έχεις καλή συνεργασία και επικοινωνία με τους άλλους δύτες, ώστε να μπορεί ο καθένας να βασίζεται στον άλλον.

Αυτές οι αρχές είχαν ως αποτέλεσμα να γίνω ένα πιο υπεύθυνο και σοβαρό άτομο. Επίσης είχα τη δυνατότητα να εξοικειωθώ με τον βυθό και να καταλάβω την σημασία που έχει η προστασία της υδρόβιας ζωής και του περιβάλλοντος γενικότερα. Η δημιουργία του Kythera Diving Center στον Λιμιώνα ήταν ένα πολύ σπουδαίο γεγονός για μένα, που μου προκάλεσε ένα καινούργιο ενδιαφέρον και την αγάπη για την κατάδυση. Είχα την ευκαιρία να κάνω καινούργιους φίλους και να γνωρίσω σπουδαίους ανθρώπους. Μου έδωσε το κίνητρο να μάθω νέα πράγματα και να γίνω καλύτερος. Μετά από κάθε βουτιά, παρά την έντονη άσκηση, ένιωθα απίστευτη γαλήνη και χαρά.

ΞΕΧΑΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

του Κωνσταντίνου Κοντοθέων (Στ' τάξη Δημοτικού Σχολείου Χώρας Κυθήρων)

ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ που αναφέρω παρακάτω μου τα έκαναν γνωστά οι παππούδες μου και κατάλαβα πως τα επαγγέλματα εξαρτώνται από την εποχή και τις ανάγκες της. Οι άνθρωποι που τα άσκησαν πάνω στο νησί μας, ήταν φτωχοί, εργατικοί, τίμιοι, αγνοί και γνήσιοι. Άνθρωποι που δεν δούλευαν για να πλουτίσουν, αλλά κυρίως για να εξυπηρετήσουν ευσυνείδητα τους συνανθρώπους τους.

ΓΑΝΩΤΗΣ Αυτός έκανε μια δουλειά δύσκολη και υπεύθυνη αφού έσωζε τους ανθρώπους από βέβαιο θάνατο που προκαλούσαν τα αγάνωτα σκεύη. Τα σκεύη που χρησιμοποιούσαν στη μαγειρική, ήταν μπακιρένια με τον καιρό σκουρίαζαν και γίνονταν επικίνδυνα. Γι' αυτό έπρεπε να γανωθούν με ένα στρώμα κασσίτερου. Στο χωριό μου τα Βιαράδικα γανωματής ήταν ο Παναγιώτης Σάμιος ή Ντόζης, ο οποίος ήταν πολυτεχνίτης, αφού παράλληλα ήταν καθαθοποιός και με τη χρήση κηαδίων από ψυγιάρι, σκίνο και καλάρια, κατασκεύαζε κοφίνια, πανέρια, καλάρια, τουπιά, αλλιά και τενεκετζής αφού κατασκεύαζε ρύχνους, φανάρια, μπρίκια, χωνιά, χρηστικά αντικείμενα της καθημερινής ζωής.

ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ Ήταν ο τεχνίτης που έφτιαχνε χειροποίητα παπούτσια. Τσαγκαράδικο, ήταν ο χώρος όπου ήταν στημένος ο πάγκος του και πάνω του βρίσκονταν, βελόνες, σακοράφες, σουβλιά, σφυράκια, ήιμες, τανάηιες καθαπόδια. Κάθε τσαγκαράδικο είχε τα τσιράκια του, που έκαναν βοηθητικές δουλειές και δούλευαν χωρίς αμοιβή. Στα Βιαράδικα τσαγκάρης ήταν ο Μαθιός Κοντοθέων και τσαγκαράδικο ήταν το σπίτι που μένω τώρα. Στα Αηλιόζιανικα ήταν ο Βρεττός Φριλιγκός ή Τσαγκαροβρεττός.

ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ-ΚΑΛΙΓΩΤΗΣ Αυτός έβαζε στα νύχια των ζώων πέταλα. Τα πέταλα ήταν σε διάφορα μεγέθη και κατασκευάζονταν από σίδερο. Είχαν τρύπες γύρω - γύρω για να μπαίνουν τα καρφιά. Το πετάλωμα γινό-

ταν και στα τέσσερα πόδια του ζώου, για να μπορεί να περπατάει στους κακοτράχαλους δρόμους χωρίς να πληγώνονται οι οπλές των ποδιών του. Στα Αρωνιάδικα στον οικισμό Μαστοριάνικα πεταλωτής ήταν ο Θεοδόσης Κασιμάτης ή Καλούλης. Στο Κάτω Λιβάδι ο Θεόδωρος Β. Κασιμάτης. Στα Φριλιγκιάνικα ο Ιωάννης Κασιμάτης ή Ατζατόγιαννης, οι οποίοι παράλληλα ήταν και σιδεράδες, Εργάζονταν στα καμίνια τους και μετέτρεπαν τα παλιοσίδερα που έλιωναν σε χρήσιμα εργαλεία της εποχής. Έξω από το καμίνι, βρίσκονταν στους τοίχους κρεμασμένοι σιδερένιοι κρίκοι κι εκεί έδεναν οι χωρικοί τα ζώα τους περιμένοντας στη σειρά για το πετάλωμά τους.

ΖΕΥΓΑΣ Αναλάμβανε το όργωμα, τη σπορά των χωραφιών και τη συγκομιδή των καρπών. Ο ζευγάς όργωνε τη γη με το ξύλινο αλέτρι που το έσερναν δύο βόδια ή μουλάρια. Στα Φράτσια υπήρχαν αρκετοί που έκαναν ζευγάρι, γιατί ήταν κτηνοτροφική περιοχή και είχαν πολλά ζώα, όπως ο Ιωάννης Φαρδουλής του Παναγιώτη, ο Παυλάκης Κοσμάς του Γεωργίου, ο Μαρέντης Λεωνίδας του Παναγιώτη, οι οποίοι εκτός από ζευγάδες ήταν κτηνοτρόφοι και γεωργοί.

ΥΦΑΝΤΙΚΗ Η τέχνη που ασχολείται με την ύφανση νημάτων. Απαραίτητο εργαλείο είναι ο αργαλειός. Βοήθησε στην οικιακή οικονομία των αγροτικών σπιτιών. Ο ξύλινος, χειροκίνητος αργαλειός απαντάται σήμερα μόνο σε ελάχιστα σπίτια όπως στα Βιαράδικα. Ένα όμορφο αργαλειό διαθέτει η γιαγιά μου Βρεττή Κοντοθέων, η οποία ήταν άριστη υφάντρα και όταν ύφαινε τραγουδούσε:

Τιμή μεγάλη και τρανή που' ν' αργαλειός στο σπίτι.

Το κάθε δόντι του χτενιού αξίζει μαργαρίτη.

Δεν αποκλείεται μελλοντικά λόγω της οικονομικής κρίσης να δούμε ν' αναβιώνουν κάποια ξεχασμένα επαγγέλματα. Εγώ ήδη έχω αρχίσει και στήνω το δικό μου αργαλειό και να αντιλαμβάνομαι όλο και καλύτερα το νόημα του «Μάθε τέχνη άσπινε κι άμα τη χρειαστείς πιάσπινε».

ΣΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΣ Κύριο έργο του σαγματοποιού ήταν να φτιάχνει σαμάρια. Τα υλικά που θα χρησιμοποιούσε ο σαμαροποιός, έπρεπε να τα ετοιμάσει ο ίδιος. Στα Αρωνιάδικα σαμαροποιός ήταν ο Κοσμάς Κρητικός, και στα Κληράδικα ο Παναγιώτης Φατσέας του Φραγκίσκου, οι οποίοι ήταν και άριστοι μαραγκοί.

Φατσέας Παναγιώτης του Φραγκίσκου από τα Κληράδικα, ο τελευταίος σαγματοποιός των Κυθήρων.

ΕΥΡΩΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.
ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΕΙΔΗ ΜΗΧΑΝ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΑΓΜ. ΠΛΕΣΣΑ 53 ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176 74, Τ. 210.9483289
ΛΙΒΑΔΙ ΚΥΘΗΡΩΝ 80100, Τ 27360.39015

GEORGIOS C.FATSEAS
διπλωματούχος πολιτικός μηχανικός / chartered civil engineer
τεχνικό γραφείο μελετών κατασκευών
έκδοση οικοδομικών αδειών
αναπαλαιώσεις - ενισχύσεις
civil engineering consultancy
design & construction of building projects
Valtion 30-34, Athens t: 210.6466981 / Livadi Kythera, t: 27360.31918, m: 6944.696688 / fatseas@otenet.gr

χρυσόψαρο

kapsalikythera
facebook.com/chrysopsaro
t: 27360.31032

κινητή τηλεφωνία COSMOTE
σταθερή τηλεφωνία ΟΤΕ
φωτογραφικές μηχανές & εκτύπωση φωτογραφιών
μαπαρίες
ψηφιακή τεχνολογία - tablets
Mp3 players - video cameras
κορνίζες
Λιβάδι Κυθήρων
Τ.Κ: 801 00, Κύθηρα
τηλ. 27360 37021 & 27360 31429
φαξ: 27360 31429
e-mail: kgm_kythira@germanos.gr

ΟΧΙ ΣΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ανοιχτό Συντονιστικό Κυθήρων

ΕΔΩ ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΥΣ ΜΗΝΕΣ παρακολουθούμε μια μεθοδευμένη προσπάθεια μετατροπής της Μεσογείου σε νεκρή θάλασσα και μάλιστα με απόφαση του ΟΗΕ. Πρόκειται για την καταστροφή 700 τόνων από το χημικό οπλοστάσιο της Συρίας και την "εξουδετέρωσή" τους, μέσω μιας πιλοτικής μεθόδου υδρόλυσης εν πλώ. Έγκριτοι επιστήμονες έχουν εκφράσει τις ανησυχίες τους για την ασφάλεια της μεθόδου και για τις πιθανές επιπτώσεις της στο θαλάσσιο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα της Μεσογείου. Παρά τις διαβεβαιώσεις της Κυβέρνησης και των αρμόδιων Υπουργείων, κανείς δεν εγγυάται την ασφαλή διεξαγωγή του προγράμματος, καθώς δεν μπορεί να αποκλείσει αστάθμητους παράγοντες στο υγρό στοιχείο που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ατύχημα με άγνωστες περιβαλλοντικές συνέπειες.

Η όλη διαδικασία προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός 90 ημερών στο άμεσο μέλλον, ενώ με την ασφαλή μέθοδο της πυρόλυσης θα χρειάζονταν 7-10 χρόνια. Το σημείο καταστροφής των εν λόγω χημικών, δεν έχει κοινοποιηθεί, τοποθετείται ωστόσο στην ευρύτερη περιοχή του τριγώνου Μάητα-Λιβύη-Κρήτη, εντός των διεθνών υδάτων, νότια της Κρήτης. Άγνωστες επίσης παραμένουν τόσο η ακριβής ποσότητα όσο και η σύσταση των χημικών όπλων. Αμφιλεγόμενης αξιοπιστίας εξάλλου είναι και το ίδιο το πλοίο (Cape Ray) πάνω στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η υδρόλυση. Επιπλέον, μεγάλος κίνδυνος συνδέεται και με τον παράγοντα του ανθρώπινου λάθους, ο οποίος δεδομένης της επικινδυνότητας των υλικών δεν θα έπρεπε να θεωρείται αμελητέος. Αυτός ο παράγοντας και μόνο, θα μπορούσε να καταδικάσει ολόκληρη τη Μεσόγειο και όχι μόνο!

ΦΩΤΟ: JEAN MAIRE STRATIGOS

Βάσει νομοθεσίας η Ελλάδα οφείλει και έχει τη δυνατότητα ελέγχου της επιχείρησης και συμμετοχής στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων. Το ότι το εγχείρημα πραγματοποιείται με πλήρη μυστικότητα και η άρνηση από την Κυβέρνηση έγκαιρης ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας αλλά και της επιστημονικής κοινότητας, εντείνουν ακόμη περισσότερο την ανησυχία μας.

Ενδεικτικό της σοβαρότητας της κατάστασης είναι η άρνηση ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Γερμανία, Νορβηγία, Βέλγιο, Αλβανία), που διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές, να δεχθούν την εξουδετέρωση των συγκεκριμένων χημικών στα εδάφη τους παρόλο που κάποιες από αυτές τα παράγουν οι ίδιες. Για ποιο λόγο επιλέχθηκε η πιλοτική μέθοδος της υδρόλυσης εν πλώ σε έναν κλειστό και ασταθή θαλάσσιο χώρο, αντί της εξουδετέρωσης σε επίγειες ειδικές εγκαταστάσεις;

Πέρα από το γεγονός ότι η μέθοδος δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ σε κλειστή θάλασσα, η μονάδα καταστροφής είναι μία μετασκευασμένη χειραία μονάδα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η λειτουργία της μπορεί να επηρεαστεί από μια θαλάσσια διαταραχή μικρότερη των 5 μποφόρ!!

Η θάλασσα, ως γνωστόν, δεν έχει σύνορα. Μια οικολογική καταστροφή δεν θα περιοριστεί στις συντεταγμένες του συγκε-

κριμένου σημείου αλλά θα εξαπλωθεί σε ολόκληρη τη Μεσόγειο και τις γύρω ακτές, θέτοντας σε σοβαρό κίνδυνο την επιβίωση της θαλάσσιας και παράκτιας ζωής, υπονομεύοντας πρώτα το μέλλον των παιδιών μας, αλλά σαν συνέπεια και το μέλλον της αλιείας, του τουρισμού κλπ. Τους τελευταίους μήνες, ο κλοιός στενεύει όλο και πιο ασφυκτικά. Το πείραμα πραγματοποιείται έξω από την πόρτα μας! Δεν υπάρχουν πια περιθώρια για συζητήσεις, ήρθε η ώρα για ενεργό δράση.

Ανά την Ελλάδα, έχουν δημιουργηθεί Συντονιστικές Επιτροπές, οι οποίες ανταλλάσσουν πληροφορίες και οργανώνουν δράσεις, διατηρώντας στενή επικοινωνία με φορείς και εξειδικευμένους επιστήμονες. Ενημερώνουν τους πολίτες μέσω περιφερειακών διαδικτυακών κυρίως μέσων, τη στιγμή που τα κεντρικά ΜΜΕ, στηρίζοντας τη δουλοπρεπή στάση της

κυβέρνησης, έχουν αποσιωπήσει πλήρως το θέμα.

Το Ανοιχτό Συντονιστικό των Κυθήρων καλεί όποιον συμπολίτη επιθυμεί να επικοινωνήσει μαζί μας ώστε:

- να λάβει μια λεπτομερέστερη ενημέρωση
- να συμμετέχει με όποιο τρόπο μπορεί στη συγκεκριμένη προσπάθεια.
- Ο κίνδυνος χτυπά πλέον την πόρτα μας! Πρέπει να κινητοποιηθούμε ΟΛΟΙ ΕΔΩ και ΤΩΡΑ και να δράσουμε άμεσα για να αποτρέψουμε αυτό το έγκλημα! Η αδράνεια και η σιωπή μας είναι σύμμαχος τους!!
- Δεν κατασκευάσαμε εμείς τα χημικά όπλα.
- Δεν τα πουλήσαμε εμείς στη Συρία.
- Δεν είμαστε εμείς που θα δεχτούμε τον κίνδυνο.
- Δεν είναι απλά και μόνο ζήτημα επιβίωσης, είναι πρωτίστως ζήτημα δικαίου και αξιοπρέπειας.

f/b: Kythera/Antikythera: NO chemicals in the Mediterranean
e-mail: kytheraagainstchemicalweapons@gmail.com

Η ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΣΤΕΚΕΤΑΙ

Κείμενο που συνοδεύει την ηλεκτρονική ψηφοφορία που βρίσκεται σε εξέλιξη ενάντια στην πώληση παραλιών στην Ελαφώνησο.

ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΘΗΚΑΜΕ ότι το ΤΑΙΠΕΔ σχεδιάζει να πουλήσει και τις παραλίες «Σαρακίνικο» και «Σίμος» που αποτελούν το σήμα κατατεθέν της Ελαφονήσου. Όσοι έχουν επισκεφθεί την περιοχή και εκείνοι που έχουν ακούσει γι' αυτήν γνωρίζουν ότι πρόκειται για μια μοναδική και ευαίσθητη περιοχή, που χαρακτηρίζεται από την πανδαισία χρωμάτων της, τα πεντάκαθα - γαλαζοπράσινα νερά της, τους φυσικούς αμμόλοφους που ξεπερνούν τα 10μ σε ύψος, τα απίστευτης ομορφιάς κρίνα της θάλασσας, το σπάνιο είδος κέδρων και το μοναδικό πάντρεμα γης και θάλασσας σε μια βιοκλιματική ζώνη που φαντάζει ως μονοπάτι προς τον ουρανό. Προκαλεί τεράστια έκπληξη το γεγονός, ότι από την μανία ορισμένων να πουλήσουν δημόσια γη δεν γλυτώνουν ούτε μέρη σαν την παραλία του Σίμου της Ελαφονήσου, που για χρόνια τώρα παρέμεινε χώρος ελεύθερος και ανοικτός σε όλους ανεξαιρέτως.

Ζητάμε να σταματήσουν άμεσα οι ενέργειες για την πώληση 175 στρεμμάτων λευκής αμμουδιάς στο «Σαρακίνικο» και τον «Σίμο» (με «Property Code» ABK 382) γιατί:

- Η πώληση του συγκεκριμένου τμήματος σε συνδυασμό με το άρθρο 14 του Ν. 3986/2011 (εφαρμοστικός νόμος του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου), επιτρέπει στον ιδιώτη-επενδυτή το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης και απαγόρευσης εισόδου στην παραλία σε όσους δεν είναι πελάτες του για 50 ολόκληρα χρόνια!
- Καταπατάται η κληρονομία της περιοχής και καταστρέφεται ο φυσικός πλούτος της Ελαφονήσου, παρότι προστατεύεται με Προεδρικό Διάταγμα και ανήκει στις περιοχές NATURA 2000
- Επιχειρείται η τσιμεντοποίηση της παραλίας με την άδεια που δίνεται για να χτιστούν τεράστια ξενοδοχειακά συγκροτήματα και παραθεριστικές κατοικίες. Θα ξεριζώνονται οι αμμοθίνες και οι κέδροι και θα διαλύονται οι αμμόλοφοι για να μπαίνει τσιμέντο και να χτίζονται ξενοδοχεία και σπάνια.
- Αν στη συνέχεια δημιουργηθεί «ιδιωτικό θαλάσσιο πάρκο» που δεν θα υπάγεται στον έλεγχο του Δήμου Ελαφονήσου, δεν θα επιτρέπεται στους επισκέπτες ούτε η πρόσβαση από τη θάλασσα στις παραλίες μας.
- Καταστρέφεται όλο το γραφικό νησάκι της Ελαφονήσου, καθώς την τουριστική κίνηση και τη ζωή των κατοίκων του, την οφείλει κατά κύριο λόγο στις δύο αυτές παραλίες.

Τέλος διαφωνούμε με την πώληση των παραλιών μας επειδή μετατρέπονται οι παραλίες μας από χώροι ελεύθερης και ανοικτής πρόσβασης σε όλους σε κλειστά θέρετρα επιλεγμένης εισόδου λίγων και εκλεκτών.

Για όλα αυτά και γιατί σε καμία περίπτωση δεν δεχόμαστε χωρίς καμία συζήτηση με την τοπική κοινωνία να προχωρούν τέτοιες απαράδεκτες ενέργειες ζητούμε από όλους τους πολίτες να υπογράψουν αυτήν την επιστολή διαμαρτυρίας και να πουν STOP στην απόφαση του ΤΑΙΠΕΔ περί πώλησης της Ελαφονήσου.

Μπορείτε να υπογράψετε εδώ: http://www.avaaz.org/el/petition/TAIPED_Kaloyme_oloysoys_agapoyin_tin_Elafoniso_na_poyin_STOP_stin_polisi_tis/?trrhndb

House-masters • Επιστασία οικιών

Excellence in home maintenance.
With 30 years experience in the business, you can be confident that we know what we are doing.

House-minding in your absence
Houses thoroughly cleaned & prepared for your arrival
Washing & ironing service
Spotless cleaning service for the duration of your stay
Gardens cleaned, pruned, watered & maintained

DIETER & CHERILE WOLF

Tel.: 2736-0-34324, 6945-793907, 6972-356069

Με 30 χρόνια έμπειρη και υπεύθυνη υπηρεσία στα Κύθηρα, συνεχίζουμε να εγγυώμαστε και να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας. Αναλαμβάνουμε τη φύλαξη και τη φροντίδα του σπιτιού σας κατά την απουσία σας. Επιμέλεια και τέλειο καθαρίσμα σπιτιών. Οικιακή υπηρεσία κατά τη διάρκεια της διαμονής σας. Φροντίδα του κήπου.

Κυθηραϊκές γεωδιαδρομές

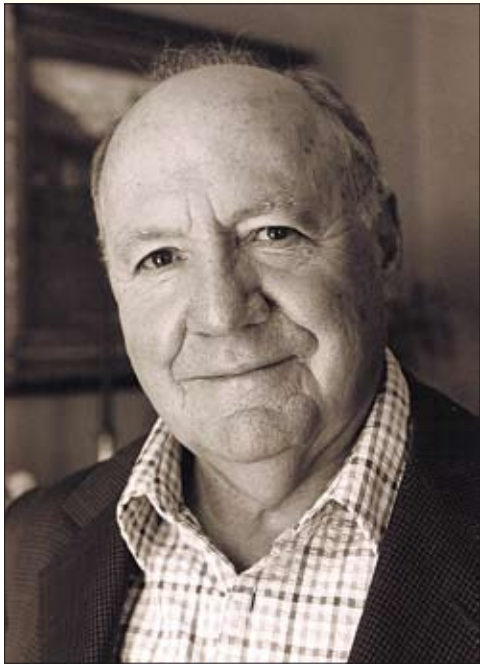

Αυτό το καλοκαίρι περπατήστε σε επιλεγμένα μονοπάτια με τον έμπειρο γεωλόγο Μάρκο Μεγαλοοικονόμο

Ανακαλύψτε μαζί του το φυσικό περιβάλλον, τη γεωλογική ιστορία του νησιού, εξερευνήστε και φωτογραφίστε εντυπωσιακά γεωλογικά φαινόμενα, που αποτελούν τμήμα της γεωλογικής κληρονομιάς των Κυθήρων.

Πληροφορίες: 6973-212898

ΓΕΝΝΗΜΑ ΘΕΡΜΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ Mitchell James Notaras (1933-2011)

ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΔΕΧΟΤΑΝ νέους επισκέπτες στα Φριλιγκιάνικα, ο Μιχάλης Νοταράς (Mitchell Notaras) με μεγάλη υπερηφάνεια τους ξεναγούσε στο σπίτι του. Θα τους έδειχνε τους ξενώνες στο υπόγειο που κάποτε φιλοξενούσαν τον γάιδαρο, και όπου περασμένες γενιές της οικογένειας πατούσαν τα σταφύλια για το κρασί. Στον πάνω όροφο θα έδειχνε τις εκατόχρονες φωτογραφίες μελών της οικογένειας που έφυγαν χρόνια πριν, να κρέμονται δίπλα στα παλιά εργαλεία και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιούσαν στην καθημερινή τους ζωή. Έπειτα, για να καταλήξει, οδηγούσε τους καλεσμένους του στο στολίδι της περιήγησής του, το μεγάλο υπνοδωμάτιο. Ήταν το δωμάτιο που στάθηκε θεμελιώδες για την ζωή του και για αυτήν του διδύμου αδελφού του, Άγγελου (Angelo). Σύμφωνα με τον μύθο των Νοταράδων, αυτό ήταν το δωμάτιο που ξεκίνησε η ζωή τους, κάπου το 1932 όταν ο Αντώνης Λάμπρος Νοταράς επέστρεψε στην πατρίδα από την Αυστραλία για να παντρευτεί Ελληνίδα. Ση-

τός στο δωμάτιο, παρουσιάζοντάς το με υπερηφάνεια στους φιλοξενούμενούς του, ο Μιχάλης διασκέδαζε με την σκέψη πως μετά από ένα μακρύ και μεγάλο ταξίδι, τελικά επέστρεψε εκεί όπου άρχισαν όλα.

Ο Αντώνης Νοταράς δεν έμεινε για πολύ στα Κύθηρα μετά τον γάμο του. Επέστρεψε στην Αυστραλία (Grafton, NSW) με την γυναίκα του Ιάνθη Μεγαλοκονόμου από τον Ποταμό. Στις 26 Μαρτίου 1933 γέννησε τον Άγγελο και τον Μιχάλη.

Ο Μιχάλης και ο Άγγελος δεν θα πατούσαν το πόδι τους στο νησί μέχρι την δεκαετία των '60. Ωστόσο, όπως τόσοι άλλοι Κυθηριοί που έφτιαξαν καινούρια ζωή στην άλλη άκρη του κόσμου, είχε ενσωματωμένη την κληρονομιά του ευθύς εξ αρχής. Η οικογένεια Νοταρά έγινε μέλος μιας μικρής αλλά δραστήριας Κυθηραϊκής κοινότητας που είχε εγκατασταθεί στο Grafton. Ο Αντώνης και ο αδελφός του Τζακ είχαν ήδη ανοίξει το Saraton Theater και το Marble Bar Cafe, και η επιτυχία τους στις επιχειρήσεις έβαλε μια γερή βάση, ώστε να συνεχίσει η επόμενη γενιά. Τα αδέρφια του Μιχάλη, ο Άγγελος και ο Γιάννης, ίδρυσαν την Atom Industries, και τιμήθηκαν ως βραβευμένοι εφευρέτες. Οι αδελφές τους Ειρήνη και Μπέττυ είχαν αξιόλογη επιτυχία στο εμπόριο και την ανάπτυξη της περιουσίας. Ο Μιχάλης επίσης άνθισε και μέχρι να συνταξιοδοτηθεί είχε γίνει ένας αρχίατρος χειρουργός του Ηνωμένου Βασιλείου, του οποίου η πρωτοποριακή εργασία στην χειρουργική παχέως εντέρου και αποκατάστασης της κήλης, προσέφερε τεράστια ώθηση σε ένα όχι και τόσο προβεβλημένο εντούτοις ζωτικό τομέα της ιατρικής.

Ο Μιχάλης είχε μια ειδυλητική παιδική ηλικία στο Grafton, όπου έζησε κοινυμβτικές περιπέτειες στον ποταμό Clarence με τον αδελφό του Άγγελο και τα ξαδέρφια του Σπύρο και Μπρίνο. Στο σχολείο έβγαλε την δική του εφημερίδα, "The Storyteller" (Ο Παραμυθάς), που την πουλούσε για μια πέννα το φύλλο. Έκανε επίσης φίλους ζωής που εξακοιούθησαν να βήλπει στα Κύθηρα τα τελευταία χρόνια. Αρίστευσε ακαδημαϊκά και τελικά κέρδισε μια κυβερνητική υποτροφία και μπήκε στην Ιατρική σχολή του Σίδνεϊ στην τρυφερή ηλικία των 16 ετών. Το επιστημονικό ενδιαφέρον και η εμπειρία του Μιχάλη άνθισαν κάτω από το παρατηρητικό βλέμμα των τοπικών γιατρών του νοσοκομείου του Grafton. Μετά την αποφοίτησή του δούλεψε ως ανώτατο ιατρικό στέλεχος στο Royal Prince Alfred Hospital, στο Σίδνεϊ όπου επίσης δούλεψε ως προπτυχιακός. Σαράντα τέσσερα χρόνια (44) μετά, το 2003, ξεπήλωσε το χρέος που θεωρούσε ότι όφειλε στο ίδρυμα εγκαθιδρύοντας μια διαχρονική υποτροφία στον τομέα του. Σήμερα η υποτροφία βοηθά επίδοξους Αυστραλούς χειρουργούς σε τριχρονή κλινική εργασία, καθώς επίσης χρηματοδοτώντας τους να δουλέψουν για ένα χρόνο σε άλλες ηπείρους.

Παρά την επιτυχία του στο Σίδνεϊ, όπως πολλοί άλλοι της γενιάς του, ο Μιχάλης συνειδητοποίησε ότι αν ήθελε να επεκτείνει την καριέρα του χρειαζόταν εμπειρία στο εξωτερικό. Αυτό σήμαινε να ταξιδέψει στο Ηνωμένο Βασίλειο και να πάρει όλες τις σημαντικές υποτροφίες στο Βασιλικό Κολλέγιο Χειρουργών Αγγλίας και Εδιμβούργου. Στερούμενος τα μέσα για επιβίωση, βρήκε δουλειά ως γιατρός στο φορτηγό πλοίο M.V. Arabic κι έκανε πανιά το 1959. Πληρώθηκε με το πριγκιπικό ποσό του ενός σεληνίου αν και η έλλειψη εμπειρίας του στην θάλασσα σήμαινε πως κατά το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού ήταν ο πιο άρρωστος άνθρωπος στο πλοίο.

Εντούτοις η εμπειρία του με την θάλασσα αποδείχτηκε ένας κρίσιμος παράγοντας για το βιογραφικό του. Ο ανταγωνισμός για δουλειές στο Λονδίνο ήταν έντονος και ένα κλειστό βρετανικό ιατρικό ίδρυμα συχνά αποθάρρυνε τους Αυστραλούς γιατρούς. Για έναν Αυστραλό με ένα ξενικό Ελληνικό επώνυμο, τα εμπόδια για την είσοδο ήταν ακόμα μεγαλύτερα. Κατά τύχη, όταν αποτάθηκε για την πρώτη του θέση ως αξιωματούχος νοσοκομείου, ο Μιχάλης έδωσε συνέντευξη σε ένα σύμβουλο χειρουργό που βαριόταν μέχρι θανάτου την συνηθισμένη παρέλαση πανομοιότυπων Oxbridge υποψηφίων. Έριξε μια ματιά στον νεαρό Ελληνο-Αυστραλό –και το αντισυμβατικό θαλασσινό ιατρικό του παρελθόν –και του έδωσε την δουλειά. Η ιατρική καριέρα του Μίτσελ στο Λονδίνο ευδοκίμησε και κατάφερε να γίνει Λέκτορας και τιμητικός σύμβουλος στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Λονδίνου και σύμβουλος χειρουργός στο Barnet General Hospital. Επίσης ταξίδεψε και έδωσε διαλέξεις σε όλο τον κόσμο και έγινε μέλος του Αμερικανικού Κολλεγίου Χειρουργικής. Η εξειδίκευσή του στην χειρουργική του ορθού εντέρου άρχισε νωρίς, και κάποιες από τις τεχνικές του θεσμοθετήθηκαν όταν ήταν ακόμα ένας νέος χειρουργός. Υπήρξε ακόμα πρωτοπόρος στην χρήση βρόγχου για τον προστάτη που απαιτεί μόνο τοπική νάρκωση, επιτρέποντας στους πάσχοντες να μπουκναι και να βγουν την ίδια μέρα. Αυτό ήταν ένα μεγάλο ιατρικό βήμα εμπρός

σε κάτι που πριν ήταν μια πολύπλοκη και επίπονη χειρουργική διαδικασία. Επίσης συνέβαλε τα μέγιστα με βασικά κείμενα χειρουργικής και η δουλειά του δημοσιεύτηκε σε έγκυρες εφημερίδες όπως η Lancet και η British Medical Journal.

Η επιτυχία του Μίτσελ στην Αγγλία πήγε μακρύτερα από την χειρουργική και το 1989 βοήθησε στην ίδρυση μιας εταιρίας, της Abgene, που έγινε ένας κύριος Ευρωπαϊκός κατασκευαστής στην βιομηχανία βιοτεχνολογίας και επιστημών ζωής (ιατρική-βιολογία). Η εταιρία τελικά αγοράστηκε από την Arogent Corporation το 2001.

Παρά την εγκατάστασή του στην Αγγλία όπου απόκτησε μια μεγάλη οικογένεια που συμπεριλαμβάνει τρεις κόρες, δύο γιούς και εννέα εγγόνια, ο Μίτσελ ποτέ δεν ξέχασε τις ρίζες του. Το 2010 μαζί με τους αδελφούς του Angelo και John, και τον εξάδελφο Σπύρο αναπαλαιώσαν το διατηρητέο Saraton Theatre στο Grafton, το οποίο είχε κτίσει ο πατέρας και ο θεός του το 1926.

Σειρά ύστερα πήραν τα Κύθηρα. Η συνταξιοδότησή του το 1999 του χάρισε τον χρόνο να επιστρέψει στο νησί. Για τον Μίτσελ η αίσθηση ότι επέστρεψε στο σπίτι του ήταν κάτι που το έβρισκε υπερβολικά ικανοποιητικό. Η άνοιξη και το καλοκαίρι κάθε χρόνο τους έβρισκε στα Κύθηρα στο σπίτι τους. Αυτό το σπίτι, και τα Κύθηρα σαν σύνολο, ήταν η βάση πάνω στην οποία χτίστηκε η ζωή του Μίτσελ. Κάθε επιτυχία που αυτός και η οικογένειά του στην Αυστραλία απήλασαν ήταν βαθιά ριζωμένη στο νησί.

Οι ποικίλες του συνεισφορές στα Κύθηρα, που περιλαμβάνουν το νοσοκομείο, το γηροκομείο, τα σχολεία και την τοπική εκκλησία αντικατοπτρίζουν το χρέος που θεωρούσε ότι όφειλε στο παρελθόν. Αυτό ήταν κάτι που ο Μίτσελ ποτέ δεν ξέχασε, και για αυτό επέστρεψε τα τελευταία του χρόνια ώστε να ανακαινίσει το πατρικό σπίτι στα Φριλιγκιάνικα και να κοιμηθεί στο δωμάτιο όπου οι γονείς του δημιούργησαν την ύπαρξή του.

Το τελευταίο γύρισμα στην ιστορία αυτής της κρεβατοκάμαρας – ή τουλάχιστον το ρόλο που έπαιξε στην ζωή του Μίτσελ είναι δυστυχώς κάτι που δεν θα μπορέσει να το μοιραστεί, και συνέβη στις 30 Ιουλίου 2011. Ξαπλωμένος στο κρεβάτι, μετά από ένα μεσημεριανό υπνάκο, έκλεισε γαλήνια τον κύκλο της ζωής του σε ηλικία 78 ετών. Κανείς δεν το πρόβλεψε, πόσο μάλλον ο ίδιος, αλλά κανείς δεν θα μπορούσε να ζητήσει ένα καλύτερο τρόπο ή ένα καλύτερο μέρος για να φύγει.

ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ

Οι μηχανικοί των Κυθήρων

ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ευτύχησε να μην καταστραφεί την εποχή που το ένα μετά το άλλο τα νησιά μας υπέκυπταν στις οικιστικές πιέσεις. Όμως η ιστορία δεν γράφεται μόνο από τη συγκυρία. Πάντα υπάρχουν άνθρωποι -ο καθένας από το πόστο του, συνειδητά ή υποσυνείδητα, άληος κρυφά, άληος φανερά- που δεν συμπνέουν αμέριμνα με τα ρεύματα των καιρών, αλλά με τις επιλογές και τη στάση ζωής τους μπορούν να επηρεάσουν την εξέλιξη της κοινωνίας.

Τέτοιος άνθρωπος ήταν ο Παναγιώτης Γραφάκος - που έφυγε από κοντά μας στις 22 Ιανουαρίου 2014 - και αυτό το γνωρίζουν πρώτοι οι οικείοι και οι φίλοι του. Τα σημάδια του ήθους του όμως τα βρίσκει και όποιος δεν τον γνώριζε, κρυμμένα επιμελώς μέσα στη δουλειά του.

Στο σχεδιαστήριο, ήθελε να νιώθει τη μύτη του μοθουβίου να βουλιάζει με ακρίβεια στο ίχνος του προσχεδίου πιστεύοντας στη σημασία αυτής της μουσικής τελετουργίας του δεκάτου του χιλιοστού που κανείς εκτός από τον ίδιο ποτέ δεν θα πρόσεχε. Στο εργοτάξιο ήταν ανθρώπινος και ουσιαστικός. Ό,τι όμως δείχνει συμβατικό δεν σημαίνει κιόλας ότι είναι: Στην εποχή που η υπόλοιπη ύπαιθρος βίωνε μια ανεξέλεγκτη εργοθαβική άνοιξη, ήταν ο πρώτος που αναζήτησε την εντοπιότητα στην αρχιτεκτονική των Κυθήρων. Στην εποχή του καταναλωτισμού, παρέμεινε συνεπής στο μέτρο, τη λειτουργικότητα και την απλότητα. Στην εποχή της ματαιοδοξίας και της αυτοδιαφήμισης, ίσα που έβρισκες το τηλέφωνό του στον οδηγό - κι ας είχε να επιδείξει περισσότερα από 750 έργα. Και τελευταία, στην εποχή της πιστοποίησης, του ελέγχου και της άτεγκτης οριοθέτησης των ευθυνών εργοδότη/εργάτη, επέμεινε στο να βοηθά αυτόν που εκάστοτε έβρισκε πιο πολύ σε ανάγκη.

Έτσι, μεθοδικά και ακούραστα επιβλήθηκαν στην πράξη τους όρους του, "έκτισε τα μισά Κύθηρα", προσφέροντας μέτρο και λειτουργικότητα στους πελάτες του χωρίς να φουντώνει το καταναλωτικό υπερεγώ τους. Η αρχιτεκτονική - και κατ' επέκταση η κοινωνία - των Κυθήρων του οφείλει πολλά.

Με αφορμή την παρακαταθήκη που μας άφησε, ας αναλογιστούμε αν τελικά είναι πιο επαναστατικές οι φανταχτερές διατυπώσεις από το αθόρυβο έργο που παράγεται από ένα μουσικό ήθος με συνέπεια στο χρόνο.

THE WINDMILL RESORT

Μντάτα, Κύθηρα

Τηλ.: 27360 31029
Κιντ: 699 737 9000
info@thewindmillresort.com
www.thewindmillresort.com

Ο παραδοσιακός πέτρινος ανεμόμυλος που δεσπόζει κατά την είσοδό σας στα Μντάτα, σας περιμένει για να σας προσφέρει μοναδικές στιγμές δροσιάς, χαλάρωσης και αναψυχής. Κολυμπήστε στην πισίνα πλαϊ στον μύλο και τσιμπολογήστε μια χορταστική σαλάτα με βιολογικά προϊόντα αποκλειστικά από τον κήπο κορμένα επί τόπου. Εάν είναι ακόμα πρωί, ο μπουφές του πρωινού είναι ανοικτός και για τους επισκέπτες. Από την επίσκεψή σας όμως στο WINDMILL RESORT, όποια ώρα κι αν είναι αυτή, δεν μπορεί να λείψει το δροσιστικό και φημισμένο "Μοχίτο του Μύλου" - και άλλα πολλά μυστικά που θα ανακαλύψετε για το αγαπημένο αυτό ποτό θα σας εντυπωσιάσουν! Διατίθεται και Wi-Fi για τους επισκέπτες.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΦΡΥΝΗΣ ΔΡΙΖΟΥ

του καθηγητή Γιώργου Κασσιμάτη

ΕΙΝΑΙ ΑΦΑΝΑΤΑΣΤΑ ΔΥΣΚΟΛΟ να μιλήσει ή να γράψει κανείς κάτι σύντομο για πρόσωπο ή πρόσωπα που συνδέθηκαν πολύ στενά με τη ζωή του. Αυτό συμβαίνει με μένα τώρα που θέλω να διατυπώσω κάτι με λογικό ειρμό για τη Φρύνη -ή για το ζευγάρι Φρύνη και Γιώργος Δρίζος. Αλλά έχω και μια άλλη δυσκολία να εκφράσω ό,τι υπέροχο αισθάνομαι για τη Φρύνη: ό,τι εκφράσω ανήκει συγχρόνως και στο Γιώργο. Η Φρύνη και ο Γιώργος είναι δυο πρόσωπα τα οποία είναι πολύ δύσκολο να τα φανταστεί και να τα σκεφτεί κανείς το ένα χωρίς το άλλο· ιδίως είναι αδύνατο να φανταστεί κανείς τη Φρύνη χωρίς το Γιώργο. Είναι δυο πρόσωπα που από τα πρώτα τους νιάτα συνδέθηκαν και συμπληρώθηκαν σε μια πραγματική σύνθεση ζωής που είναι πολύ δύσκολο να τα ξεχωρίσει κανείς. Η σύνδεση αυτή ζωής δύο ανθρώπων ήταν μια σύνθεση αδιάκοπης αναζήτησης του ωραίου, ένα ζευγάρι που δε σταματούσε ποτέ να γεύεται, να μυρίζει και να αγγίζει την ομορφιά της ζωής.

Ο Γιώργος και η Φρύνη, πιασμένοι χέρι-χέρι, γύρισαν όλους τους τόπους φυσικού κάλους και ιστορικής κληρονομιάς της Ελλάδας και πολλούς της Ευρώπης, ρούφηξαν και έθρεψαν την ψυχή τους με ομορφιά και κατέληξαν με ολοκληρωμένη αίσθηση και γνώση του ωραίου στα Κύθηρα. Μετά από τόσο μεγάλο συγκριτικό πλούτο μέσα τους, η κατάληξη στο νησί μας σήμαινε ότι τα Κύθηρα ήταν πάντα μέσα στην ψυχή τους η Ιθάκη -η Ιθάκη όχι των περιπετειών, αλλά η Ιθάκη του Ωραίου και του Έρωτα. Πάνω από τέσσερις δεκαετίες, τα Κύθηρα χαράσσονταν και σφυρηλατούνταν στην ψυχή του Γιώργου και της Φρύνης ως η μοναδική και τελευταία πατρίδα. Η πατρίδα αυτή δεν μπορούσε να εκφραστεί και από τους δυο παρά μόνο με την Τέχνη -με τα χρώματα και το πνεύμα των Κυθήρων: τα χρώματα του ουρανού, των πελάγων, των βουνών και των θαλασσιών που τα ντύνουν, και το πνεύμα της ιστορίας και του μύθου που κρύβουν και τρέφουν στο πανάρχαιο χώμα τους. Τέσσερις δεκαετίες, με αυτό τον ανεξάντητο πλούτο, που σφράγιζε και τη σκέψη τους και τη στάση τους απέναντι στον άνθρωπο, συνδέονταν με τη ζωή μου και με τις ρίζες μου. Όλα αυτά τα χρόνια, κάθε φορά που πήγαινα στο σπίτι τους αισθανόμουν τη γλυκιά γαλήνη και ζεστασιά της πλούσιας φιλοξενίας, της αγάπης και της πνευματικής συνομιλίας· κάθε φορά που έρχονταν στο δικό μου, μού 'φερναν δώρο το χαμόγελο και την πνευματική συντροφιά· κάθε φορά που βγαίναμε παρέα μοιραζόμασταν τις πιο όμορφες στιγμές της φιλίας. Να, γιατί είναι δύσκολο να πω κάτι μόνο για τη Φρύνη, αφού ο ψυχικός πλούτος που κουβαλούσαν μέσα τους και αναγεννούσαν συνεχώς με νέες μορφές και νέα χρώματα ήταν κοινός στο αίμα και των δυο.

Η Φρύνη γεννήθηκε, τράφηκε και μεγάλωσε μέσα στην Τέχνη της απεικόνισης του Ωραίου, μέσα στην ατμόσφαιρα της κορυφαίας φωτογραφικής Τέχνης του πατέρα της, του Ευάγγελου Ευαγγελίδη. Στο ιστορικό ατελιέ του, ως κοριτσάκι, με τα παιδικά και εφηβικά της μάτια ρούφηξε τη μορφή και το πνεύμα των μεγαλύτερων ονομάτων της ποίησης και της ζωγραφικής της Ελλάδας του εικοστού αιώνα, που απθανάτισε ο πατέρας της: του Καβάφη, του Παλαμά, του Σικελιανού, του Καζαντζάκη, του Δροσίνη, του Γαλήνη, του Βικάτου και πολλών άλλων. Εκεί, ανάμεσα στα πόδια τώσων μεγάλων, προικισμένη στο γονιδίωμά της με την καλλιτεχνική ευαισθησία του πατέρα της, η νεαρή ψυχή οσμίστηκε το πρώτο άρωμα του Ωραίου· εκεί έγινε η πρώτη, η αόρατη ψυχική ώσμωση με την Τέχνη. Μέσα σ' αυτήν τη φωλιά της Τέχνης, δέχτηκε στην καρδιά της το νεαρό τότε Γιώργο, που, φορτωμένος με τα καλλιτεχνικά του όνειρα, είχε προστρέξει για να τα καρπίσει. Η Φρύνη Δρίζου έγινε, στην ώριμη ηλικία της, μια πολύ αξιόλογη και σημαντική λαϊκή ζωγράφος. Το καλλιτεχνικό της ταλέντο υπήρχε στο γονιδίωμά της και γονιμοποιήθηκε σε έμβρυο από τα παιδικά της χρόνια, μόνη της και με το Γιώργο. Γεννήθηκε, όμως, και έγινε δημιουργία στα Κύθηρα. Με την πηγαία λαϊκή τέχνη της πλούτισε πραγματικά τον πολιτισμό

του νησιού μας με ένα πρωτόγνωρο για τους απλούς ανθρώπους του αίσθημα του ωραίου της καθημερινής ζωής. Η λαϊκή τέχνη όλων των καλλιτεχνικών κατηγοριών είναι η μήτρα και η ουσία κάθε πολιτισμού. Η μουσική και το (δημοτικό και το λαϊκό) τραγούδι, το θέατρο, ο χορός, η ζωγραφική και όλες οι καλλιτεχνικές δημιουργίες γεννήθηκαν από τον ανώνυμο λαϊκό καλλιτέχνη. Ακόμη και οι πιο υψηλές μορφές τέχνης, η ποίηση, η τραγωδία και η όπερα στο δρόμο και στις πλατείες των οικισμών φύτρωσαν και αναπτύχθηκαν. Γι' αυτό η Φρύνη συνέβαλε ουσιαστικά στον πολιτισμό των Κυθήρων. Η λαϊκή τέχνη της Φρύνης δεν πήγαζε από ένα μονοδιάστατο φυσικό ταλέντο. Ήταν πηγαίο δημιούργημα μιας πολυδιάστατης πνευματικής προσωπικότητας, που τρεφόταν από το πλούσιο περιβάλλον του Λόγου και της Τέχνης. Λάτρευε τη μουσική, την ποίηση και γενικά τη λογοτεχνία, το θέατρο, τον υψηλής τέχνης κινηματογράφο, το δοκίμιο και πολλές άλλες μορφές πνευματικής δημιουργίας. Αυτό τον πλούτο μοιραζόταν με το Γιώργο κάθε μέρα της ζωής τους. Η εικόνα της Φρύνης έμεινε μέσα μου μια πολύτιμη ζωγραφιά ψυχικού και φυσικού κάλους. Τη βλέπω στο χωριό μου να ρίχνει, από το απλό και πανέμορφο σπιτάκι της, το τελευταίο λαμπερό και φωτισμένο βλέμμα της στην ανατολή και στο χώμα του χωραφιού, όπου παιδί πρωταντίκρισα τη φύση και τον άνθρωπο.

ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΕΝΑ ΛΙΓΝΟ ΚΟΡΜΙ...

Στη Φρύνη Δρίζου της απόλυτης αφοσίωσης
Όταν έγειρε το κεφάλι
να κοιμηθεί,
δυο μικρά χελιδόνια
της κλείσαν απαλά τα βλέφαρα.
Ο αέρας των Κυθήρων
της απλώνει ένα βελούδο στο πρόσωπο
κι όλα τα όνειρα
έγιναν άστρα στο μέτωπο.
Τώρα
μια γαλήνια ανάσα
φρουρεί τον ύπνο της.

Μίμης Χριστοφιλάκης
26.6.2013, Μανιάτικο μοιρολόι

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΣΠΑΣΜΟΣ

Στην Φρύνη
...
Γεμάτη κόσμο η αυλή σου
για το στερνό αντίο.
Κι όμως ...
Άδειες μού μοιάζουν οι πλάκες της,
άδειο και το τραπέζι
και τα πεζούλια κι οι καρέκλες,
όλα άδεια χωρίς εσένα.
Μέσα σε τόσα εγκώμια
μάταια η μνήμη μου
πασχίζει να σε φέρει πίσω.
Τα κίτρινα λουλούδια σου μονάχα
κρατούν μες στην ορφάνια τους
τη λάμψη και την ομορφιά σου.
Με πανθομολογούμενη την κόπωση
την εμφανή παραίτησή σου

δεν δυσκολεύτηκε ο Άδης
να σε πείσει.
Μια εκπνοή σου ζήτησε
όμοια με το βραχύ,
το γρήγορο το βήμα
που περνούσες.
Μάταιο τώρα τα «πως» και τα «γιατί»
της αναχώρησής σου να τα ψάχνω.
Εξήντα χρόνια κάρπισα
με την αγάπη σου.
Πόσα μού μένουν με την απουσία;
...
Όποιος δεν ενταφίασε
μητέρα κι αδελφή αντάμα
αυτός να ορίσει την απόληξη
δεν ξέρει.

Μπάμπης Δρίζος

 κτηματομεσιτική κυθερων

RealEstateKythira.gr

Λιβάδι, Κύθηρα 80100
τηλ./fax 2736-0-31735, κιν. 6944-889838
Url: realestate-kythira.gr
e-mail: realkas@otenet.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

Αναλαμβάνουμε διακομιδές από και προς Αθήνα.
Εκταφές. Ανοιγμα και κατασκευή τάφων.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ
ΠΟΤΑΜΟΣ, ΚΥΘΗΡΑ
τηλ. 2736-0-38230, 6977-645257, 6946-355913

Ιστορική φωτογραφία από την πρώτη προσγείωση αεροπλάνου στα Κύθηρα τον Δεκέμβριο 1971. Μετά από πολύμηνες ενέργειες του Δημάρχου Κυθήρων, κ. Θεόδωρου Γ. Κουκουήνη, το αεροδρόμιο των Κυθήρων ονομάστηκε "Αλέξανδρος Αριστοτέλους Ωνάσης", αναγνωρίζοντας τις προσπάθειες του εκλιπόντος για τη δημιουργία και ολοκλήρωσή του.

ΣΤΟ «ΑΠΛΥΝΟΡΙ» ΕΙΝΑΙ ΟΛΑ ΜΕΛΙ-ΓΑΛΑ

ΘΑ ΗΤΑΝ ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ για όλους εσάς που επισκέπτεστε τα Κύθηρα, να μη γνωρίσετε το χωριό Μητάτα. Είναι καταπράσινο και βρίσκεται στην κορυφή ενός λόφου. Αναζητήστε τις μικρές πινακίδες που θα σας οδηγήσουν στο «Απλυνόρι». Εκεί θα γνωρίσετε τη μελισσοκομική οικογένεια του Γιάννη και της Ελένης και τις κόρες τους, Μαρία και Αθανασία, μελισσοκόμοι και αυτές από κούνια. Σήμερα η Μαρία σπουδάζει χημικός και η Αθανασία τεχνολογία τροφίμων ενώ παράλληλα έχουν ξεκινήσει και τα δικά τους μελίσσια. Οι λόγοι που σας προτείνουμε αυτή τη «γλυκιά» γνωριμία είναι πολλοί. Πρώτα απ' όλα θα δείτε τη διαδικασία εξαγωγής του μελιού: απλή και γοητευτική. Θα γευτείτε την κηρήθρα, όπως την παίρνει η οικογένεια Πρωτοψάλη από τις μέλισσες. Ο Γιάννης θα σας μιλήσει για το μέλι και τις ιδιότητές του. Θα σας πει γιατί πρέπει να το συμπεριλαμβάνετε στην καθημερινή σας διατροφή. Ετσι γνωρίζετε το προϊόν, το δοκιμάζετε και επιλέγετε το καλύτερο. Είναι επίσης ιδανικό δώρο για τους φίλους σας. Οι επισκέπτες που μένουν στο «Απλυνόρι», τον ξενώνα της οικογένειας, έχουν καθημερινά αυτή τη δυνατότητα, μια και προσφέρεται στο πρωινό που φτιάχνει η Ελένη, μαζί με άλλες λιχουδιές. Την ημέρα που θα τους επισκεφθείτε, ρωτήστε την αν έχει φτιάξει τηγανίτες. Καλύτερος τρόπος για να δοκιμάσετε το μέλι δεν υπάρχει. Οι μέλισσες επιλέγουν το καλύτερο. Επιλέξτε το και εσείς!

«Απλυνόρι» στα Μητάτα, εκεί που είναι όλα μέλι γάλα.

Γιάννης και Ελένη, τηλ. 2736-0-33010, 6977-692745, 6978-350952

ΑΝΟΙΞΤΕ ΤΑ ΓΛΥΚΑ ΠΑΝΙΑ

ΕΙΤΕ ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙΤΕ το πασίγνωστο μοναστήρι των Κυθήρων, τη Μυρτιδιώτισσα, είτε επιλέξετε να χαλαρώσετε στην απομακρυσμένη παραλία Μεληδόνη, θα βρείτε μπροστά σας τα φουσκωμένα λευκά πανιά ενός πλήρως ανακαινισμένου ανεμόμυλου: είναι το εργαστήριο και εκθετήριο «Της Μαρίας», το σπίτι των παραδοσιακών γλυκών της Μαρίας. Σε συνεργασία με το σύζυγό της Γιώργο που συλλέγει στη φύση τα περισσότερα υλικά που χρησιμοποιεί η Μαρία για τα γλυκά και τα τουρσιά της, έχει οργανώσει μια οικογενειακή επιχείρηση που περιλαμβάνει τα δυο παιδιά τους, τον Αντώνη και την Ελένη. Αν βρεθείτε στο χώρο της Μαρίας στις Καλοκαιρινές, θα μπορέσετε να προμηθευτείτε πίτες με σπιτικό φύλλο, ρουκουμάδες, αμυγδαλωτά και ροζέδες, πάστα μήλου, ξεροτήγανα (γνωστά, αλλού ως δίπλες), τα περιζήτητα γλυκά του κουταλιού σύκο, κυδώνι, σαγκουίνι και περγαμότο, καθώς και μια σειρά τουρσιά όπως αγκινάρα, κάρφη και κρίταμο (ένα βότανο που φυτρώνει δίπλα στη θάλασσα). «Της Μαρίας» φέρνει ζωντάνια στο κοιμισμένο χωριό, τις Καλοκαιρινές.

Ο μύθος της Μαρίας και το γλυκό εργαστήριό της σας περιμένουν.

Παραδοσιακά εδέσματα «Της Μαρίας», Καλοκαιρινές, 2736-0-31188, Χώρα 2736-0-31678

ΘΥΜΑΡΙΣΙΟ ΜΕΛΙ

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ από το 1967 τροφοδοτεί με αγνό θυμαρίσιο μέλι τα νοικοκυριά. Δοκιμάστε το! Θα τον βρείτε στις **ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ, τηλ.: 2736-0-38100.**

ESPRESSO BAR «ΤΟ ΚΑΜΑΡΙ»

ΕΑΝ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΕΤΕ τον Espresso της ζωής σας από τους ειδικούς του καφέ, παραλλαγές και συνταγές από χαρμάνια εξωτικά και άρωμα ποιότητας και γεύσης, τότε όταν θα έρθετε στο Μυλοπόταμο να θαυμάσετε τον καταρράκτη, το μονοπάτι με τους νερόμυλους, το σπήλαιο της Αγίας Σοφίας και το ηλιοβασίλεμα στο κάστρο της Κάτω Χώρας, θα μας βρείτε στη λιμνούλα με τις πάπιες στο espresso bar «το Καμάρι». Σε ένα κτίριο χτισμένο πριν το 1900 και διαμορφωμένο το 1997 σε καφετέρια που δένει αρμονικά με τον περιβάλλοντα χώρο.

Φρέσκα χειροποίητα γλυκά όπως pannacotta αυθεντική και μηλόπιτα ξεχωριστή, είναι ιδανικά για να συνοδεύσετε τον καφέ σας. Παγωτό Kayak με Βάφλη που μόνο στο Καμάρι θα βρείτε, πρωινά, κρέπες, ελαφρά σνάκς και club sandwiches, πραγματικά παγωμένη μπιύρα, milkshakes espresso, αλλιά και cocktails με φρέσκα φρούτα όλη μέρα, στη δροσερή αυλή μας.

ΤΟ ΚΑΜΑΡΙ, Μυλοπόταμος, τηλ.: 2736-0-33006, www.kafekamari.gr

Θα μας βρείτε στην Παλαιόπολη, Διασταύρωση για "Καλαδί"

ΓΕΥΣΕΙΣ

ΟΝΕΙΡΟΥ

ΓΙΑ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΟΥΣ ανθρώπους δε νοείται ταξίδι στα Κύθηρα αν δεν επισκεφτεί και δε δοκιμάσει από τη θαυμάσια "συνήγοη" ποιοτικών κυθηραϊκών προϊόντων του Σταύρου (κατάστημα «STAVROS») κοντά στο Μουσείο της Χώρας. Εδώ και πολλά χρόνια ο Σταύρος Εμμανουήλ ψάχνει σε όλα τα χωριά του νησιού, γνήσια τσιριγώτικα παραδοσιακά προϊόντα γεμάτα από το όνειρο του "παλιού" και του αξεπέραστου. Στο κατάστημά του μας δίνει την ευκαιρία να απολαύσουμε με μάτια, μύτη και στόμα την πραγματικά μεγάλη ποικιλία ποτών, γλυκών και προϊόντων που διαθέτει. Γιατί μόνο εκεί μπορείτε να δοκιμάσετε (στην κυριολεξία!) τα περισσότερα από τα προϊόντα του νησιού με κουταλάκι και πιτάκι, όπως στο σπίτι της γιαγιάς! Σίγουρα κάποια απ' όλες τις γεύσεις θα σας συναρπάσει. Στο "STAVROS" θα δοκιμάσετε τη **Φατουράδα** (ηδύποτο από κυθηραϊκό **τσίνουρο** και κανεθογαρύφαλα), τις σπιτικές **Μάντολες** (καρμελωμένα αμύγδαλα), το **Μπουντίνι**, τους **Ροζέδες** και τα **Κούμαρα** (παραδοσιακά γλυκά της Χώρας) τα γλυκά κουταλιού **Μοσχάπιδο**, **Μαστός της Αφροδίτης** (...αν τα προλάβετε), **Κουφέτο** και **Σύκο**. Μόνο εκεί μπορείτε να δοκιμάσετε το εκλεκτότερο θυμαρίσιο μέλι Κυθήρων και Αντικυθήρων και το θρεπτικότερο μέλι που υπάρχει, το ρειχόμελο.

Ο Σταύρος όμως δεν προσφέρει μόνο γευστική ποιότητα και μοναδικότητα. Στον ίδιο χώρο διαθέτει και εκλεκτά προϊόντα... πνευματικής εργασίας! Δεκάδες βιβλία που απευθύνονται σ' αυτούς που ψάχνουν ποιότητα και μόνο! Επισκεφθείτε τον. Αξίζει! **STAVROS, Χώρα, τηλ. 2736-0-31857, 6946-777929 www.kytherian-products-stavros.gr**

ΤΟΞΟΤΗΣ: ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΓΕΥΣΕΙΣ

ΣΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΛΙΒΑΔΙΟΥ λειτουργεί από το 1979, χειμώνα - καλοκαίρι, το εστιατόριο "Τοξότης" το οποίο και αποτελεί στέκι γαστρονομικής απόλαυσης. Ο Γιάννης Καραβουσάνος, μαζί με την οικογένειά του, παραδίδουν κάθε βράδυ μαθήματα γνήσιας ελληνικής κουζίνας και όχι μόνο, χρησιμοποιώντας αγνά κυθηραϊκά προϊόντα και προσφέροντας τσιριγώτικο βαρελίσιο κρασί ζυμωμένο με τον παραδοσιακό τρόπο. Σήμερα, πολλή από τα τοπικά

προϊόντα που αιώνες τώρα χρησιμοποιούν οι Κυθηριοί, διατίθενται στο κατάστημα «Παραδοσιακών προϊόντων Τοξότης», ακριβώς δίπλα από το εστιατόριο. Το κατάστημα διευθύνεται, από το 2007, από την Εφη Καραβουσάνου-Βενέρη και το σύζυγό της Χαράλαμπο. Εκεί θα βρείτε όλα τα προϊόντα της κυθηραϊκής γης που με γνώση και μεράκι συλλέγει ο Χαράλαμπος διατρέχοντας όλο το νησί. Αξιολογότατα είναι και τα δύο κρασιά από τους αμπελώνες της οικογένειας, το Αρικαράς και το Πετροθανός. Το μεράκι όμως της οικογένειας δεν σταματά εδώ αλλ' επεκτείνεται και στο εργαστήριο παραδοσιακών ζυμαρικών, όπου παράγονται όλα τα είδη ζυμαρικών με αγνά υλικά (γάλα, αυγά, σιμιγδάλι) και τις παραδοσιακές συνταγές των γιαγιάδων. Τα ζυμαρικά "Τοξότης" θα τα βρείτε σε όλα τα καταστήματα τροφίμων των Κυθήρων.

προϊόντα που αιώνες τώρα χρησιμοποιούν οι Κυθηριοί, διατίθενται στο κατάστημα «Παραδοσιακών προϊόντων Τοξότης», ακριβώς δίπλα από το εστιατόριο. Το κατάστημα διευθύνεται, από το 2007, από την Εφη Καραβουσάνου-Βενέρη και το σύζυγό της Χαράλαμπο. Εκεί θα βρείτε όλα τα προϊόντα της κυθηραϊκής γης που με γνώση και μεράκι συλλέγει ο Χαράλαμπος διατρέχοντας όλο το νησί. Αξιολογότατα είναι και τα δύο κρασιά από τους αμπελώνες της οικογένειας, το Αρικαράς και το Πετροθανός. Το μεράκι όμως της οικογένειας δεν σταματά εδώ αλλ' επεκτείνεται και στο εργαστήριο παραδοσιακών ζυμαρικών, όπου παράγονται όλα τα είδη ζυμαρικών με αγνά υλικά (γάλα, αυγά, σιμιγδάλι) και τις παραδοσιακές συνταγές των γιαγιάδων. Τα ζυμαρικά "Τοξότης" θα τα βρείτε σε όλα τα καταστήματα τροφίμων των Κυθήρων.

ΤΟΞΟΤΗΣ, Λιβάδι, τηλ. 2736-0-31781, 6944-671859

ΦΥΡΡΟΓΗ

ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ, το νησί της Αφροδίτης και του

ουράνιου έρωτα. Κατά την παραμονή σας στο νησί μας, μην παραλείψετε να επισκεφθείτε το κατάστημά μας για να γευτείτε τα μοναδικά κυθηραϊκά προϊόντα, μεταξύ των οποίων ξεχωριστή θέση καταλαμβάνει η Φατουράδα.

Πρόκειται για το κατεξοχήν ηδύποτο της κυθηραϊκής αριστοκρατίας, το οποίο ξυπνά νοσταλγικές μνήμες από άλλες, ρομαντικές εποχές. Η μοναδική της γεύση και άρωμα οφείλεται στο ότι είναι φτιαγμένη εξ ολοκλήρου από τσίπουρο και δεν περιέχει χρωστικές ή συντηρητικά. Η παρουσία του γαρύφαλλου και της κανέλας όχι μόνο της δίνουν την γεύση και το χρώμα αλλιά και δένονται αρμονικά με την σπιρτάδα του μανταρινιού. Αξίζει να σημειωθεί πως η γνήσια, κυθηραϊκή Φατουράδα φτιάχνεται από τσίπουρο και όχι από οινόπνευμα ποτοποιίας.

Ακόμα, η κλασική φατουράδα έχει μόνο μια γεύση, την Κανέλα-Γαρυφαλλο-Μανταρίνι. Οποιαδήποτε άλλη «γεύση» δεν μπορεί να ονομάζεται Φατουράδα. Ελάτε στο κατάστημά μας "Φυρρογή" για να την δοκιμάσετε!

ΦΥΡΡΟΓΗ, Ποταμός & Χώρα, τηλ. 2736-0-33654, 6972-118656

dinos SOUVLAKI

- Delicious souvlakia and gyros
- Greek salad & french fries
- Wine, cold beer and refreshments

open from midday till late

AGIA PELAGIA

Anna K. Kapsanis, tel.: 2736-0-33846

ΠΕΤΡΑ-ΝΕΡΟ:

Τα Δύο Αρχέτυπα Δομικά Στοιχεία της Τέχνης μου
της Αθήκης Ρήγου

ΠΕΤΡΑ: σύμβολο ουράνιο, της σοφίας, της σταθερότητας, του αναλλοίωτου, του αιώνιου, της προστασίας, του πολυτίμου, του ανεκτίμητου. **ΝΕΡΟ:** πρωταρχική και ανεξάντλητη πηγή ζωής και ενέργειας. Χαρακτηρίζεται από μια δυναμική μεταβλητότητα, σύμβολο αναγέννησης και καθαρότητας της ψυχής, σύμβολο εξαγνισμού, θεραπευτικό και θαυματουργό μαζί.

Από παιδί ένοιωθα έλξη και αγάπη να συνυπάρχω με την πέτρα και το νερό. Αργότερα η ασχολία μου με το ψηφιδωτό και την ακουαρέλλα ήρθε σε φυσικό και αναγκαίο επακόλουθο για να ερευνήσω και να εκφραστώ με αυτά τα δύο στοιχεία.

Ποια είναι η σχέση που τα ενώνει; Η θεωρούμενη αντίθεση τους όντως δημιουργεί τριβή και πάλη; Η Πέτρα αντιπροσωπεύει την Μορφή, έχει όγκο και σχήμα καθορισμένο. Δε γίνονται όδες οι πέτρες ψηφίδες. Η κάθε μια συμπεριφέρεται με τον δικό της τρόπο, η μία θρυματίζεται, η άλλη κόβεται ακανόνιστα, μια άλλη παραμένει αναλλοίωτη.

Ο μοναδικός τρόπος για να κοπεί η Πέτρα είναι με την παρουσία του Νερού. Το Νερό λειτουργεί σαν μια μορφή λυπαντικού, την μαλακώνει, της επιβάλλεται με την διαφορετικότητά του, την συμπληρώνει... Όλη την ομορφιά των χρωμάτων της Φύσης βρίσκεις στη Πέτρα. Ένα μικρό βότσαλο στην ακτή μια πέτρα στο βουνό, ένα ταπεινό χαλί, όλα Φως, Χρώμα και Αρμονία. Όσο βαθύτερα εισχωρείς μέσα της τόσο πιο λαμπερά και έντονα γίνονται τα χρώματα της. Και πάλι το στοιχείο του νερού τις κάνει να λάμπουν, να αναδεικνύουν τα χρώματα και τις άπειρες αποχρώσεις τους.

Το Νερό είναι άχρωμο, μεταβλητό. Θυμάμαι σε παιδί τις μάταιες προσπάθειες να κρατήσω στις χούφτες μου λίγο μπλε θάλασσας, τις τομήνρες βουτιές και το σταδιακό σβήσιμο των χρωμάτων μέχρι το απόλυτο σκοτάδι. Το Στοιχείο του Νερού με τις μεταπτώσεις του, το Άμορφο, το Άυλο, το Πνευματικό εκφράζει.

Είναι το χρώμα ο συνδυαστικός κρίκος που ενώνει τη πέτρα με το νερό. Το δώρο (εν κρυπτώ) της Μορφής και Ακίνητης στο Άμορφο και Κινητό. Αν σκάψεις σε μια παραλία θα βρεις νερό, στο βυθό της θάλασσας θα βρεις πέτρα, το ένα συμπληρώνει και συμπληρώνεται από το άλλο ... Έχει ανάγκη ο καλλιτέχνης να περάσει μέσα από την μορφή, το είδωλο (πέτρα) για να μπορέσει να βαπτισθεί στο Άμορφο το Πνευματικό (νερό). Την Πέτρα και το Νερό διψασμένα αναζητά μέσα του.

Ψηφίδες -λάξευμένες πέτρες απ' τη μια, που επειδή έχουν χρώμα κρατιούνται ως ύλη μαζί, νερό που αν δεν είχε χρώμα δεν θα φαινόταν καν. Αρχικά αυτά τα δύο στοιχεία αποτελούν απλή εργασία, έως υλικά στα χέρια του. Τα βλέπει, τα παρατηρεί, τα θέτει, τα συνθέτει, τα ορίζει, τα ερευνά για να ενωθεί μαζί τους.

Η ομορφιά της Τέχνης του, δεν εκπορεύεται από πουθενά αλλού παρά από κείνη τη μοναδική, τη διαφορετική σε κάθε άνθρωπο κρυμμένη η ορατή πηγή, που φυλάει ο καθένας μας εντός του, που την περιφρουρεί και που σ' αυτή προστρέχει όταν θέλει να εγκαταλείψει τον κόσμο για μια πρόσκαιρη αληθιά βαθιά μοναξιά. Η αληθινή Γνώση γίνεται κτήμα του αληθινού αναζητητή- καλλιτέχνη, αυτός γίνεται η σχέση τους, στη συνεχή προσπάθειά του για Ρυθμό και Αρμονία. Μέγα Μυστήριο η στιγμή της Ένωσης.

Η Τέχνη του είναι το μέσο για να γνωρίσει τον εαυτό του, το «είναι» του. Αυτή τη Τέχνη της Ψυχής του αποτυπώνει ο καλλιτέχνης με το έργο του. **Έκθεση Ψηφιδωτού - Ακουαρέλλας, ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΗΣ ΖΕΙΔΩΡΟΣ -ΚΑΨΑΛΙ, Εγκαίνια: Δευτέρα 11 Αυγούστου 2014, Διάρκεια: έως 24 Αυγούστου**

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

«Το Εργαστήρι», κόσμημα, χειροποίητες δημιουργίες σε ασήμι, δέρμα, ξύλο, βότσαλο και ζωγραφιές, ακουαρέλλες και αγγιογραφία σε πέτρες. Μυλοποτάμος, Κύθηρα, τηλ. 2736-0-33162, e-mail: milopotamos@hotmail.com

«ΡΟΥΣΣΟΣ»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΙΑ ΡΟΥΣΣΟΣ εδώ και πολλά χρόνια κατασκευάζει χειροποίητα κεραμικά στο Κάτω Λιβάδι Κυθήρων. Σήμερα η Μαρία και ο Παναγιώτης διατηρούν την κυθηραϊκή παράδοση, η οποία έχει περάσει μέσα από τέσσερις γενιές κεραμιστών της οικογένειας. Ο Παναγιώτης φτιάχνει στον τροχό αντίγραφα κυθηραϊκών σχεδίων, η μητέρα τους, Η Γρηγορία, αναλαμβάνει το υάlowμα των κεραμικών ενώ η Μαρία τα ζωγραφίζει επιδέξια. Το εργαστήρι της οικογένειας είναι ανοιχτό για όλους κάθε μέρα. Επισκεφθείτε το για να διαλέξετε τα δώρα σας από μια πολύ μεγάλη συλλογή παραδοσιακών κεραμικών.

Εργαστήρι Κάτω Λιβάδι, τηλ. 2736-0-31124, Έκθεση Χώρα, τηλ. 2736-0-31402.

ΤΟΠΟΙ ΛΑΤΡΕΙΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ Το εικόνισμα της Παναγίας σώθηκε διά θαύματος, όταν το καράβι, που το μετέφερε από την Κωνσταντινούπολη στην Κρήτη, καταποντίστηκε από σφοδρή θαλασσοταραχή. Το εικόνισμα βρέθηκε «εν πόαις μυρσινών». Η Μονή των Μυρτιδίων πανηγυρίζει στις 24 Σεπτεμβρίου.

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ Στην αρχή ήταν ένα φτωχό ξωκλήσι σκεπασμένο με κλαδιά. Μα ο θόδωρος Κολλοκοτρώνης έταξε πως αν ελευθερωθεί η πατρίδα, θα το χτίσει απ' την αρχή. Κράτησε την υπόσχεσή του, κι έτσι χτίστηκε το ωραίο μοναστήρι της Αγίας Μόνης.

ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο όσιος Θεόδωρος, από την Κορώνη μόνασε επί 35 χρόνια στο νησί, ως το 956-958, οπότε εκοιμήθη. Η κόρα του αγίου φυλάσσεται στη Μονή του Οσίου Θεοδώρου, πολιούχου των Κυθήρων. Γιορτάζει στις 12 Μαΐου.

ΑΓΙΑ ΕΛΕΣΣΑ βρήκε καταφύγιο στα Κύθηρα, κυνηγημένη από τον άθεο πατέρα της, ο οποίος όμως τη βρήκε και την αποκεφάλισε. Το άγιο λείψανό της ενταφιάστηκε στο ιερό βουνό, όπου χτίστηκε εκκλησία και κελιά. Η μνήμη της τιμάται της 1η Αυγούστου.

ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

του Ηλία Αναγνώστου

Σε μερικούς ανθρώπους έρχεται μια μέρα που πρέπει το μεγάλο Ναι ή το μεγάλο Όχι να πούνε...

συνθέτει ο φιλιώτρης Αλεξανδρινός στο CHE FECE ... IL GRAN RIFIUTO. Σ' αυτούς τους «μερικούς», τους λίγους, με τη σφυρηλατημένη συνείδηση, που σημαδεύουν τα σταυροδρόμια στη στράτα της ιστορίας, μας παρακινεί ο Ποιητής με τον τρόπο του να συμμετάσχουμε. Όπως κι ο τραγουδοποιός της εποχής μας, που μουρμουρίζει στις χορδές της κιθάρας του:

«Κι έρχεται η στιγμή για ν' αποφασίσεις
με ποιους θα πας και ποιους θ' αφήσεις»

Τούτο το «μεγάλο Ναι» ή «το μεγάλο Όχι» κλήθηκαν οι άνθρωποι ετούτου του νησιού να πούνε την ώρα του μεγάλου «Εθνικού Διχασμού» της νεότερης ιστορίας μας και ν' αποφασίσουν. Κι αποφάσισαν ενάντια «στους εχθρούς της ανθρωπότητας». Και σήκωσαν την παντιέρα «ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΥΘΗΡΩΝ» με την εικόνα του Βενιζέλου και το τρίπτυχο μιας άλλης Επανάστασης για Ελευθερία, Ισότητα και Αδελφότητα.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, όπως όλη η Ελλάδα φοράει τα γιορτινά της, έτσι και στο δικό μας νησί τιμάται η Κοίμηση της Θεοτόκου. Το πρωί τελέγεται Θεία Λειτουργία στην ιστορική μονή της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας. Το βράδυ στον Ποταμό τελέγεται η λιτανεία του Σώματος της Παναγίας που ενταφιάζεται στο ναό της Παναγίας της Ιλαριώτισσας. Μετά το τέλος της ακολουθίας αρχινά ο χορός με τους εκλεκτούς μεζέδες και το υπέροχο τσιριγώτικο κρασί.

Έργο της ASPASIA PATTY

ΕΚΘΕΣΗ & ΧΟΡΟΣ ΣΤΑ ΦΡΑΤΣΙΑ

Η ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ έκθεση, το Σάββατο 16 Αυγούστου θα κλείσει, όπως κάθε χρόνο με χορό στην πλατεία του χωριού.

ΕΚΘΕΣΗ για τον J.M. KOKSMA και τα Κύθηρα της δεκαετίας του 1960

του Γιάννη Σταθάτου

ΟΠΩΣ ΘΑ ΘΥΜΟΥΝΤΑΙ οι παλαιότεροι Τσιριγώτες, το 1959 ξεμπάρκαρε στα Κύθηρα ο Ολλανδός μηχανικός και αρχιτέκτονας Γεώργιος Κόκσμα (J.M. Koksma) με τη γυναίκα του Άννα. Ο κ. Κόκσμα έφθασε στα Κύθηρα ως επίσημος απεσταλμένος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, κατόπιν αιτήσεως του Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Μεθυστίου, με σκοπό να καταρτίσουν μαζί ένα πρόγραμμα κοινοτικής ανάπτυξης του νησιού. Έμελλε να περάσει το υπόλοιπο της ζωής του στο νησί, όπου και πέθανε το 2004. Από τον Μάιο του 1960 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1971, ο κ. Κόκσμα ηγήθηκε ομάδας επαγγελματιών και εθελοντών, Ελλήνων και ξένων, οι οποίοι, με συχνά κοπιώδη προσωπική εργασία και με χρηματοδότηση από το Συμβούλιο Εκκλησιών και από εράνους και διάφορες δωρεές, σχεδίασαν και έφεραν εις πέρας σημαντικότερα κοινωνικά έργα, όπως η σκεπαστή αγορά του Ποταμού, η Οικοκυρική Σχολή Μυλοποτάμου, τα πρώτα λιμενικά έργα στο Καψάδι, αλλιά και έργα υποδομής, όπως ύδρευση, διάνοιξη δρόμων και τοπογραφίες.

Τακτική συμμετοχή στην ομάδα του κ. Κόκσμα είχε ο επίσης Ολλανδός πολιτικός μηχανικός Jean Bingen, ημιμόνιμος σήμερα κάτοικος των Κυθήρων, με σπίτι στα Φατσάδικα. Ο κ. Bingen διαθέτει πλούσιο αρχείο σχετικά με τη δράση του ζεύγους Κόκσμα, αποτελούμενο από σχέδια, αναφορές, επίσημα έγγραφα, επιστολές αλλιά και εκτεταμένο φωτογραφικό αρχείο με τη μορφή εκτυπώσεων, αρντικών και έγχρωμων διαφανειών. Μια πρώτη μελέτη του αρχείου που διεξήγαγε στο τέλος του περασμένου έτους η Πολιτιστική Εταιρεία Κυθήρων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι περιλαμβάνει σπουδαιότατα ιστορικά στοιχεία σχετικά με μια εξαιρετικά κρίσιμη για το μέλλον του νησιού χρονική περίοδο, ενώ το φωτογραφικό περιεχόμενο αποδείχθηκε ιδιαίτερος πλούσιος.

Η πρώτη αυτή επαφή είχε ως ευτυχές αποτέλεσμα τη διοργάνωση από την Πολιτιστική Εταιρεία, σε συνεργασία με τον Κυθηραϊκό Σύνδεσμο, μεγάλης έκθεσης βασισμένης στο αρχείο κατά τη διάρκεια του Ιουλίου του 2014. Η έκθεση περιλαμβάνει έγχρωμες και μαυρόασπρες φωτογραφίες από τα μεγάλα έργα που ολοκληρώθηκαν τη δεκαετία εκείνη, αλλιά και από τη ζωή των Κυθήρων στην τόσο σημαντική μεταβατική αυτή περίοδο της ιστορίας του νησιού. Εκτός από το φωτογραφικό υλικό, η έκθεση στον Σύνδεσμο συμπεριλαμβάνει σχέδια, σελίδες προσωπικών ημευμάτων, επιστολές και αλλιά έγγραφα. Παράλληλα δορυφορικές εκθέσεις θα διοργανωθούν στη γκαλερί Follow Your Art στο Καψάδι και στη Δημοτική Βιβλιοθήκη στα Κοντολιάνικα.

1997. Η Ina και ο Jean Bingen με τον Jurgen M. Koksma στον Μυλοποτάμο.

KYTHERA

GEOGRAPHY & POPULATION

Kythera (Cerigo) is situated 12.5 nautical miles from Cape Malea (Laconia), the southern tip of the Peloponnese, and is 284 sq.km in area with a population of 3,092 permanent residents. It has a rocky coastline with sandy coves.

AUTOMATIC DIALING CODE

2736-0-

HOW TO GET TO KYTHERA

BY SEA from Piraeus, Gythion & Neapoli • from Neapoli F/B **POR-FYROUSA** Neapoli 2734-0-24004 • Kythera 2736-0-31390. Timetable on p. 23. **BY PLANE OLYMPIC AIRWAYS** 801 801 01 01, 31390, 31848

TRAVEL AGENCIES

KYTHIRA TRAVEL ferry boat & Olympic Air tickets, Chora, 31390 & Potamos 31848 • Olympic Air, 33292

WHERE TO STAY

HOTELS

AGIA PELAGIA - Kythea Resort, 39150 Pelagia Aphrodite 33926/6979-330086 Maneas Beach 33503/6974-106785 Romantica 33834-5, 6944-203656 **KAPSALI** - Porto Delfino 31940/31941 **LIVADI** - Aposperides 31790/31925 **MITATA** - The Windmill Resort 31029, 6997-379000 **MYLOPOTAMOS** - Athena Resort 31942 **APARTMENTS/STUDIOS/VILLAS** **CHORA** - Corte O Studios 39139/6947-627353 **KAPSALI** - Avgerinos 31189/31821 **KALAMOS** - Lusso 39100, 6975-876416 Vilana 31910/6944-209409 **DRIMONAS** - Galini Studios 31001/6977-771296 **DOKANA - KERAMOTO** - Marianna Chalkia 38388/6932-294169 **MYLOPOTAMOS** - Yiota 6946-753566 **FRILIGIANIKA** - Haralambos Samios 34268/6944-724960 **MITATA** - Abramis 33639/6975-871944 Aplinori 33010/6977-692745 **PLATIA AMMOS** - Baveas Apartments 33216/6977-835675

RENT A CAR

Cerigo 31363/31030/6946-710342/6944-770161

RENT A BUS

Giorgos Tambakis 6977-344214, 33769 **Theodoros Stratigos** 33439, 6944-441482

TAXI

Theodoros Stratigos 33439, 6944-441482

PLACES TO VISIT

Paliokhóra • Karavas • Milopotamos • Kato Hora • Cave of Agia Sophia • Mitata • Viaradika • Avlemonas • Chora • Kapsali • Paliopoli • Antikythera

BEACHES

Paliopoli • Kaladi • Firi Ammos • Diakofti • Agia Pelagia • Laggada • Platia Ammos • Halkos • Melidoni • Likodimo

HIKING PATHS

Cleared and sign-posted paths you can walk without fear of getting lost. • Path M1: Chora – Kapsali • Path M11: Chora – Livadi • Path M15: Kapsali – Lourantianika • Path M19: Kapsali– Avlemonas • Path M31: Potamos – Paliokhóra • Path M41: Mylopotamos – Waterfall (see p. 4), www.kytherahiking.com **Kythera Geo-walks.** Discover, explore and photograph spectacular phenomena which are part of the geological heritage of Kythera with geologist Markos Megalokonomos. Info: 6973-212898

FESTIVALS & DANCES

Agia Pelagia Paniyiri 22-23 July **Avlemonas Filoxenos Dance** 6 August **Mitata Wine Festival** 9 August **Potamos Paniyiri Dance** 15 August **Fratsia Exhibition & Dance** 16 August **Kalamos Dance** 15 September **Agia Pelagia Dance** 20 September

artwork by MARIA MARKOUZOU

TAVERNAS / RESTAURANTS

AGIA PELAGIA - Kaleris 33461 Kythea 39150 Stella 33513 **AVLEMONAS** - Sotiri's 33722 **CHORA** - Belvedere 31892 **KAPSALI** - Idragogio 31065 Artena 31342 Magos 31407 **LIVADI** - Toxotis 31780 **MYLOPOTAMOS** - Platanos 33397 Delis 33813 **TSIKALARIA** - Xegantzaros 31541 **PALIOPOLI** - Skandeia 33700 **PLATIA AMMOS** - The Varkoula 34224

SOUVLAKI / GYROS

AGIA PELAGIA - Dinos, 33846 **TSIKALARIA** - Xegantzaros 31541

PIZZA

CHORA - Belvedere 31892

CAFE/OUZERI

KAISALI - Chrysosaro 31032 **MYLOPOTAMOS** - Ambelos 38281 Kamari 33006 Litrividio 33093 **Platanos Kafenion** 33397 **POTAMOS** - O Potamos 34191

PATISSERIE

LIVADI Rena's 31700

CERAMICS & GIFTS

Roussos Kytherian Pottery. Kato Livadi 31124 & Chora 31402 **Sergiani** - Avlemonas 33804

HOMEWARE-FURNITURE

Go Electric Livadi 31720 **My Home** Karvounades 31560

HANDICRAFTS

Britta Kato Hora 33765 **Cheiropoio**, Avlemonas 33168 **To Ergastiri** Milopotamos 33162

TRADITIONAL EMBROIDERY

Beauty & Tradition Chora 31280. Fine hand-made lace and curtains, embroidery, tablecloths, crocheted blankets.

JEWELLERY & ICONS

Gold Castle, Leonardos. Jewellery for every taste & pocket. Unique hand-made Myrtidiotissa icons created from natural materials. Commissions accepted. Wholesale/retail, Chora 31954

PHOTOGRAPHER

Chrissa Fatsea, weddings, christenings, events, printing, Potamos, 38225, 6974-112419, www.fxphoto-kythera.gr **Evita**, photo creations for every occasion. Restoration of old photographs. Potamos square, 6978-252960, 6980-719918, 33294

ART & CULTURE

Frini Drizos, Greek folk art. Open 4-8 pm. every day, Kato Livadi, 6944-746362 **Aliki Rigou**, Mosaic & Aquarelle exhibition. Zeidoros Arts Centre, Kapsali, 11-24/08. Her studio is located in the traditional village of Aroniadika, 38181, 6944-948403, www.alikirigou.gr **Anna Giabanidis**, unique hand pyrographed Kytherian driftwood. Custom orders available. www.aesthesia.eu

Mie Van Cakenberghe art exhibition 12-21 July, Potamos Cultural Centre. "The Life & Work of Jurgen Koksma" - exhibition of Jean Bingen's archive in July at the Syndesmos Hall in Chora. **Dimitris Baltzis**, Imagine Kythera, photographic exhibition, Cafe Touzours, 4, Kornarou str., Athens, 13-31 July **Jan's Stone Jewellery**, Potamos bazaar every Sunday morning, 9.00-13.00. **Kathleen Jay**, Watercolours, 10th Anniversary Exhibition, Potamos Cultural Centre. 25 July-3 August. **Martial Arts Exhibition**, Agia Pelagia, 28-29-30-31 August

Korky Paul, Winnie the Witch - 25 years of Illustrations, 25/7 - 7/8, Follow Your Art Gallery, Kapsali. **Manolis Sophios**, Permanent exhibition of photographic archive, Evita photo studio, Potamos Square.

HAIR & BEAUTY

Kalliopi Marenti, Beautician, deep cleanse, waxing, Livadi, 31151 **Gloria Vardas**, Beautician, Spa manicure/pedicure, paraffin treatments. Kato Livadi, 34131, 6945-846482 **Barber (Themis)**, Livadi, 31695

BOOKSTORES

Bibliogatos, Livadi and Chora, 37077 "A year on Kythera", a beautiful bilingual photographic book of Kythera, by Kristine Williamson. **Aerostato**, Kontolianika, 34393

LOCAL MEDIA

Visit Kythera, www.visitkythera.com www.information.kythira.info ilovekythera.com **Tsirigo FM-105.6** - www.tsirigofm.gr The voice of Kythera worldwide. Keeping you in touch wherever you are - Greece, Australia, America.

LOCAL PRODUCTS / HONEY

MELI-GALA, Honey, Mitata, Yiannis & Eleni, Aplinori, 33010, 6977-692745 **STAVROS**, Chora, 31857, 6946-777929 **POTHITI**, Chora, Semprevivas 31345 **TIS MARIAS**, Chora & Kalokairines, 31678, 31188 **TOXOTIS**, Livadi, traditional local products & pasta 31781 **FIRROYI**, Potamos & Chora, 33654, 6972-118656 **DESPINA**, Karavas, 34324, 6945-793907, Home-made jams, olive-oil **HONEY**, Kalokairines, Christoforos, 38100 **SYM...VENI**, Mylopotamos, 34378

GENERAL STORE

Maneas - Potamos, 33308

WINERY

Kytherian Winery - Martesakia 38250

SUPERMARKET

Agia Pelagia, Kapsanis 33458 **Kapsali**, Livadi, Vardas 31397/31144 **Tsikalaria**, Lourantinos Bros 31396

BAKERY

Livadi Vasilis & Eirene Kassimatis 31698 **Karavas**, "To Artopoio", 33092

SEA EXCURSIONS

Kapsali, Alexandros Glass Bottom Boat. Around Kythera-by-sea. Visit secluded beaches, Hitra & Elafonissos. Prior reservation necessary 6974-022079

PADI SCUBA DIVING

Kythera Dive Centre, Limnionas, Mylopotamos, 6944-314152, 6984-325092

FITNESS GYM

Teo G., Aqua training, kickboxing, fitness, Livadi, 6981-180333

CAR TROUBLE?

Karvounades, Road assistance & Towing, P. Kassimatis 38070, 6944287340 **Kondolianika**, Takis Kassimatis 38087

TRANSPORT

To & from mainland. Single or part loads **Manolis & Paula Kalligeros**, Karvounades, 38120, 6937-47911

ADOPT A CAT

www.adoptacat.jimdo.com, Irene, 6977-698919, Katerina 6974-259871

HOUSE MASTERS

Karavas, House minding, cleaning and maintenance, Chery & Dieter Wolf 34324, 6945-793907

REAL ESTATE

AUSTRALIS, Apartments & holiday homes for sale, 31899, 6936-985610

LIVADI, Manolis Kassimatis, 31735, 6944-889838, realkas@otenet.gr

POTAMOS, Firroyi, 33654, 6972-289910, 210-6217475, www.firrogi.gr

BUILDING A HOUSE?

Chartered Civil Engineers

• **George C. Fatseas**, 31918, 6944 - 696688, 210-6466981, Livadi

• **Andreas Lourantos**, 31862, Livadi

Restoration of old houses

Building Permits

• **Dimitris Kyriakopoulos** Building & Restoration, Supervision, 38030, 34152, 6977-668290, Karvounades

• **Destan Kataro** 33069, 6936-641422

Aluminium Fittings, **ALUMIL**, Bilbill Dell-bash, Potamos, 33336, 6976-144538

Aluminium Fittings, **ALUMIL**, Petros Karaminas, Karvounades, 31899, 6936-985610

Tiles & building supplies, Ieronymos Megalokonomos, 31791, Livadi

Iron & metalwork, Yiannis Fatseas, 31627, Livadi

Electrician, Panayiotis & Yiannakos Kominos, 6978-292004, 6974-992449, Tel/Fax: 33909

Plumber, Thanasis Stratigos, 6936-641414, Mylopotamos

Electrical Supplies, GoElectric, Livadi, 31720, Potamos, 33620

Kitchen installations Nikos Kasimatis, Livadi, 31720, Potamos, 33620

Indoor & outdoor furniture "My home", Weber bbq's coal fuelled & gas fired / Hills Hoist branded products, Karvounades 31560, 6937-470913

FURNITURE RESTORATION

Regina, Woodworm treatment & renewal of upholstery, Livadi, 31677

PETROL / GAS

POTAMOS BP 33380

LOGOTHETIANIKA VERGINA CYCLON 33192

KONDOLIANIKA CYCLON 38270

BANKS

Piraeus Bank, Chora 31540

National Bank of Greece, Chora 37302, Potamos 32901, ATM Livadi

ESSENTIAL SERVICES

• **ACCOUNTANCY FIRM ΕΥΡΩΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕ** tax returns & solutions for all taxation matters, Livadi, 39015, 210-9483289

• **NOTARY**, Chora Akrivi Stelliou 31290

• **OTE**, Potamos 33399

• **ELECTRICITY - ΔΕΗ**, Chora 31207

• **POST OFFICES**, Chora 31274, Potamos 33225

• **POLICE**, Potamos 33222, Chora 31206

• **FIRE BRIGADE**, Karvounades 33199

• **PORT AUTHORITIES**

Kapsali 31222, **Agia Pelagia** 33280, **Kapsali Customs** 31262, **Piraeus** 210-4147800

• **HOSPITAL** Potamos 33203

• **FUNERAL SERVICES**, S. Magoulas, Potamos, 6977-645257, 6946-355913

• **DENTIST**

Livadi - Y. Yiannoulis 31536, 6946-246177

• **DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY** Appointments to visit Kythera's byzantine churches 31195

• **BYZANTINE MUSEUM**, Kato Livadi 31731, 6982-941560

• **KYTHERA MUNICIPALITY**

Chora 31213, Potamos 33219

• **GREEK SIM CARDS GERMANOS**, Livadi